

«Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών»
«Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε συστήματα εξ
αποστάσεως διδασκαλίας και μάθησης»

Διπλωματική Εργασία

«Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού στην εξ αποστάσεως σχολική
εκπαίδευση: Ιδιαιτερότητες, εμπόδια, προκλήσεις»

«Αθανασία Βίντση»

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: «Ανθή Καρατράντου»

Πάτρα, «Ιούνιος» «2022»

Η παρούσα εργασία αποτελεί πνευματική ιδιοκτησία του φοιτητή («συγγραφέας/δημιουργός») που την εκπόνησε. Στο πλαίσιο της πολιτικής ανοικτής πρόσβασης ο συγγραφέας/δημιουργός εκχωρεί στο ΕΑΠ, μη αποκλειστική άδεια χρήσης του δικαιώματος αναπαραγωγής, προσαρμογής, δημόσιου δανεισμού, παρουσίασης στο κοινό και ψηφιακής διάχυσής τους διεθνώς, σε ηλεκτρονική μορφή και σε οποιοδήποτε μέσο, για διδακτικούς και ερευνητικούς σκοπούς, άνευ ανταλλάγματος και για όλο το χρόνο διάρκειας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας. Η ανοικτή πρόσβαση στο πλήρες κείμενο για μελέτη και ανάγνωση δεν σημαίνει καθ' οιονδήποτε τρόπο παραχώρηση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας του συγγραφέα/δημιουργού ούτε επιτρέπει την αναπαραγωγή, αναδημοσίευση, αντιγραφή, αποθήκευση, πώληση, εμπορική χρήση, μετάδοση, διανομή, έκδοση, εκτέλεση, «μεταφόρτωση» (downloading), «ανάρτηση» (uploading), μετάφραση, τροποποίηση με οποιονδήποτε τρόπο, τμηματικά ή περιληπτικά της εργασίας, χωρίς τη ρητή προηγούμενη έγγραφη συναίνεση του συγγραφέα/δημιουργού. Ο συγγραφέας/δημιουργός διατηρεί το σύνολο των ηθικών και περιουσιακών του δικαιωμάτων.

«Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού στην εξ αποστάσεως σχολική
εκπαίδευση : Ιδιαιτερότητες, εμπόδια, προκλήσεις»

«Αθανασία Βίντση»

ΑΜ: 514474

Επιτροπή Επίβλεψης Διπλωματικής Εργασίας

Α΄ Επιβλέπων Καθηγητής:

«Ανθή Καρατράντου»

Β΄ Επιβλέπων Καθηγητής:

«Ευστράτιος Καποτής»

Πάτρα, «Ιούνιος» «2022»

Θα ήθελα μέσα από αυτό το ταξίδι της διπλωματικής εργασίας να ευχαριστήσω τους επιβλέποντες καθηγητές μου, για την καθοδήγηση και την ευκαιρία να συνεργαστώ μαζί τους, τους συναδέλφους μου για την πρόθυμη και ευχάριστη συμμετοχή τους στην ερευνητική διαδικασία και φυσικά την οικογένεια μου για την στήριξη και συμπαράσταση τους.

«Αθανασία Βίντση»

Περίληψη

Η παρούσα έρευνα αφορά μια προσπάθεια εντοπισμού των ιδιαιτεροτήτων, των εμποδίων αλλά και των προκλήσεων που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας την περίοδο της πανδημίας καθώς και μια προσπάθεια διερεύνησης διάθεσης εφαρμογής εξ αποστάσεως συμπληρωματικής σχολικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο με το πέρας της πανδημίας. Το πρώτο μέρος περιλαμβάνει το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας για την εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση με τις μορφές της, τα νέα στοιχεία που προσδιορίζονται στον ρόλο του εκπαιδευτικού και την σπουδαιότητα του τρίπτυχου εκπαιδευτικό υλικό - υποστήριξη εκπαιδευτικού προς τους μαθητές του και τους γονείς τους - επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού και μαθητών. Στο δεύτερο μέρος της εργασίας περιγράφεται η μεθοδολογία της έρευνας και η ανάλυση των δεδομένων και παρουσιάζονται τα αποτελέσματα. Τέλος, παρατίθενται η συζήτηση και τα συμπεράσματα της έρευνας, τα οποία αναδεικνύουν τις ιδιαιτερότητες στον ρόλο του/της νηπιαγωγού κατά την εφαρμογή εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης, παραμέτρους που μπορούν να ληφθούν υπόψη και ανάγκες που αναδεικνύονται μέσα από αυτές.

Λέξεις – Κλειδιά

Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία, εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση, νέος ρόλος του/της νηπιαγωγού, ιδιαιτερότητες, εμπόδια, προκλήσεις.

«The role of the kindergarten teacher in distance school education: Peculiarities, obstacles, challenges»

«Athanasia Vintsi»

Abstract

The present study concerns an attempt to identify the peculiarities, obstacles and challenges faced by kindergarten teachers during the implementation of emergency remote teaching during the pandemic as well as an attempt to investigate the intention of kindergarten teachers to use supplementary education after the end of the pandemic. The first part of the thesis includes the theoretical framework concerning distance school education and the forms of it, the new elements identified in the role of the teacher and the importance of the triptych educational material – teacher’s support to his students and their parents - communication between teacher and students. The second part of the thesis describes the research methodology and the analysis of the data and presents the results. Finally, the discussion and the conclusions of the research are presented, which highlight the peculiarities of the role of the kindergarten teacher in the implementation of distance school education as well as different parameters that could be taken into consideration and needs that emerge through them.

Keywords

Emergency remote teaching, Distance school education, new role of the kindergarten teacher, peculiarities, obstacles, challenges.

Περιεχόμενα

Περίληψη.....	vii
Abstract	viii
Περιεχόμενα	viii
Κατάλογος Γραφημάτων.....	ix
Συντομογραφίες & Ακρωνύμια	xiii
1. Εισαγωγή	1
2. Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση	Error! Bookmark not defined.
2.1. Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση και οι μορφές της	2
2.2. Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο	Error! Bookmark not defined.
2.2.1. Εξ Αποστάσεως Συμπληρωματική Σχολική Εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο στην Ελλάδα	3
2.2.2 Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία στο Νηπιαγωγείο στην Ελλάδα και διεθνώς	Error! Bookmark not defined.
2.2.3 Επιμόρφωση εκπαιδευτικών κατά την περίοδο εφαρμογής Επείγουσας Απομακρυσμένης διδασκαλίας	8
2.2.4.Ανάγκη για μετάβαση σε ένα καινούριο πλαίσιο.....	10
2.3. Ο νέος ρόλος του διδάσκοντα στην εξ αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση	11
2.3.1. Ο νέος ρόλος του διδάσκοντα ως διευκολυντή - εμπνευστή.....	12
2.3.2. Ο νέος ρόλος της οικογένειας	13
2.3.3. Η σημαντικότητα του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού	15
3. Ερευνητική Διαδικασία.....	17
3.1. Σκοπός της έρευνας.....	17
3.2. Ερευνητικά ερωτήματα.....	17
3.3. Μεθοδολογία έρευνας.....	17
4. Αποτελέσματα έρευνας.....	22
4.1. Αποτελέσματα συνεντεύξεων.....	22
4.1.1. Ιδιαιτερότητες στο ρόλο του Νηπιαγωγού.....	22
4.1.2. Εμπόδια κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.....	23
4.1.3. Προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.....	24
4.1.4.. Διερεύνηση εξΑΣΕ με το πέρας της πανδημίας στο Νηπιαγωγείο.....	24
4.2. Ανάλυση δεδομένων Ερωτηματολογίων.....	25
5. Συζήτηση.....	67
6. Συμπεράσματα.....	74
Βιβλιογραφικές Αναφορές	78
Παράρτημα Α: «Συνέντευξη σε Νηπιαγωγούς»	84
Παράρτημα Β: «Ερωτηματολόγιο προς Νηπιαγωγούς»	89

Κατάλογος Γραφημάτων

-Γράφημα 1. Γνώσεις εξΑΣΕ των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία.....	26
-Γράφημα 2. Γνώσεις ψηφιακών εργαλείων των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία.....	26
-Γράφημα 3. Εξοικείωση νηπιαγωγών με τα ψηφιακά εργαλεία.....	27
-Γράφημα 4. Οργάνωση πολυμορφικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.....	27
-Γράφημα 5. Σχεδιασμός πολυμορφικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.....	28
-Γράφημα 6. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς μαθητές.....	28
-Γράφημα 7. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς.....	28
-Γράφημα 8. Βοήθεια νηπιαγωγών αναφορικά με την κατανόηση του μαθήματος.....	29
-Γράφημα 9. Ενθάρρυνση νηπιαγωγών προς τους μαθητές τους.....	29
-Γράφημα 10. Ευελιξία νηπιαγωγών στον τρόπο διδασκαλίας τους.....	30
-Γράφημα 11. Ευελιξία νηπιαγωγών και αξιοποίηση ευκαιριών για μάθηση.....	30
-Γράφημα 12. Δημιουργία θετικού κλίματος με τους γονείς.....	31
-Γράφημα 13. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς.....	31
-Γράφημα 14. Δημιουργία άτυπου συμβολαίου κανόνων με τους γονείς.....	31
-Γράφημα 15. Επισήμανση σημαντικότητας της συνεργασίας με τους γονείς.....	32
-Γράφημα 16. Επισήμανση σημαντικότητας συνεργασίας γονέων με τα παιδιά τους.....	32
-Γράφημα 17. Επισήμανση κατάλληλων χειρισμών προς τους γονείς για τα παιδιά τους.....	33
-Γράφημα 18. Συμβολή επιμορφώσεων από τον ίδιο φορέα.....	33
-Γράφημα 19. Συμβολή επιμορφώσεων από διαφορετικού φορείς.....	34
-Γράφημα 20. Συμβολή συναδέλφων νηπιαγωγών.....	34
-Γράφημα 21. Συμβολή Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.....	35
-Γράφημα 22. Συμβολή προσωπικής προσπάθειας και μελέτης των νηπιαγωγών.....	35
-Γράφημα 23. Συμβολή κανενός από τα παραπάνω.....	36
-Γράφημα 24. Προβλήματα νηπιαγωγών με την πλατφόρμα webex	36

-Γράφημα 25. Προβλήματα συνδεσιμότητας των νηπιαγωγών.....	37
-Γράφημα 26. Άγχος νηπιαγωγών για πρόκληση και διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών.....	37
-Γράφημα 27. Προβλήματα νηπιαγωγών με την καταλληλότητα του ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού.....	38
-Γράφημα 28. Προβλήματα σχετικά με την μικρή συμμετοχή μαθητών.....	38
-Γράφημα 29. Προβλήματα σχετικά με την μεγάλη συμμετοχή μαθητών.....	39
-Γράφημα 30. Προβλήματα συγκέντρωσης μαθητών.....	39
-Γράφημα 31. Προβλήματα νηπιαγωγών στην επικοινωνία με τους γονείς.....	39
-Γράφημα 32. Σχέση νηπιαγωγών – μαθητών στην Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία συγκριτικά με την δια ζώσης διδασκαλία.....	40
-Γράφημα 33. Σχέση νηπιαγωγών – γονέων κατά την Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία και μετά στην δια ζώσης διδασκαλία.....	40
-Γράφημα 34. Βαθμός δυσκολίας των νηπιαγωγών στην πρόσβαση εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού.....	41
-Γράφημα 35. Καταλληλότητα εκπαιδευτικού υλικού.....	41
-Γράφημα 36. Χρήση ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο.....	42
-Γράφημα 37. Χρήση εκπαιδευτικού υλικού από επίσημα αποθετήρια.....	42
-Γράφημα 38. Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού από τους ίδιους τους νηπιαγωγούς.....	43
-Γράφημα 39. Σύγκριση επιπέδου χρήσης messenger, viber στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	43
-Γράφημα 40. Σύγκριση επιπέδου χρήσης e-mail στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	44
-Γράφημα 41. Σύγκριση επιπέδου χρήσης τηλεδιάσκεψης (πλατφόρμα webex) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	45
-Γράφημα 42. Σύγκριση επιπέδου χρήσης παρουσιάσεων (PPT) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	45

-Γράφημα.43. Σύγκριση επιπέδου χρήσης βίντεο (youtube, κλπ) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	46
-Γράφημα.44. Σύγκριση επιπέδου χρήσης e – αφισών και διαδραστικών αφισών στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	47
-Γράφημα.45. Σύγκριση επιπέδου χρήσης εικονικών μουσείων και εικονικών αρχείων στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	47
-Γράφημα.46. Σύγκριση επιπέδου χρήσης online εκπαιδευτικών παιχνιδιών στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.....	48
-Γράφημα 47. Διαχείριση άγχους των νηπιαγωγών.....	49
-Γράφημα 48. Ενίσχυση γνώσεων εξΑΣΕ από τους νηπιαγωγούς.....	49
-Γράφημα 49. Διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών από τους νηπιαγωγούς.....	50
-Γράφημα 50. Ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή από τους νηπιαγωγούς.....	50
-Γράφημα 51. Επικοινωνία νηπιαγωγών με γονείς.....	51
-Γράφημα 52. Δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου από τους νηπιαγωγούς.....	51
-Γράφημα 53. Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.....	52
-Γράφημα 54. Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου από τους νηπιαγωγούς.....	52
-Γράφημα 55. Τήρηση χρονικού πλαισίου από τους νηπιαγωγούς κατά την διεξαγωγή μαθήματος.....	53
-Γράφημα 56. Ευελιξία νηπιαγωγών στην αντιμετώπιση δυσκολιών - ευκαιριών στο σύγχρονο μάθημα.....	53
-Γράφημα 57. Σωματική δυσφορία νηπιαγωγών.....	54
-Γράφημα 58. Δυσaréσκεια νηπιαγωγών σχετικά με την εξΑΣΕ.....	54
-Γράφημα 59. Αποτελεσματικότητα Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.....	55
-Γράφημα 60. Διαχείριση διαδικτυακής τάξης από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.....	55

-Γράφημα 61. Οργάνωση της δομής τους σύγχρονου μαθήματος σύμφωνα με τον προβλεπόμενο χρόνο από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.....	56
-Γράφημα 62. Προσαρμογή του μαθήματος ώστε να διατηρείται η συγκέντρωση και το ενδιαφέρον των μαθητών με το πέρας την πανδημίας.....	56
-Γράφημα 63. Αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων με το πέρας της πανδημίας.....	57
-Γράφημα 64. Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.....	57
Γράφημα 65. Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου με το πέρας της πανδημίας.....	58
Γράφημα 66. Ενθάρρυνση μαθητών για ενεργή συμμετοχή από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.....	58
-Γράφημα 67. Εμπύχωση και δημιουργία καλού κλίματος από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.....	59
-Γράφημα 68. Υποστήριξη και επικοινωνία από τους νηπιαγωγούς με τους γονείς με το πέρας της πανδημίας.....	59
-Γράφημα 69. Απόκτηση νέων δεξιοτήτων διδασκαλίας των νηπιαγωγών.....	60
-Γράφημα 70. Επέκταση γνώσεων για την εξΑΣΕ των νηπιαγωγών.....	61
-Γράφημα 71. Επέκταση γνώσεων των νηπιαγωγών για τα ψηφιακά εργαλεία.....	61
-Γράφημα 72. Μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιακό νηπιαγωγείο.....	61
-Γράφημα 73. Επιθυμία νηπιαγωγών για συμμετοχή σε συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα.....	62
-Γράφημα 74. Συμμετοχή νηπιαγωγών σε συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα.....	62
-Γράφημα 75. Πραγματοποίηση ασύγχρονων μεμονωμένων δραστηριοτήτων εξΑΣΕ με τους γονείς.....	63
-Γράφημα 76. Οφέλη νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.....	64
-Γράφημα 77. Οφέλη μαθητών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.....	65

Συντομογραφίες & Ακρωνύμια

ΕΔΙΒΕΑ	Εργαστήριο Προηγμένων Μαθησιακών Τεχνολογιών στη Δια Βίου Μάθηση και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.
ΕΕΛ/ΛΑΚ	Εταιρεία Ελεύθερου Λογισμικού/Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα.
εξΑΕ	Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση.
εξΑΣΕ	Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση.
ΙΕΠ	Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής.
ΠΕΚΕΣ	Περιφερειακά Κέντρα Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού.
ΤΠΕ	Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η πανδημία περίπου πριν από δύο χρόνια έφερε στη ζωή των ανθρώπων πολλές και αναπόφευκτες αλλαγές. Από αυτές τις αλλαγές επηρεάστηκε αναπόφευκτα και αναγκαστικά και η σχολική εκπαιδευτική κοινότητα σχεδόν σε όλο τον κόσμο, η οποία ήρθε αντιμέτωπη με νέες προκλήσεις. Η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση προσφερόμενη σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης γίνεται πλέον μονόδρομος για την εκπαιδευτική πραγματικότητα και αποτέλεσε μοναδική επιλογή για την πορεία της σχολικής ζωής (Μανούσου, 2021).

Στην Ελλάδα, σχολεία και εκπαιδευτικοί κλήθηκαν κάτω από κατεπείγουσες συνθήκες να αντικαταστήσουν την δια ζώσης εκπαίδευση με την από απόσταση ασύγχρονη αλλά και σύγχρονη διδασκαλία σε περιβάλλοντα ψηφιακής μάθησης και εκπαίδευσης. Σχεδόν όλη η εκπαιδευτική κοινότητα εξέφρασε ανησυχίες για την παιδαγωγική διάσταση της, για την ποιότητα της μαθησιακής διαδικασίας, για την αποτελεσματικότητα της και ενδεχομένως για τις επιπτώσεις της (Κρητικός, Κώστας, Κοντάκος, Καλαβάσης & Βιτσιλάκη, 2021).

Από αυτές τις συνθήκες της κατεπείγουσας εφαρμογής, δεν θα μπορούσε να εξαιρεθεί και το νηπιαγωγείο, το οποίο αποτελεί την βάση της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και το οποίο με τη σειρά του εφάρμοσε εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Η νέα μορφή εκπαίδευσης, συνοδευόμενη με νέα εικονικά περιβάλλοντα μάθησης οδήγησαν εκπαιδευτικούς, μαθητές και οικογένειες σε καταστάσεις καινούριες, οι οποίες απαιτούσαν αναπροσαρμογή τόσο στις μεθόδους διδασκαλίας, όσο και επικοινωνίας. Αρκετοί ήταν εκείνοι που αντιστάθηκαν στο φόβο και στο άγχος του πρωτόγνωρου και το μετατρέψανε σε προσαρμογή και δυνατότητα, προσπαθώντας να ξεπεράσουν τα όποια εμπόδια ή και προκλήσεις εμφανίστηκαν (Zecca, 2021).

2. Εξ Αποστάσεως εκπαίδευση

Πολλοί και διάφοροι όροι για την εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχουν παρατηρηθεί τις τελευταίες δεκαετίες. Αρχικά με τον όρο «σπουδές δι' αλληλογραφίας», έπειτα ως «απόμακρη εκπαίδευση» για να επικρατήσει τελικά περίπου από την δεκαετία του 1990 ο όρος «εξ αποστάσεως εκπαίδευση» (Λιοναράκης, 2005). Στη συνέχεια και μέχρι τις μέρες μας σε αυτόν τον όρο έχει προστεθεί και η έννοια της πολυμορφικότητας, η οποία δίνει

στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση μια ευελιξία στην προσαρμογή της στις εκάστοτε συνθήκες κάθε φορά και στις εκπαιδευτικές διαδικασίες που χρησιμοποιεί σε αυτήν (Λιοναράκης, 2006).

Ετσι λοιπόν, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση έχει αλλά και προϋποθέτει μια νέα παιδαγωγική διάσταση, η οποία *«προτείνει το μέσον ως εργαλείο μετάδοσης και επεξεργασίας της γνώσης»* (Λιοναράκης, 2001). Με άλλα λόγια, μια εξ αποστάσεως εκπαίδευση η οποία χαρακτηρίζεται από πολυμορφικότητα, ευελιξία, παιδαγωγικές προσεγγίσεις οι οποίες έχουν επίκεντρο τον μαθητή (Λιοναράκης, 2005) και οδηγούν σε μια εξ αποστάσεως εκπαίδευση η οποία *«διδάσκει και ενεργοποιεί τον μαθητή πώς να μαθαίνει μόνος του και πώς να λειτουργεί αυτόνομα προς μια ευρετική πορεία αυτό-μάθησης»* (Λιοναράκης, 2001).

Άλλωστε ο μαθητής είναι αυτός που ανακαλύπτει την μάθηση μέσα στην εκπαιδευτική πραγματικότητα μέσα από παιδαγωγικές προσεγγίσεις και μεθόδους (Λιοναράκης, 2006). Για να οδηγηθεί ο μαθητής στην ανακάλυψη της νέας γνώσης σε αυτήν την μοναχική πορεία της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης απαραίτητη είναι η στήριξη του, η οποία επιτυγχάνεται μέσα από την επικοινωνία με τον διδάσκοντα του.

Από τα βασικά θεμελιώδη συστατικά της εξΑΕ κατά την εφαρμογής της αποτελούν η χρήση ενός ειδικά σχεδιασμένου εκπαιδευτικού υλικού, η ουσιαστική και συστηματική στήριξη και καθοδήγηση του εκπαιδευόμενου και η επικοινωνία του εκπαιδευτικού με τον εκπαιδευόμενο (Garrison & Shale, 1987). Αυτή η αμφίδρομη επικοινωνία, όπως αναφέρει και η Παπαδημητρίου (2020), μεταξύ εκπαιδευτή και εκπαιδευόμενου, κινητοποιεί τον εκπαιδευόμενο να εμπλακεί ενεργά με το εκπαιδευτικό υλικό, να διατηρήσει το ενδιαφέρον του και να τον βοηθήσει στην διερεύνηση και οικοδόμηση της νέας γνώσης.

2.1. Εξ αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση και οι μορφές της

Με τον όρο «εξΑΣΕ», αναφερόμαστε σε ευέλικτα εκπαιδευτικά προγράμματα τα οποία παρέχονται από απόσταση τόσο από δημόσιες όσο και από ιδιωτικές εκπαιδευτικές δομές σε μαθητές πρωτοβάθμιας και δευτοβάθμιας εκπαίδευσης με την βοήθεια των νέων τεχνολογιών οι οποίες ανταποκρίνονται στις νέες εκπαιδευτικές ανάγκες που προκύπτουν (Παπαδημητρίου, 2020).

Σύμφωνα με την Βασάλα (2005), όπως αναφ. στο Αναστασιάδης (2017), η εξΑΣΕ αφορά οργανωμένα εκπαιδευτικά προγράμματα που παρέχονται από απόσταση σε παιδιά σχολικής ηλικίας αλλά και σε ενήλικες με τη χρήση πολυμορφικού υλικού. Υπάρχουν δύο μορφές εξΑΣΕ, η αυτοδύναμη και η συμπληρωματική. Η αυτοδύναμη μορφή της, υφίσταται και ενεργεί ανεξάρτητα από την συμβατική σχολική πραγματικότητα ενώ η συμπληρωματική μορφή της, λειτουργεί και αναπτύσσεται παράλληλα με την σχολική πραγματικότητα (Αναστασιάδης, 2017).

Κύριο χαρακτηριστικό της αυτοδύναμης εξΑΣΕ είναι ότι λειτουργεί αυτεξούσια από το συμβατικό σχολείο, ωστόσο πρόκειται για ολοκληρωμένα προγράμματα σπουδών τα οποία προέρχονται από επίσημους εκπαιδευτικούς φορείς και παρέχουν στους μαθητές τους ισότιμους τίτλους απολυτηρίων με αυτούς των συμβατικών σχολείων (Καραγιάννη & Αναστασιάδης, 2009). Από την άλλη, η συμπληρωματική εξΑΣΕ, παρέχει συμπληρωματικά μαθήματα ή και προγράμματα στους μαθητές, παράλληλα με το συμβατικό σχολείο και δίνει την ευκαιρία σε μαθητές είτε να καλύψουν κάποια κενά που έχουν, είτε να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους πάνω σε νέες εκπαιδευτικές ενότητες με την βοήθεια των σχολικών δικτύων σε επίπεδο τοπικό, εθνικό αλλά και διεθνές (Αναστασιάδης, 2017).

2.2. Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο

2.2.1. Εξ Αποστάσεως συμπληρωματική σχολική εκπαίδευση στο Νηπιαγωγείο στην Ελλάδα.

Η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση στην Ελλάδα ως αυτοδύναμη δεν υφίσταται παρά μόνο την εποχή της πανδημίας όπου τόσο σε επίπεδο πρωτοβάθμιας όσο και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προσέφεραν όπως αυτή ονομάστηκε, την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης. Πιο πριν όμως, όπως υπάρχει και στην βιβλιογραφία, η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση υπήρχε και στην Ελλάδα με την συμπληρωματική της μορφή, προσφέροντας κάποιες αξιόλογες προσπάθειες.

Είναι γεγονός πως η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία, είναι ικανή να διαδραματίσει έναν επιπλέον σημαντικό ρόλο στα πλαίσια νέων παιδαγωγικών προσεγγίσεων, μοντέλων αλλά και μεθοδολογιών που προτείνονται διεθνώς (Παλαιοδήμου, 2017). Καθοριστικής σημασίας είναι η εισαγωγή των ΤΠΕ στην

εκπαιδευτική διαδικασία της προσχολικής ηλικίας, διότι δίνει τη δυνατότητα στον εκπαιδευτικό να εξελίσσει και να αναβαθμίζει τα παιδαγωγικά μοντέλα μάθησης που χρησιμοποιεί και να εφαρμόζει καινοτόμες διδακτικές και πρακτικές προσεγγίσεις (Σπίτσα, 2022).

Ο Η/Υ και οι ΤΠΕ παράλληλα, στα προσχολικά αναλυτικά προγράμματα, δίνουν μια θετική ώθηση στην εξέλιξη της προσχολικής εκπαίδευσης, καθώς μέσα από αυτά οι μαθητές αποκτούν νέες γνώσεις αλλά και εμπειρίες τεχνολογικού περιεχομένου και ο συνδυασμός με την συμβατική εκπαίδευση είναι δυνατόν να αποφέρει καλύτερα μαθησιακά αποτελέσματα (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021).

Τα προγράμματα e-Twinning υποστηρίζονται από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων. Όπως αναφέρεται και στην ιστοσελίδα του e-twinning, *«οι πέντε κύριες περιοχές προστιθέμενης αξίας στις πρακτικές διδασκαλίας και μάθησης μέσα από τα έργα e-Twinning»* αφορούν αυθεντική μάθηση, συνεργασία σε πολλά επίπεδα τόσο στην σχολική μονάδα όσο και έξω από αυτήν δίνοντας μια ευρωπαϊκή διάσταση και αξία στην διαπολιτισμική εκπαίδευση, χρήση νέων τεχνολογιών και εκμάθηση νέων δεξιοτήτων καθώς και εκπαίδευση και επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτών (www.etwinning.gr).

Η Σπίτσα (2022), σε έρευνα της για τα προγράμματα e-twinning, αναφέρει πως η ενσωμάτωση των συγκεκριμένων συνεργατικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων στην προσχολική εκπαίδευση, αποτελεί καινοτόμο προσέγγιση καθώς επιδιώκει τη συνεργασία μεταξύ των σχολείων τόσο σε εθνικό όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι εκπαιδευτικοί αντλούν αυτοπεποίθηση, εξελίσσουν τις γνώσεις τους στις ΤΠΕ και ανανεώνουν τις παιδαγωγικές μεθόδους διδασκαλίας τους. Αντίστοιχα και οι μαθητές, μαθαίνουν να συνεργάζονται, έρχονται σε επαφή με άλλα σχολεία και μαθητές, βελτιώνουν τις γνώσεις τους στις νέες τεχνολογίες και αποκτούν περισσότερα κίνητρα για μάθηση (Σπίτσα, 2022).

Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση και στον χώρο του νηπιαγωγείου, όπου επικεντρώνεται και η συγκεκριμένη εργασία, η εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση αν και η βιβλιογραφία είναι λιγοστή, εμφανίζεται στην συμπληρωματική της μορφή της και στην Ελλάδα. Η Παλαιοδήμου (2017), μέσα από ένα συμπληρωματικό εξ αποστάσεως πρόγραμμα e-twinning και οι Βέργου, Κουτσούμπα και Μουζάκης (2016), μέσα από μια έρευνα δράσης βασισμένη στην μουσειακή αγωγή με την βοήθεια των ΤΠΕ.

Αξίζει να σημειωθεί πως μέσα από αυτές τις συμπληρωματικές μορφές εφαρμογής εξΑΣΕ, όπως αναφέρουν και τα αποτελέσματα των ερευνών τους, οι μαθητές είχαν την

ευκαιρία να αναπτύξουν δεξιότητες επικοινωνίας και συνεργατικής μάθησης μέσα από την κοινωνική αλληλεπίδραση που ανέπτυξαν με τους μαθητές των άλλων σχολείων και να καλλιεργήσουν την κριτική τους σκέψη (Παλαιοδήμου, 2017). Παράλληλα, μέσα από το παράδειγμα της εικονικής Μουσειακής ξενάγησης, παρόλο που τα παιδιά δεν είχαν την δυνατότητα να βιώσουν από κοντά τον χώρο και τα εκθέματα ενός μουσείου, αποδείχθηκε ότι με την βοήθεια των ΤΠΕ και την φαντασία των παιδιών, κατάφεραν να αποτυπώσουν και να αναπαραστήσουν μόνα τους εκθέματα που είδαν, γεγονός που οδηγεί τελικά στην οικοδόμηση της γνώσης και της μάθησης (Βέργου, Κουτσούμπα & Μουζάκης, 2016).

Παρόμοια, σε πιο πρόσφατη έρευνα τους οι Μουρατίδου και Μανούσου (2020), αναφέρουν πως μέσα από την εξ αποστάσεως μουσειακή εκπαίδευση δόθηκε στους μαθητές η δυνατότητα να αναπτύξουν καινοτόμες δεξιότητες, να αποκτήσουν γνώσεις και να καλλιεργήσουν την δημιουργικότητα και την κριτική τους σκέψη. Μέσα από αυτό το πρίσμα της διερεύνησης και της αναζήτησης, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση μπορεί να εφαρμοστεί με συμπληρωματικές πρακτικές και παράλληλα με το αναλυτικό πρόγραμμα και στο νηπιαγωγείο (Μουρατίδου & Μανούσου, 2020).

Αξίζει να σημειωθεί, σε έρευνα τους, οι Παπανικολάου και Μανούσου (2019), αναφέρουν κάποιους σημαντικούς τρόπους για να αξιοποιηθεί μια μορφή συμπληρωματικής σχολικής εξ αποστάσεως μορφής. Ορισμένοι από τους οποίους είναι οι: ενθάρρυνση των μαθητών να μαθαίνουν μέσα από ένα πολυμορφικό – διαδραστικό υλικό, η δημιουργία μαθητικών κοινοτήτων με βάση τα ενδιαφέροντα των μαθητών, η δημιουργία διαδικτυακής παρέας σε μαθητές που ζουν σε απομονωμένες περιοχές, καθώς και δίνοντας τη δυνατότητα συνεργασίας μεταξύ γονέα και εκπαιδευτικού αλλά και μεταξύ των συμμαθητών.

2.2.2. Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία στο Νηπιαγωγείο στην Ελλάδα και διεθνώς

Ήταν πριν δύο χρόνια περίπου που όλη η υφήλιος βρέθηκε αντιμέτωπη με πρωτόγνωρες καταστάσεις εξαιτίας μιας νέας αρρώστειας, αυτής του κορωνοϊού και την οποία ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, χαρακτήρισε ως πανδημία (WHO, 2020). Το γεγονός αυτό οδήγησε και την εκπαιδευτική κοινότητα σε πρωτόγνωρες καταστάσεις, δίνοντας την σκυτάλη στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, η οποία έγινε μοναδική γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ των εκπαιδευτικών και των μαθητών τους.

Εκείνη την περίοδο, η εξ αποστάσεως εκπαίδευση υπήρξε επείγουσα και αναγκαστική και γι' αυτό το λόγο επικράτησε σε παγκόσμια εμβέλεια ο όρος «Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία» ('Emergency Remote Teaching') (Λιοναράκης, Μανούσου, Χαρτοφύλακα, Παπαδημητρίου & Ιωακειμίδου, 2021), επιδιώκοντας να δηλώσει την έκτακτη αλλά και προσωρινή αλλαγή της δια ζώσης εκπαίδευσης σε εξ αποστάσεως εφαρμογή της εκπαιδευτικής διαδικασίας, σε συνθήκες έκτακτες, όπως φυσικές καταστροφές, πολέμους και εμφάνιση υγειονομικής κρίσης (Αραβαντινού & Κώστας, 2022).

Μέχρι τότε, η εξΑΣΕ υπήρχε μόνο σε ερευνητικά μονοπάτια πανεπιστημιακών προγραμμάτων, σε διπλωματικές εργασίες και διδακτορικές διατριβές. Παράλληλα, σχεδόν όλοι οι εκπαιδευτικοί είχαν ελλειπίες ή και καθόλου γνώσεις σχετικά με την μεθοδολογία της εξΑΣΕ, ενώ οι τεχνολογικές τους γνώσεις, όσοι είχαν παρακολουθήσει Β' επίπεδο ΤΠΕ, είχαν καλλιεργήσει κάποιες δεξιότητες (Λιοναράκης κ.α., 2021). Το μεγαλύτερο μέρος της εκπαιδευτικής πραγματικότητας βρέθηκε απροετοίμαστο κατά το ξεκίνημα αυτής της διαδικασίας τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο, με τα προβλήματα και τις προκλήσεις να κάνουν την εμφάνιση τους και να δυσχαιρένουν την κατάσταση (Αραβαντινού & Κώστας, 2022). Η βιβλιογραφία αναφέρει ότι βασικός σκοπός του emergency remote teaching αποτελεί η διανομή εκπαιδευτικού υλικού, η οργάνωση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και η επίτευξη επικοινωνίας μεταξύ των συμμετεχόντων της κάθε σχολικής μονάδας στην εξΑΣΕ (Κρητικός κ.α., 2021).

Συγκεκριμένα στην Ελλάδα, το Υπουργείο Παιδείας τον Μάρτιο του 2020, όπου αφορούσε την πρώτη περίοδο της πανδημίας, έδωσε έμφαση περισσότερο στην τεχνολογική υποστήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας, τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των μαθητών. Εστίασε στην ασύγχρονη μορφή της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, με την σύγχρονη μορφή της να είναι στην δικαιοδοσία του κάθε εκπαιδευτικού αν θέλει να την εφαρμόσει ή όχι (Αναστασιάδης, 2020). Κατά την δεύτερη περίοδο όμως, από τον Νοέμβριο του 2020, εξασφάλισε ένα σύγχρονο εξ αποστάσεως περιβάλλον μάθησης, ωστόσο, όπως αναφέρει και ο Αναστασιάδης (2020), δεν υπήρχε το παιδαγωγικό πλαίσιο και απουσίαζε η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών γεγονός που οδήγησε σε απλή μεταβίβαση ενός μαθήματος δια ζώσης σε ένα περιβάλλον σύγχρονης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης.

Έτσι λοιπόν, η τάξη του σχολείου, ένας φυσικός χώρος για την εκπαιδευτική πραγματικότητα, εν μια νυκτί άλλαξε και την θέση της πήρε η εικονική τάξη. Τα παιδιά

συγκεκριμένα βρήκαν τον εαυτό τους κλεισμένο μέσα σε ένα σπίτι, σε χώρους που καμία σχέση δεν είχαν με την σχολική τάξη και συχνά χωρίς τους απαραίτητους πόρους. Αυτές οι νέες συνθήκες ώθησαν και τους δασκάλους να δοκιμάσουν τον εαυτό τους με νέες μεθόδους διδασκαλίας και επικοινωνίας (Zecca, 2021).

Όπως επισημαίνει και ο Γρίβας (2020), οι εκπαιδευτικοί της Ελλάδας, έπρεπε να εφαρμόσουν εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση δίχως να έχει γίνει κάποια προσπάθεια προετοιμασίας ή και επιμόρφωσης τους. Πολλά και διάφορα προβλήματα και εμπόδια αναδεικνύονται, όπως η έλλειψη υλικο-τεχνικής υποδομής των εκπαιδευτικών αλλά και των οικογενειών, η ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών αλλά και των γονέων, αναδύονται ιδιαιτερότητες αναφορικά με την εκπαίδευση παιδιών με αναπηρία και μαθησιακές δυσκολίες κ.α. (Μανούσου, 2021). Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί ειδικά κατά την έναρξη εφαρμογής της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας αντιμετώπισαν πληθώρα δυσκολιών όπως, ελλειψείς ψηφιακές δεξιότητες αλλά και γνώσεις πάνω στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, περιορισμένο χρόνο προετοιμασίας, μειωμένη αλληλεπίδραση των παιδιών αλλά και πίεση λόγω περισσότερων και πρωτόγνωρων ευθυνών σε συνδυασμό με προσωπικές – οικογενειακές τους ευθύνες (Αραβαντινού & Κώστας, 2022).

Αναφορικά με την πρωτοβάθμια εκπαίδευση και συγκεκριμένα με την προσχολική εκπαίδευση, οι νηπιαγωγοί είχαν να κάνουν με μαθητές μικρότερης ηλικίας και οι οποίοι δεν ήταν εξοικειωμένοι με τις νέες τεχνολογίες και τα ψηφιακά μέσα (Foti, 2020). Ενώ παράλληλα, έπρεπε και όφειλαν να διευθετήσουν μια καθημερινή συνομιλία και συνεργασία με τους γονείς των μαθητών τους, ώστε να κυλήσει ομαλά η εξ αποστάσεως εκπαίδευση (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021).

Οι Cohapay, Lorania, Labradon & Bangoc (2021), σε έρευνα τους στις Φιλιππίνες κατά την περίοδο της πανδημίας, αναφέρουν πως κατά την εφαρμογή emergency remote teaching στο νηπιαγωγείο εμφανίστηκαν πολλά προβλήματα που αφορούσαν την εξΑΣΕ. Κυρίως εστιάζουν την προσοχή τους, στο εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο έπρεπε να μετατραπεί σε έντυπο, να είναι κατάλληλο για τους μαθητές και να διανεμηθεί σε μαθητές που όμως υπήρχε μεγάλη απόσταση, συνεπώς αργούσε να φτάσει. Παράλληλα, έπρεπε να δημιουργηθεί ψηφιακό υλικό και οι γονείς των παιδιών χρειαζόντουσαν στήριξη τόσο σε δεξιότητες όσο και στην καθοδήγηση των παιδιών τους από το σπίτι.

Οι Atilas, Almodovar, Chavarria Vargas, Dias & Zuniga Leon (2021), σε έρευνα τους που αφορούσε εκπαιδευτικούς προσχολικής ηλικίας στις Ηνωμένες Πολιτείες κυρίως δημόσιας εκπαίδευσης, αναφέρουν πως εκτός από το γεγονός ότι έπρεπε να

ανταποκριθούν στις καινούριες απαιτήσεις της κοινωνικής αποστασιοποίησης και των νέων πρωτοκόλλων εκπαίδευσης, αντιμετώπιζαν δυσκολίες με τις οικογένειες των μαθητών τους, οι οποίοι δεν είχαν τους απαραίτητους τεχνολογικούς πόρους για εφαρμογή εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, υπήρχε ανάγκη επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών σε συστήματα εξ αποστάσεως διδασκαλίας και αρκετοί αντιμετώπιζαν προβλήματα συνδεσιμότητας στο διαδίκτυο κυρίως σε μη αστικές περιοχές.

Οι Kruszewka, Nazaruk & Szewczyk (2022), σε έρευνα τους στην Πολωνία, η οποία ήταν εστιασμένη στην προσχολική εκπαίδευση την περίοδο της πανδημίας, αναφέρουν παρόμοια προβλήματα, με ένα ιδιαίτερο το οποίο εστιάζει στον τρόπο αξιολόγησης των παιδιών. Συγκεκριμένα, ενώ στην δια ζώσης εκπαίδευση η αξιολόγηση και η επίβλεψη γίνεται άμεσα από τον εκπαιδευτικό, παρατηρήθηκε ότι υπήρχε απουσία μεμονομένων εργασιών από τα παιδιά καθώς και λιγότερες ευκαιρίες άμεσης αξιολόγησης κατά την διάρκεια εξΑΣΕ.

Οι Dong, Cao & Li, (2020) σε έρευνα που κάνανε σε γονείς παιδιών προσχολικής ηλικίας στην Κίνα, αναφέρουν πως η διαδικτυακή μάθηση στερείται της δια ζώσης σε επίπεδο βιωματικής και αισθητηριακής μάθησης. Επίσης, αναφέρανε πως υπήρχε η έλλειψη αυτορρύθμισης στα παιδιά μικρής ηλικίας και τέλος, ότι οι γονείς δεν είχαν χρόνο ώστε να ανταποκριθούν στην εξΑΣΕ των παιδιών τους και στερούνταν δεξιοτήτων και γνώσεων των τεχνολογιών της πληροφορίας. Παρόμοια και οι Αραβαντινού & Κώστας (2022), αναφέρουν πως η συμμετοχή των γονέων θα δυσκόλευε την ανάπτυξη αυτονομίας των μαθητών, όμως η μικρή ηλικία των παιδιών απαιτεί την παρουσία τους καθώς και τρόπους και κατάλληλους χειρισμούς ώστε να επιτευχθεί ισορροπία.

Πολλά και διάφορα τα εμπόδια αλλά και οι προκλήσεις που συνάντησαν σε όλη την επικράτεια οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας με κυριότερα την έλλειψη υλικού – τεχνικών υποδομών, την έλλειψη κατάλληλου ψηφιακού υλικού για τα μικρά παιδιά, την έλλειψη αυτό-ρρύθμισης τους, την ανάγκη επιμόρφωσής των εκπαιδευτικών στα ψηφιακά εργαλεία και στην χρήση τους, στην ανάγκη επιμόρφωσης των γονέων, των οποίων η παρουσία είναι υποχρεωτική σε περιβάλλοντα εξΑΣΕ και οφείλουν να γνωρίζουν πώς να βοηθούν τα παιδιά τους και τέλος η έλλειψη αξιολόγησης.

2.2.3. Επιμόρφωση εκπαιδευτικών κατά την περίοδο εφαρμογής Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας

Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, κατά την περίοδο υποχρεωτικής εφαρμογής της εξΑΣΕ, προσπάθησε να εξασφαλίσει πρόσβαση σε όσο το δυνατόν περισσότερους εκπαιδευτικούς και μαθητές. Αυτό το κατάφερε μέσα από την δυνατότητα δωρεάν πρόσβασης από τις κινητές συσκευές, μέσα από παιδαγωγικές δράσεις της εκπαιδευτικής τηλεόρασης κ.α. Είναι γεγονός πως όλες οι προσπάθειες του Υπουργείου βασίστηκαν στην τεχνο-κρατική κάλυψη και απουσίαζε εντελώς ένα παιδαγωγικό πλαίσιο όπως αυτό αρμόζει στην εφαρμογή της εξΑΣΕ (Αναστασιάδης, 2020).

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, το διάστημα κυρίως Μαρτίου-Ιουλίου 2020 πραγματοποιήθηκαν διάφορες ομιλίες, επιμορφωτικά σεμινάρια και ημερίδες στην προσπάθεια τους όλοι να βοηθήσουν την εκπαιδευτική κοινότητα αλλά και τους γονείς να ανταπεξέλθουν όσο το δυνατόν καλύτερα στην νέα πραγματικότητα εφαρμογής εξΑΣΕ.

Όρισμένες από αυτές όπως αναφέρει και η Μανούσου (2021), ήταν:

- Η Επιστημονική Τηλε-Δημερίδα «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Σχολική Πραγματικότητα» του ΠΕΚΕΣ Δυτικής Ελλάδας σε συνεργασία με άλλα 17 ΠΕΚΕΣ.
- Σεμινάρια που διοργάνωσε το Παιδαγωγικό Τμήμα της Κρήτης (ΕΔΙΒΕΑ).
- Η Διαδυσκτακή Δημερίδα «Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση: η επόμενη μέρα. Η πρόκληση της ανοιχτής εκπαίδευσης» του οργανισμού Ανοιχτών Τεχνολογιών – ΕΕΛ/ΛΑΚ, σε συνεργασία με ΙΕΠ, Πανεπιστήμια και Ερευνητικά Κέντρα.
- Το 1^ο Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο: «Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες: Η απότομη μετάβαση της εκπαιδευτικής μας πραγματικότητας σε ψηφιακά περιβάλλοντα. Στάσεις – Αντιλήψεις – Σενάρια – Προοπτικές – Προτάσεις» της ερευνητικής ομάδας Media Pedagogy του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Οι Αναστασιάδης, Κωτσίδης & Συννεφάκης (2022), σε έρευνα τους αναφέρουν την σημαντική προσφορά του ΕΔΙΒΕΑ του Πανεπιστημίου Κρήτης, το οποίο υλοποίησε 25 σεμινάρια για την υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των γονέων σχετικά με τον νέο ρόλο στο καινούριο περιβάλλον της εξΑΣΕ, στο οποίο συμμετείχαν 58.000 εκπαιδευτικοί και γονείς. Παράλληλα, δημιουργήθηκε και διαδραστικό εκπαιδευτικό υλικό που αφορούσε την εξΑΕ, το οποίο επισκέφτηκαν 70.000 μοναδικοί χρήστες

Σημαντικό είναι να αναφερθεί σε αυτή την φάση και η συμβολή των εκπαιδευτικών μέσα από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Δημιούργησαν ομάδες και σελίδες μέσα στις οποίες οι εκπαιδευτικοί είχαν τη δυνατότητα να επικοινωνούν, να ανταλλάσσουν εμπειρίες, να αλληλο-υποστηρίζονται και να βρίσκουν καλές πρακτικές (Αναστασιάδης, 2020). Η Μανούσου (2021), αναφέρει τη δημιουργία κοινοτήτων πρακτικής, στις οποίες συμμετέχουν και συνεργάζονται εκπαιδευτικοί και διάφορες ειδικότητες, μέσα από τις οποίες κυριαρχούν η αλληλεγγύη, το φιλότιμο, η δημιουργικότητα, το μεράκι και ο επαγγελματισμός τους.

Είναι γεγονός ότι όλες αυτές οι επιμορφωτικές ημερίδες και προσπάθειες όλων των φορέων, οι οποίες δημιουργήθηκαν σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, επικεντρώθηκαν σε βασικές αρχές και θεωρίες της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, από τις οποίες απουσίαζε το παιδαγωγικό πλαίσιο και η εφαρμογή καλών πρακτικών προκειμένου να βοηθηθούν επί της ουσίας οι εκπαιδευτικοί.

Ορισμένες λύσεις που προτείνονται από διάφορες έρευνες αφορούν, αρχικά την ανάγκη ενός εργαλείου αξιολόγησης για την εξΑΣΕ από την στιγμή ειδικά που είναι κανονικά στο πρόγραμμα σπουδών. Εκπαίδευση σε γονείς και εκπαιδευτικούς, παροχή εξοπλισμού προκειμένου να εξαλειφθούν οι διαφορές ανά περιοχές αλλά και οικογένειες και όλοι να έχουν ισότιμη αντιμετώπιση. Τέλος, να γίνει συστηματική έρευνα για τον τρόπο που θα μπορούν να παίρνουν οι εκπαιδευτικοί ανατροφοδότηση από τους γονείς των νηπίων, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν και τα ενδιαφέροντα που προκύπτουν (Pyun, 2021).

Παρόμοια οι Caharay et al. (2021), μέσα από την έρευνα τους, προτείνουν λύσεις που αφορούν την δημιουργία προγραμμάτων τα οποία εστιάζουν στο σχεδιασμό και την αξιολόγηση της εξΑΣΕ, στις επιμορφώσεις οικογενειών προκειμένου να διευκολύνουν την μάθηση των παιδιών τους, στην τεχνολογική πρόσβαση αλλά και βελτίωση της εξΑΣΕ, και στην αξιοποίηση των προγραμμάτων που ήδη υπάρχουν για την εξΑΣΕ προκειμένου να δημιουργηθούν καλές πρακτικές.

2.2.4. Ανάγκη για μετάβαση σε ένα καινούριο πλαίσιο

Μέσα από όλα τα προβλήματα και τα εμπόδια που αναδεικνύονται κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ, γεννάται η ανάγκη αλλαγής και χάραξης νέας πορείας στο εκπαιδευτικό πλαίσιο

της εξΑΣΕ, το οποίο θα ενσωματώνει και θα εναρμονίζει τόσο την ανθρώπινη διάσταση, όσο και την παιδαγωγική.

Ο Αναστασιάδης (2020), αναφέρει ως κύρια χαρακτηριστικά την ευελιξία, την ενσυναίσθηση και την υποστήριξη. Συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί να μπαίνουν στη θέση των μαθητών και των γονεών και να τους στηρίζουν, οι μαθητές αντίστοιχα, και με την σειρά τους, οι γονείς να στηρίζουν τα παιδιά τους, και να ζητάνε βοήθεια από τους εκπαιδευτικούς όταν αντιμετωπίζουν κάποια δυσκολία. Το γεγονός αυτό, θα βοηθήσει σίγουρα στη δημιουργία καλού – θετικού κλίματος μέσα στην διαδικτυακή τάξη, στην οποία θα εξαλειφθούν οι αποστάσεις, τα αισθήματα άγχους και θα επιτευχθεί η αρμονία στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Αναγκαιότητα επίσης προκύπτει και στην εξασφάλιση ενός παιδαγωγικού πλαισίου το οποίο θα είναι εστιασμένο στους μαθητές και στον τρόπο που μαθαίνουν. Οι εκπαιδευτικοί να επιμορφωθούν στα κύρια στάδια και τις αρχές της μεθοδολογίας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, σε παιδαγωγικές μεθόδους εστιασμένες στον μαθητή και στον τρόπο ανακαλύψης της νέας γνώσης σε σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης καθώς και να αποκτήσουν δεξιότητες συνηφασμένες με την κατάλληλη χρήση και αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων (Αναστασιάδης, 2020).

Η Μανούσου (2021), αναφέρεται στο όραμα της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης από το οποίο δεν θα πρέπει να απουσιάζει ο σχεδιασμός, ο προγραμματισμός και η οργάνωση της. Πιο συγκεκριμένα, μια οργάνωση η οποία θα εστιάζει στην προσβασιμότητα όλων των εμπλεκομένων της, στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών της, σε έναν παιδαγωγικό σχεδιασμό στον οποίο θα υπάρχουν πρότυπα εξ αποστάσεως μαθήματα για όλες τις βαθμίδες σε σύγχρονο και ασύγχρονο επίπεδο εξΑΣΕ, συνεργασία με γονείς, ένα Σύστημα Διαχείρισης Μάθησης, μια πλατφόρμα δηλαδή της ηλεκτρονικής μάθησης όπου εκεί βρίσκεται όλη η εκπαιδευτική δραστηριότητα οργανωμένη, ένα εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο και προσβάσιμο καθώς και παροχή ανατροφοδότησης προς τους μαθητές, αφού έχει ισχυρή επίδραση για την μαθησιακή πορεία των εκπαιδευομένων.

2.3. Ο νέος ρόλος του διδάσκοντα στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση

Αυτή η μετάβαση από τη σχολική στην εικονική πραγματικότητα συντέλεσε στη μετάβαση και δημιουργία καινούριων αρμοδιοτήτων αλλά και χαρακτηριστικών στο ρόλο του διδάσκοντα.

Να αναφέρουμε πως, σχετικά με τα χαρακτηριστικά του διδάσκοντα στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, συνοψίζονται στον όρο καθηγητής – σύμβουλος, όρος ο οποίος χρησιμοποιείται στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, και απευθύνεται τόσο στην ακαδημαϊκή στήριξη του διδάσκοντα προς τους εκπαιδευόμενους όσο και προς την παρότρυνση να ολοκληρώσει τις εργασίες του (Ευμορφοπούλου & Λιοναράκης, 2015).

Αναφορικά με την σχολική πραγματικότητα, στη βιβλιογραφία αναφέρεται πως πολλές από τις ιδιότητες του εκπαιδευτικού εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, παρουσιάζονται και στους εκπαιδευτικούς της σχολικής ζωής. Συγκεκριμένα, ένας διδάσκοντας στην εξΑΕ είναι οργανωτής και σχεδιαστής του εκπαιδευτικού υλικού, είναι σύμβουλευτικός και καθοδηγητικός, αποτελεί διευκολυντή της μαθησιακής διαδικασίας, γίνεται συνεργάτης των εκπαιδευομένων, δίνει ανατροφοδοτήσεις, είναι υπεύθυνος και υποστηρικτικός για την ολοκλήρωση των σπουδών των μαθητών και επικοινωνιακός μαζί τους (Ευμορφοπούλου & Λιοναράκης, 2015).

Ο Καλατζής (2022), αναφέρει πως μέσα σε ένα καινούριο μαθησιακό πλαίσιο, αυτό της εξΑΣΕ, ο ρόλος του εκπαιδευτικού μετασχηματίζεται εντελώς και ταυτόχρονα γίνεται πιο απαιτητικός. Σε ένα περιβάλλον εξΑΣΕ απαιτούνται από τον εκπαιδευτικό επιπλέον δεξιότητες, καθώς το περιβάλλον αλλάζει γίνεται ψηφιακό και ο μαθητής βρίσκεται στο επίκεντρο των νέων παιδαγωγικών του προσεγγίσεων.

2.3.1. Ο νέος ρόλος του διδάσκοντα ως διευκολυντή-εμπυχωτή

Η δημιουργία ενός καλού θετικού κλίματός μέσα σε μια τάξη συντελεί σε καλύτερες σχολικές επιδόσεις των μαθητών και σε ομαλότερη ανάπτυξη των παιδιών (Ευμορφοπούλου & Λιοναράκης, 2015). Με άλλα λόγια ο εκπαιδευτικός είναι αυτός που διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία ενός καλού κλίματος μέσα στην τάξη και ο οποίος διευκολύνει την επικοινωνία και βελτιώνει τις σχέσεις τόσο μεταξύ των μαθητών αλλά και των μαθητών με τον εκπαιδευτικό.

Ο εκπαιδευτικός του ρόλος μετατοπίζεται από τη διδασκαλία με συμβατικούς όρους προς μια διδασκαλία επικεντρωμένη στον μαθητή, προκειμένου να τον καθοδηγεί, να τον εμπυχώνει και να τον συμβουλεύει (Καλατζής, 2022). Η εκπαιδευτική διαδικασία που

είναι βασισμένη σε θετικό κλίμα, βοηθά τα παιδιά να αναπτύξουν την αυτοπεποίθησή τους, να μάθαιναν να αντιστέκονται σε απογοητεύσεις και καταστάσεις δύσκολες και ενδεχομένως κουραστικές και τον ενεργοποιούν για εξερεύνηση και οικοδόμηση της γνώσης (Zecca, 2021).

Σε αυτές τις νέες συνθήκες της πανδημίας και της εξΑΕ οφείλει ο εκπαιδευτικός να είναι ευέλικτος και δημιουργικός ώστε να αντιμετωπίζει τυχόν προκλήσεις που είναι δυνατόν να συναντήσει.

Ο εκπαιδευτικός, είναι ταυτόχρονα διευκολυντής της μάθησης και της κατανόησης, σε μια συνεχή προσπάθεια του μαθητή οικοδόμησης της νέας γνώσης. Είναι αυτός, όπου διεγείρει τις σκέψεις των παιδιών, καλλιεργεί την κριτική τους σκέψη δίνοντας τους δημιουργικά ερεθίσματα (Zecca, 2021).

Σύμμαχος του σε όλο αυτό είναι το εκπαιδευτικό υλικό, το οποίο με την καλληλη επιλογή του, είναι δυνατόν να κινητοποιήσει τους μαθητές του να εμπλακούν ενεργά στην μαθησιακή διαδικασία. Οι συχνές εναλλαγές εικόνων και θεματικών που είναι συνυφασμένες με τα ενδιαφέροντα των παιδιών ή και διεγείρουν νέα, είναι δυνατόν να διατηρήσουν το ενδιαφέρον των μαθητών και να τους ανοίξουν νέους ορίζοντες (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021).

2.3.2.Ο νέος ρόλος της οικογένειας

Η Λιακοπούλου (2020), αναφέρει πως μια από τις σημαντικότερες οδηγίες που προτείνει η UNESCO σχετικά με την εξΑΕ είναι η συμβουλευτική και ψυχολογική υποστήριξη όλων των συμμετεχόντων στην εκπαιδευτική διαδικασία. Μέσα στους συμμετέχοντες ειδικά στις τάξεις του νηπιαγωγείου είναι και οι γονείς, των οποίων η ενεργή συμμετοχή είναι καθοριστικής σημασίας ώστε να διεξαχθεί η εξΑΕ.

Κατά την εφαρμογή δια ζώσης διδασκαλίας τόσο στο νηπιαγωγείο όσο και στις υπόλοιπες βαθμίδες, η συμμετοχή των γονέων είναι εθελοντική και συμπληρωματική. Πολλές φορές έχει παρατηρηθεί να καλούν οι νηπιαγωγοί γονείς προκειμένου αν θέλουν να συμμετέχουν σε διάφορες δράσεις που κάνουν, όπως, παρουσίαση επαγγελματιών αναφορικά με συγκεκριμένες θεματικές που ασχολούνται κλπ. Σε αντίθεση όμως με την δια ζώσης εκπαίδευση, στην εξΑΕ ο ρόλος των γονέων διαφέρει, αφού πλέον η συμμετοχή τους αλλά και η παρουσία τους είναι υποχρεωτική κατά την διάρκεια των σύγχρονων μαθημάτων (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021).

Συνεπώς, οι γονείς οφείλουν να είναι δίπλα στα παιδιά τους κατά την διάρκεια της εφαρμογής εξΑΣΕ και να στηρίζουν και να καθοδηγούν τα παιδιά τους όταν αυτά χρειάζονται βοήθεια και να ακολουθούν την εκπαιδευτική διαδικασία η οποία οργανώνεται από τον/την νηπιαγωγό.

Για μια ουσιαστική και ομαλή διεξαγωγή εξΑΣΕ, ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι καθοριστικής σημασίας καθώς αναλαμβάνει ρόλο συμβουλευτικό και υποστηρικτικό τόσο προς τους μαθητές τους, όσο και προς τους γονείς προκειμένου να ανταπεξέλθουν και αυτοί στις νέες συνθήκες. Σε ένα περιβάλλον εξ αποστάσεως εκπαίδευσης που αφορά παιδιά ηλικίας 4-6 ετών, οι γονείς είναι αρωγοί και σύμμαχοι στην εκπαιδευτική διαδικασία, συνεπώς ο εκπαιδευτικός οφείλει να κατανοεί μαθητές και γονείς (Αναστασιάδης, 2020). Σημαντική επίσης, είναι και η δημιουργία καλού κλίματος και επικοινωνίας ανάμεσα σε αυτούς που συμμετέχουν στην εξΑΣΕ, γεγονός που ενισχύει το ενδιαφέρον, την επιθυμία αλλά και τα κίνητρα για ενεργή συμμετοχή. Από την άλλη, μειώνει το άγχος, και την αγωνία αυτής της πρωτόγνωρης διαδικασίας και λύνει προβλήματα και εμπόδια που είναι δυνατόν να προκύψουν (Αρμακόλας & Παναγιωτακόπουλος, 2020).

Μια εκπαιδευτική συμμαχία εστιασμένη σε σχολείο και οικογένεια με απώτερο σκοπό την εμπιστοσύνη και την ανταλλαγή βιωμάτων βρίσκεται στο κέντρο της παιδαγωγικής αντανάκλασης και μέσα από αυτό οι εκπαιδευτικοί μαθαίνουν τις ιδιαιτερότητες της κάθε οικογένειας και κατανοούν καλύτερα τους μαθητές τους (Zecca, 2021).

Η δημιουργία λοιπόν ενός καλού - φιλικού κλίματος, η ανάπτυξη ενσυναίσθησης, η επικοινωνία, η συνεργασία, η γνωστοποίηση των στόχων του μαθήματος μπορεί να μετατρέψει συναισθήματα αγωνίας και άγχους σε δημιουργική και ενεργή συμμετοχή. Οι Αρμακόλας και Παναγιωτακόπουλος (2020), αναφέρουν πως οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να δημιουργήσουν ένα πλαίσιο το οποίο θα προωθεί την ενσυναίσθηση προκειμένου παιδιά και γονείς να εκφράζονται ελεύθερα και ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία και να οδηγούνται σε αποτελεσματικότερες και ποιοτικότερες μαθησιακές εμπειρίες.

Η Μανούσου (2021), αναφέρει ένα πλαίσιο αποτελεσματικής συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων οι οποίοι είναι παρόντες αναγκαστικά στην εξΑΣΕ και μέσα από αυτό θα μπορέσουν να οδηγηθούν σε καλύτερη εφαρμογή και υλοποίηση της.

Συγκεκριμένα, αναφέρει την σημαντικότητα της κατανόησης από τους γονείς της αξίας της εξΑΣΕ καθώς από αυτή την στάση τους θα εξαρτηθεί και η στάση των παιδιών τους για την εξΑΣΕ. Παράλληλα, αναφέρει πώς να εξηγούν και να προσδιορίζουν οι

εκπαιδευτικοί τι πρέπει να κάνουν οι γονείς προκειμένου να στηρίξουν τα παιδιά τους, να τους υπενθυμίζουν ότι η παρουσία τους πρέπει να είναι διακριτική, χωρίς παρεμβάσεις προκειμένου να εκφράζονται ελεύθερα τα παιδιά. Σε αυτό το σημείο μπορεί να συνταχθεί και ένα άτυπο συμβόλαιο, το οποίο θα αποτελείται από κανόνες ψηφιακής τάξης. Τέλος, τονίζει την σημασία των ορίων και του επαγγελματισμού από την πλευρά των εκπαιδευτικών, προκειμένου να υπάρχει στήριξη και καθοδήγηση προς τους γονείς χωρίς όμως να γίνεται κατάχρηση της προσπάθειας αυτής (Μανούσου, 2021).

2.3.3.Η σημαντικότητα του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού

Το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό είναι καθοριστικής σημασίας στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση και διαδραματίζει ουσιώδη ρόλο αναφορικά με την διεξαγωγή της, με την πορεία της και την ποιότητα της εξΑΕ (Μανούσου, 2021).

Ο Λιοναράκης (2001), αναφέρει πως το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να ενημερώνει τους μαθητές: *«τι πρέπει να κάνουν, γιατί το κάνουν, πότε πρέπει να το κάνουν, πώς να το κάνουν και αν το έκαναν σωστά»*. Με άλλα λόγια αποτελεί το μέσο, τον δίαυλο επικοινωνίας ανάμεσα στον εκπαιδευτικό και τον μαθητή, το οποίο θα εμπεριέχει συγκεκριμένες κατευθυντήριες γραμμές που δεν θα πρέπει να του αφήνουν περιθώρια αμφισβήτησης και απορίας κατά τη διαδικασία μελέτης του.

Η Μανούσου (2021), αναφέρει πως σημαντική προϋπόθεση ενός εκπαιδευτικού υλικού είναι η οργάνωση του, η προσβασιμότητα του, η σωστή δομή του και η συνεχής βελτίωση του και όχι απλά η παράθεση αρχείων σε μια πλατφόρμα ή η διανομή τους προς τους μαθητές.

Για τον σχεδιασμό ενός εκπαιδευτικού υλικού πρέπει να ληφθούν σοβαρά ορισμένα στοιχεία. Αρχικά, να διευκρινιστούν τα γνωρίσματα της ομάδας στην οποία θα απευθύνεται το εκπαιδευτικό υλικό. Στη συνέχεια, να οριστούν οι εκπαιδευτικοί στόχοι σύμφωνα με τις μαθησιακές ανάγκες της εκάστοτε ομάδας και τέλος, να προσδιοριστούν τα είδη του εκπαιδευτικού υλικού που θα χρησιμοποιηθεί (Βλάχου, Κωστίδης & Παπαδάκης, 2022).

Αναφορικά με την εφαρμογή εξΑΣΕ το εκπαιδευτικό υλικό οφείλει να είναι σχεδιασμένο και οργανωμένο πλήρως καθόλη την διάρκεια του διαδικτυακού μαθήματος.

Να είναι διαδραστικό προκειμένου να ενεργοποιεί το ενδιαφέρον του μαθητή, να του παρέχει παραδείγματα και εξηγήσεις και να τον βοηθά στην αυτορρύθμιση της μάθησης του (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021). Πιο συγκεκριμένα, για να είναι σωστά ένα εκπαιδευτικό υλικό σχεδιασμένο πρέπει εξαρχής να τεθούν οι στόχοι και τα προσδοκώμενα αποτελέσματα του, δηλαδή ποιές γνώσεις θα αποκτήσει ο μαθητής. Επίσης, να είναι φιλικό και άμεσο προς τους μαθητές, να είναι ξεκάθαρες οι μορφές του και ο τρόπος που θα στηρίζει την μαθησιακή διαδικασία και τέλος, η δομή και το περιεχόμενο του να οδηγούν τον μαθητή σε ενεργητική μάθηση, σε αυτονομία και να διατηρεί το ενδιαφέρον του (Βλάχου, Κωτσίδης & Παπαδάκης, 2022).

Η Μουζακιώτου & Κανονάκη (2015), αναφέρουν πως στην τηλεδιάσκεψη, η οποία αποτελεί και το κύριο περιβάλλον της εξΑΣΕ, επικρατεί η εικόνα και το οπτικο-ακουστικό υλικό. Έτσι, το λογισμικό-ψηφιακό υλικό με την βοήθεια της τεχνολογίας αποκτά νέες δυνατότητες, πραγματοποιείται σε πραγματικό χρόνο μέσα από ήχους, εικόνες, κείμενα και με αυτό τον τρόπο ο μαθητής αναπτύσσει όλες του τις αισθήσεις, ενισχύει την ενεργητικότητα του, είναι σε θέση να σκεφτεί κριτικά και να παραμένει συγκεντρωμένος αφού η ζωντάνια της εικόνας με χρώματα και ήχους ενισχύουν την προσοχή του (Βλάχου κ.α., 2022).

Η Μανούσου (2021), αναφέρει πως το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό θα πρέπει να είναι πολυμορφικό, να περιλαμβάνει δηλαδή διαδραστικά βίντεο, ψηφιακά παιχνίδια, animation, podcasts κλπ. και να υπάρχει στην ευχέρεια και στην διάθεση των εκπαιδευτικών ανα βαθμίδα και ανα γνωστική περιοχή. Ορισμένοι ανοιχτοί εκπαιδευτικοί πόροι οι οποίοι περιέχουν ποιοτικές εφαρμογές είναι το φωτόδεντρο, η εκπαιδευτική ραδιοτηλεόραση, το youtube, το vimeo, και το europeana.

Η χρήση βίντεο, animation κλπ. τα οποία έχουν οπτικοποιήσει έννοιες, έχουν ζωντανέψει αναπαραστάσεις και γεγονότα, δίνουν στο εκπαιδευτικό υλικό μια ζωντάνια και μια φρεσκάδα, ενισχύουν τα κίνητρα μάθησης των μαθητών, κινητοποιούν το ενδιαφέρον τους και επιδιώκουν να τους μάθουν με ευχάριστο τρόπο και να οικοδομήσουν την νέα γνώση (Τζήλου & Παπαδημητρίου, 2021).

Το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιείται για παιδιά προσχολικής ηλικίας, σε έρευνα τους οι Βλάχου κ.α. (2022), επισημάνανε πως θα πρέπει να έχει σαφείς στόχους και να αποτελείται από μικρής διάρκειας δραστηριότητες που θα αποτελούνται από οπτικο-ακουστικό υλικό κατάλληλο και διαμορφωμένο με παιγνιώδη χαρακτήρα και αλληλεπίδραση. Η χρήση και η σωστή αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων τα οποία

προωθούν την ενεργητική μάθηση είναι απαραίτητη κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Όπως απαραίτητες είναι οι γνώσεις και οι δεξιότητες των νηπιαγωγών πάνω σε ψηφιακά εργαλεία προκειμένου να αξιοποιούνται κατάλληλα, να χρησιμοποιούνται σωστά και να προωθούν την ενεργητικότητα των μαθητών. Είναι γεγονός πως σε μια ηλεκτρονική τάξη όπου υπάρχουν παιδιά προσχολικής ηλικίας, υπάρχει κίνδυνος να βαρεθούν πολύ σύντομα για αυτό το λόγο συνίσταται η συχνή εναλλαγή δραστηριοτήτων με περιεχόμενο ενδιαφέρον, ελκυστικό και καινοτόμο (Φώτη, 2021).

3. Ερευνητική Διαδικασία

3.1. Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα έρευνα αφορά μια προσπάθεια εντοπισμού των ιδιαιτεροτήτων, των εμποδίων αλλά και των προκλήσεων που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας την περίοδο της πανδημίας καθώς και μια προσπάθεια διερεύνησης της διάθεσης εφαρμογής συμπληρωματικής εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο με το πέρας της πανδημίας.

3.2. Ερευνητικά ερωτήματα

Τα ερευνητικά ερωτήματα της έρευνας είναι τα εξής:

1. Ποιές είναι οι ιδιαιτερότητες στον ρόλο του/της νηπιαγωγού κατά την εφαρμογή της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης;
2. Ποιές δυσκολίες, ανάγκες και εμπόδια αναδύονται από την εφαρμογή εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο;
3. Τι είδους δυνατότητες - προκλήσεις αναδύονται από την αξιοποίηση της εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης στο νηπιαγωγείο;
4. Προτίθενται οι νηπιαγωγοί να αξιοποιήσουν και να εφαρμόσουν συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση μετά το πέρας της πανδημίας;

3.3. Μεθοδολογία έρευνας

Η «έρευνα μικτών μεθόδων» αφορά συνδυασμό ποιοτικών και ποσοτικών προσεγγίσεων διότι περιλαμβάνει ποιοτικά και ποσοτικά δεδομένα. Σκοπός της έρευνας μικτών μεθόδων είναι να οικοδομήσει πάνω στα πλεονεκτήματα που εντοπίζονται μεταξύ ποιοτικών και ποσοτικών μεθόδων για την καλύτερη κατανόηση ενός φαινομένου (Mills, Gay & Airasian, 2017).

Στην συγκεκριμένη μελέτη η ερευνητική μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε είναι η «έρευνα μικτών μεθόδων». Δεδομένου ότι οι έρευνες που έχουν διεξαχθεί για την προσχολική εκπαίδευση είναι λιγοστές, για την καλύτερη και πληρέστερη κατανόηση των ερευνητικών ερωτημάτων αυτής της έρευνας πραγματοποιήθηκαν ποιοτικές και ποσοτικές προσεγγίσεις.

Εργαλεία της έρευνας

Στο πλαίσιο της ερευνητικής διαδικασίας πραγματοποιήθηκαν ημι-δομημένες συνεντεύξεις καθώς και χρήση ειδικά προσαρμοσμένου ερωτηματολογίου σε νηπιαγωγούς οι οποίοι πραγματοποίησαν επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία την περίοδο της πανδημίας.

Η συνέντευξη

Ο σκοπός των συνεντεύξεων αφορούσε, αφενός την ανάδειξη των ιδιαιτεροτήτων, των εμποδίων αλλά και των προκλήσεων που μπορεί να αντιμετωπίσουν οι νηπιαγωγοί κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία και αφετέρου να συμβάλλει στην προσαρμογή ερωτηματολογίου, το οποίο δημιουργήθηκε για τις ανάγκες της ερευνητικής διαδικασίας.

Η συνέντευξη αποτελεί μια αλληλεπίδραση μεταξύ δύο ατόμων η οποία γίνεται για συγκεκριμένο σκοπό, που είναι να συλλέξει πληροφορίες το ένα άτομο από το άλλο (Mills et al., 2017). Όπως αναφέρει και η Παρασκευοπούλου-Κόλλια (2019), η συνέντευξη αποτελεί ένα βασικό μέρος μιας ποιοτικής (και όχι μόνο) έρευνας και συμπεριλαμβάνει μια εις βάθος συζήτηση μεταξύ των δύο μελών. Απαραίτητη προϋπόθεση σε όλο αυτό είναι η δημιουργία καλού κλίματος, το οποίο είναι δυνατόν να αποφέρει πολλά και ειλικρινή ζητήματα που θα έχουν σημαντικό ρόλο στην ερευνητική διαδικασία (Παρασκευοπούλου – Κόλλια, 2019).

Το περιεχόμενο της συνέντευξης συντάχθηκε με 29 ερωτήσεις ανοιχτού τύπου. Η δομή της χωρίστηκε σε 5 μέρη. Το πρώτο μέρος, είχε 8 ερωτήσεις, οι 5 εκ των οποίων

αφορούσαν προσωπικές πληροφορίες των συμμετεχόντων αναφορικά με την ηλικία, το φύλο, την διδακτική εμπειρία αλλά και το επίπεδο σπουδών τους, καθώς και 3 ερωτήσεις οι οποίες αφορούσαν την προηγούμενη εμπειρία των συμμετεχόντων με την εξΑΣΕ, αν λάβανε κάποιου είδους επιμόρφωση κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας και αν τους βοήθησε.

Το δεύτερο μέρος της συνέντευξης περιείχε 5 ερωτήσεις σχετικές με την εφαρμογή της εξΑΣΕ, τα συναισθήματα των συμμετεχόντων κατά την εφαρμογή της, την ετοιμότητα τους, κατά πόσο οργάνωσαν το εξ αποστάσεως μαθημά τους και με ποιόν τρόπο. Τέλος, 2 ερωτήσεις που αφορούσαν το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησαν, τις πηγές από τις οποίες το άντλησαν, αν ήταν κατάλληλο για τους μαθητές τους, αν δημιούργησαν οι ίδιοι εκπαιδευτικό υλικό και ποιά εργαλεία χρησιμοποίησαν.

Το τρίτο μέρος της συνέντευξης περιείχε 7 ερωτήσεις οι οποίες αφορούσαν τον ρόλο των συμμετεχόντων αναφορικά με τους μαθητές και τους γονείς τους αλλά και ερωτήσεις προκειμένου να αναδειχθούν προβλήματα ή και εμπόδια που αντιμετώπισαν κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ, και με ποιό τρόπο αντιμετωπίστηκαν από αυτούς.

Το τέταρτο μέρος περιείχε 5 ερωτήσεις που αφορούσαν τη διερεύνηση πρόθεσης εφαρμογής συμπληρωματικής εξΑΣΕ με το πέρας της πανδημίας, κατά πόσο δηλαδή οι νηπιαγωγοί έχουν διάθεση να εφαρμόσουν συμπληρωματικά προγράμματα εξΑΣΕ, ή και αν συμμετέχουν ήδη, αν υπάρχουν οφέλη προς αυτούς και τι είδους, αν υπάρχουν οφέλη προς τους μαθητές προσχολικής ηλικίας και τι είδους.

Τέλος, το τελευταίο μέρος της συνέντευξης περιείχε 4 ερωτήσεις ανοιχτού τύπου, οι οποίες ζητούσαν από τους συμμετέχοντες να αναφέρουν συνοπτικά τις ιδιαιτερότητες της εξΑΣΕ στην προσχολική εκπαίδευση, τι προβλήματα ή και εμπόδια αντιμετώπισαν, ποιες προκλήσεις αναδείχθηκαν και αν υπάρχει κάτι επιπλέον να προσθέσουν ολοκληρώνοντας την συνέντευξη.

Οι ερωτήσεις της συνέντευξης ελέγχθηκαν ως προς την εγκυρότητα και την αξιοπιστία όπως επιβάλλεται από τους κανόνες της εκπαιδευτικής έρευνας (Παναγιωτακόπουλος & Σαρρής, 2016). Ένας ειδικός σε θέματα εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης και νέων τεχνολογιών καθώς και μια νηπιαγωγός με μεγάλη εκπαιδευτική εμπειρία έλεγξαν τις ερωτήσεις και τις σχολίασαν ως προς το περιεχόμενο τους.

Το ερωτηματολόγιο

Το ερωτηματολόγιο, όπως αναφέρουν και οι Mills et al. (2017), αποτελεί «μια γραπτή συλλογή ερωτήσεων αυτό – αναφοράς» που δίνονται προς απάντηση συνήθως σε μια συγκεκριμένη ομάδα ατόμων που συμμετέχουν στην έρευνα. Βασική διαφοροποίηση μεταξύ ερωτηματολογίου και συνέντευξης είναι ότι σε ένα ερωτηματολόγιο ο συμμετέχων δίνει τις απαντήσεις του σε μια ειδική φόρμα που του έχει δοθεί.

Το αρχικό ερωτηματολόγιο πάνω στο οποίο προσαρμόστηκε αφορούσε την έρευνα των Meirovitz, Russak & Zur με τίτλο «English as a foreign language teachers' perception regarding their pedagogical-technological knowledge and its implementation in distance learning during COVID-19» (όπως ανακτήθηκε από <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2405844022004637>) και η οποία μελετούσε την γνώση των εκπαιδευτικών αναφορικά με τις νέες αναδυόμενες τεχνολογίες καθώς και παιδαγωγικές μεθόδους που χρησιμοποιούν προς τους μαθητές, την παρακίνηση των μαθητών και την διαχείριση μιας εικονικής τάξης.

Το ερωτηματολόγιο αρχικά μεταφράστηκε και προσαρμόστηκε από την αγγλική στην ελληνική γλώσσα από άτομο που γνωρίζει άριστα την αγγλική γλώσσα. Ακολούθησε αντίστροφη μετάφραση από την ελληνική στην αγγλική γλώσσα για να διερευνηθεί αν υπήρχαν νοηματικές διαφορές (back translation) (Brislin, 1970). Έγινε τροποποίηση και προσαρμογή του ερωτηματολογίου και σύμφωνα με τα ευρήματα των ημι-δομημένων συνεντεύξεων κυρίως προστέθηκαν ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις ελέγχθηκαν ως προς την εγκυρότητα και την αξιοπιστία όπως επιβάλλεται από τους κανόνες της εκπαιδευτικής έρευνας (Παναγιωτακόπουλος & Σαρρής, 2016). Ένας ειδικός σε θέματα εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης και νέων τεχνολογιών καθώς και μια νηπιαγωγός με μεγάλη εκπαιδευτική εμπειρία έλεγξαν το ερωτηματολόγιο και το σχολίασαν ως προς το περιεχόμενο του (εγκυρότητα περιεχομένου – *content validity*). Η εγκυρότητα περιεχομένου όπως αναφέρουν και οι Mills et al. (2017), καθορίζεται από την κρίση ειδικών πάνω στο θέμα (επικύρωση περιεχομένου). Τέλος, το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε πιλοτικά σε 2 νηπιαγωγούς, που είχαν τα ίδια χαρακτηριστικά γνωρίσματα με το δείγμα της έρευνας, προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι ερωτήσεις ήταν κατανοητές και αν χρειαζόταν εκφραστικές βελτιώσεις (φαινομενική εγκυρότητα – *face validity*). Έπειτα από μικρές τροποποιήσεις που προτάθηκαν, το ερωτηματολόγιο χρησιμοποιήθηκε στην έρευνα.

Το ερωτηματολόγιο, αποτελείται από 24 ερωτήσεις κλειστού τύπου σε πεντάβαθμη κλίμακα Likert και μια ερώτηση ανοιχτού τύπου. Η κλίμακα Likert, είναι μια κλίμακα

στάσεων, ένα όργανο το οποίο μετρά τι πιστεύει, τι αντιλαμβάνεται και τι αισθάνεται ένα άτομο για τον εαυτό του, για τους άλλους, για καταστάσεις και χρησιμοποιείται συχνά στην εκπαιδευτική έρευνα (Mills et al., 2017). Οι 5 πρώτες ερωτήσεις σκοπό έχουν την άντληση προσωπικών πληροφοριών, αναφορικά με το φύλο, την ηλικία, τις γνώσεις και την επαγγελματική εμπειρία των συμμετεχόντων. Ακολουθούν 2 ερωτήσεις, εστιασμένες στις γνώσεις των νηπιαγωγών πάνω στην εξΑΣΕ πριν και μετά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας και άλλες 2 αντίστοιχα, οι οποίες αφορούν την χρήση και την αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων πριν και μετά.

Στη συνέχεια, μια ερώτηση, η οποία αφορά την αξιολόγηση της εφαρμογής της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας από τους ίδιους τους νηπιαγωγούς αναφορικά με την εξοικείωση τους με τα ψηφιακά εργαλεία, με την οργάνωση τους, με την υποστήριξη - ενθάρρυνση προς μαθητές και γονείς και με την ευελιξία τους στον τρόπο διδασκαλίας, αλλά και αντιμετώπισης και αξιοποίησης ευκαιριών μάθησης. Μια ακόμη ερώτηση, εστιασμένη στη σχέση των νηπιαγωγών με τους γονείς των μαθητών κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία, κατά πόσο και με ποίον τρόπο συνετέλεσαν σε μια καλύτερη σχέση. Άλλη μια ερώτηση από την οποία θα αντληθούν πληροφορίες για τις πηγές γνώσης των νηπιαγωγών πάνω στην εξΑΣΕ κατά την περίοδο εφαρμογής επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας. Μια ερώτηση, η οποία αφορούσε σε προβλήματα και εμπόδια που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας. Δύο ερωτήσεις, αναφέρονται στην σχέση των νηπιαγωγών με τους μαθητές και τους γονείς τους, αντίστοιχα, την διάρκεια της πανδημίας και μετά. Μια ερώτηση αφορούσε το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησαν οι νηπιαγωγοί, από πού το αντλήσαν, αν ήταν εύκολη η πρόσβαση και κατά πόσο και αν το δημιούργησαν μόνοι τους.

Στη συνέχεια, 2 ερωτήσεις αναφέρονται στα ψηφιακά εργαλεία που χρησιμοποίησαν οι νηπιαγωγοί και αν συνεχίζουν και κατά πόσο να τα χρησιμοποιούν και στην δια ζώσης εκπαίδευση. Μια ερώτηση, αναφέρεται στις προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί. Μια ερώτηση αποσκοπεί στον ρόλο της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, αναφορικά με τον τρόπο διδασκαλίας και οργάνωσης σε ένα εξ αποστάσεως διαδικτυακό μάθημα, μια ερώτηση για την αποτελεσματικότητα εφαρμογής της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας τους. Τέλος, 3 ερωτήσεις διερεύνησης πρόθεσης εφαρμογής συμπληρωματικών εξΑΣΕ προγραμμάτων με το πέρας της πανδημίας από τους νηπιαγωγούς, τι οφέλη αντλούν ως εκπαιδευτικοί αλλά και οι

μαθητές τους από αυτά. Εν κατακλείδι, μια ερώτηση ανοιχτού τύπου, για την ανάδειξη ιδιαιτεροτήτων του/της νηπιαγωγού κατά την εφαρμογή ενός εξ αποστάσεως διαδικτυακού μαθήματος.

Το ερωτηματολόγιο ήταν διαδικτυακό και δημιουργήθηκε μέσω του outlook.forms. Οι συμμετέχοντες έλαβαν μέσω προσωπικού e-mail το ερωτηματολόγιο και ανταποκρίθηκαν με προθυμία. Στη συνέχεια για να μπορέσει να αυξηθεί ο αριθμός των συμμετεχόντων, ανέβηκε σε σελίδα κοινωνικής δικτύωσης που αφορούσε ομάδα νηπιαγωγών, όμως η ανταπόκριση ήταν πολύ μικρή όπως και φάνηκε από τον τελικό αριθμό των συμμετεχόντων.

Το δείγμα που συλλέχθηκε με τον τρόπο αυτό χαρακτηρίζεται ως βολικό (*Βολική Δειγματοληψία – Δείγμα Σκοπιμότητας*). Όσον αφορά το μέγεθος του δείγματος της έρευνας, όπως αναφέρεται και στην βιβλιογραφία είναι αποδεκτό, αφού είναι μεγαλύτερο του 30 (Cohen & Manion, 2000).

Η αξιοπιστία των απαντήσεων στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου ελέγχθηκε με τη χρήση του συντελεστή αξιοπιστίας (συντελεστής εσωτερικής συνάφειας/συνέπειας) Cronbach's α (Cohen, Manion & Morrison, 2007).

Ανάλυση των Δεδομένων

Η ανάλυση των δεδομένων της συνέντευξης έγινε με την μέθοδο της Θεματικής Ανάλυσης (*Ανάλυση Περιεχομένου με μονάδα ανάλυσης το Θέμα*). Τα δεδομένα από τις απαντήσεις οργανώθηκαν σε μοτίβα και θέματα και στην συνέχεια ταξινομήθηκαν ανα ερευνητικό ερώτημα αντίστοιχα. Η ανάλυση ποιοτικών δεδομένων περιλαμβάνει την περίληψη για το τι υπάρχει στα δεδομένα, η διαδικασία της ταξινόμησης ή κωδικοποίησης συντελεί στην ομαδοποίηση των δεδομένων σε θέματα και στην συνέχεια σε κατηγορίες (Mills et al., 2017).

Η ανάλυση των δεδομένων του ερωτηματολογίου αξιοποιήθηκε με περιγραφική στατιστική, με τη χρήση του SPSS και παρουσίαση των αποτελεσμάτων με πίνακες και γραφήματα.

Επειδή η δειγματοληψία της έρευνας είναι βολική, η ποσοτική και η ποιοτική ανάλυση των δεδομένων δεν έχει σκοπό και δεν μπορεί να οδηγήσει σε γενίκευση των ευρημάτων, αλλά να αναδείξει ενδιαφέρουσες πτυχές και σημαντικά σημεία στον κλάδο της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης και συγκεκριμένα του νηπιαγωγείου.

4. Αποτελέσματα Έρευνας

4.1. Αποτελέσματα συνεντεύξεων

4.1.1. Ιδιαιτερότητες στον ρόλο του/της Νηπιαγωγού

Οι ιδιαιτερότητες του ρόλου του νηπιαγωγού κατά την εφαρμογή της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας που αναδείχθηκαν από τις συνεντεύξεις, αφορούσαν την μικρή ηλικία των μαθητών και την μη εξοικείωση τους με την τεχνολογία, γεγονός που καθιστούσε υποχρεωτική την παρουσία γονέων ή κηδεμόνων κατά τη διάρκεια της τηλε-εκπαίδευσης *«δεν ήταν εξοικειωμένα με την τεχνολογία, μόνο με την βοήθεια των γονέων ανταπεξήλθαν τα παιδιά»*. Αυτό, είχε ως αποτέλεσμα ο/η νηπιαγωγός να έχει επιπλέον άγχος και να προσπαθεί να διατηρήσει ένα ομαλό και θετικό κλίμα καθόλη την διάρκεια της τηλε-εκπαίδευσης, *«άγχος, αγωνία, προβληματισμός αν θα ανταπεξέλθουν τα παιδιά από απόσταση, αν θα τους είναι ενδιαφέρον το μάθημα»*. Κάποιοι νηπιαγωγοί συνάψανε συμβόλαιο τήρησης κανόνων με τους μαθητές και τους γονείς, ώστε ο ρόλος των γονέων να είναι υποστηρικτικός και καθοδηγητικός μόνο όταν χρειάζεται και ζητάει βοήθεια ο μαθητής. Χαρακτηριστικά αναφέρουν *«είχαμε κάνει αρχικό συμβόλαιο να μην επεμβαίνουν, παρά μόνο όταν τους το ζητούσα, είχαν μεγάλη κατανόηση και ήταν υποστηρικτικοί και αυτοί μαζί μου»*. Η οργάνωση του περιεχομένου του μαθήματος προκειμένου να είναι το μάθημα ενδιαφέρον αλλά και πλήρες *«καθημερινός προβληματισμός αλλά και νευρικότητα για την οργάνωση του μαθήματος»*, *«άγχος προγραμματισμού του μαθήματος με δραστηριότητες που θα κρατούν το ενδιαφέρον των παιδιών και θα είναι ταυτόχρονα και διδακτικές»*.

4.1.2. Εμπόδια κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας

Αναφορικά με τα εμπόδια που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία, ήταν η έλλειψη επιμόρφωσης των νηπιαγωγών στη χρήση ψηφιακών εργαλείων *«έλλειψη εκπαίδευσης σε ψηφιακά εργαλεία» «παρακολούθησα ένα δίωρο επιμορφωτικό σεμινάριο από τις συντονίστριες του ΠΕΚΕΣ, το οποίο δεν με βοήθησε καθόλου»*, τεχνικά προβλήματα με την εφαρμογή της webex *«η εφαρμογή webex κολλούσε κάποιες φορές»* αλλά και προβλήματα συνδεσιμότητας διαδικτύου *«Υπήρχε κακή σύνδεση, οπότε τους έστελνα υλικό στο e-mail και πρόσθετο στο e-class, στην πορεία αλλάζαμε*

σύνδεση και ρουτερ και αποκαταστήθηκε». Επιπλέον, υπήρχε άγχος των νηπιαγωγών προκειμένου να σχεδιαστεί σωστά το μάθημα ώστε να προκληθεί και να διατηρηθεί το ενδιαφέρον όλων των παιδιών κατά τη διάρκεια της τηλε-εκπαίδευσης καθώς παρατηρήθηκαν και προβλήματα συγκέντρωσης κάποιων μαθητών «υπήρχαν προβλήματα συγκέντρωσης, αντιμετωπίστηκαν εν μέρη με προσαρμογή μαθήματος, προσθήκη κινητικών δραστηριοτήτων, παιχνιδιών και επιβραβεύσεων». Παράλληλα, οι νηπιαγωγοί δεν είχαν εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο για τους μαθητές τους, οπότε είτε δημιουργούσαν κάποιο υλικό σε power point, είτε αντλούσαν ελεύθερο υλικό από πηγές του διαδικτύου το οποίο προσαρμόζαν ανάλογα «χρησιμοποίησα υλικό από σελίδες εκπαιδευτικών - συναδέλφων αλλά και από διάφορες πηγές σύμφωνα με την δική μου κρίση», «χρειάστηκε να δημιουργήσω και μέσω power point την καθημερινή ρουτίνα, αλλά και παιχνίδια στο learningapps». Τέλος, από την πλευρά των μαθητών, η συμμετοχή ήταν μικρή καθώς νηπιαγωγείο και δημοτικό είχαν ίδιο ωράριο εργασίας, συνεπώς αν μαθητές είχαν αδέρφια στο δημοτικό, και δεν υπήρχε επιπλέον τεχνολογικός εξοπλισμός στο σπίτι, δεν μπορούσαν να παρακολουθήσουν την τηλε-εκπαίδευση, «η συμμετοχή των μαθητών ήταν μικρή, αυτό δεν λύθηκε ποτέ».

4.1.3. Προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας

Οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί, σχετίστηκαν με την οργάνωση του χρόνου, με την καταλληλότητα και την ποικιλία ελεύθερου διαδικτυακού υλικού, αλλά και την ευελιξία σχετικά με τον τρόπο διδασκαλίας τους «σίγουρα η οργάνωση του χρόνου, η ποικιλία διαδικτυακού υλικού, το να διατηρηθεί το ενδιαφέρον τους, αλλά και να προκληθεί, λόγω έλλειψης αλληλεπίδρασης», «η πρόκληση ήταν κάθε εκπαιδευτικός να είναι ευέλικτος στον τρόπο διδασκαλίας και στις μεθόδους που χρησιμοποιεί». Με άλλα λόγια αποτέλεσε πρόκληση για τους νηπιαγωγούς η δυνατότητα και η εγρήγορση ώστε να αντιμετωπίζουν και να προσαρμόζουν τυχόν προβλήματα που προκύπτουν κατά την εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση, προβλήματα τεχνικής φύσεως, επικοινωνίας, διαχείρισης του χρόνου, διατήρησης του ενδιαφέροντος κλπ.

4.1.4. Διερεύνηση πρόθεσης χρήσης εξΑΣΕ με το πέρας της πανδημίας στο Νηπιαγωγείο

Τέλος, όπως διαφαίνεται και από τις συνεντεύξεις σε μια προσπάθεια διερεύνησης χρήσης εξ αποστάσεως εκπαίδευσης με το πέρας της πανδημίας, οι νηπιαγωγοί παρόλο που εφαρμόζαν συμπληρωματική εξΑΣΕ μέσα από προγράμματα e-twinning στο νηπιαγωγείο τους, εξέφρασαν απορία σχετικά με τον όρο «συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση».

Αξίζει να συζητήσουμε, και ίσως γίνει και καλύτερη ανάλυση μετά τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων, πως η εξ αποστάσεως συμπληρωματική εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο, από την στιγμή που τα νήπια δεν μπορούν να χειριστούν μόνα τους και όποτε αυτά θέλουν την τεχνολογία δεν υφίσταται. Συνεπώς απουσιάζει τόσο η αυτονομία του μαθητή όσο και η αυτό-ρρυθμιζόμενη μάθηση του, τα οποία αποτελούν βασικό στοιχείο της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης. Ωστόσο, λόγω της εμπειρίας πλέον των εκπαιδευτικών, αλλά και της εξοικείωσης των παιδιών με την τεχνολογία, υπάρχουν προσπάθειες μέσα από προγράμματα συνεργατικά μεταξύ των σχολείων όπως e-twinning κλπ. να υπάρχει μια εξ αποστάσεως συνεργασία, η οποία υφίσταται μέσα στην σχολική τάξη με τη βοήθεια των νηπιαγωγών, ή ενδεχομένως και μορφές μεμονομένων εξ αποστάσεως δραστηριοτήτων σε ασύγχρονη μορφή, η οποία σε συνεργασία με τους γονείς να υλοποιείται στο σπίτι μαζί με τα παιδιά και η οποία να τα τροφοδοτεί με ερεθίσματα και νέες κατευθύνσεις, τα οποία διευρύνουν τους ορίζοντές τους και με τη βοήθεια των εκπαιδευτικών αλλά και των γονέων να αναζητούν επιπλέον πληροφορίες και να ανακαλύπτουν την νέα γνώση μέσα από συνεργατική ανακάλυψη.

Αναφορικά με την διερεύνηση μορφών συμπληρωματικής εξΑΣΕ στο νηπιαγωγείο, από τις συνεντεύξεις, φάνηκε πως οι νηπιαγωγοί έχουν την διάθεση και την επιθυμία να συμμετέχουν ή και συμμετέχουν σε συμπληρωματικά προγράμματα εξ αποστάσεως εκπαίδευσης όπως e-twinning, *«αξιοποιείται μέσα από προγράμματα e-twinning»*, *«ναι, συμμετέχουμε σε e-twinning προγράμματα»*, διότι αποκτούν εμπειρίες, αναπτύσσεται η συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών και των σχολείων και αντλούν ικανοποίηση και επιβράβευση μέσα από τα βραβεία που παίρνουν *«αντλώ ικανοποίηση από την συνεργασία με συναδέλφους, εμπειρίες, συμμετοχές σε διαγωνισμούς, βραβεία»*, *«και εγώ και τα παιδιά ερχόμαστε σε επαφή με καινοτόμες δράσεις μέσα από τέτοια προγράμματα»*. Όσον αφορά τα παιδιά, μέσα από τις διαδικασίες εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης οι εκπαιδευτικοί θεωρούν ότι, τα παιδιά αποκτούν εμπειρίες, δίνονται επιπλέον κίνητρα, ενισχύεται η συνεργασία αλλά και η επαφή με τα ψηφιακά εργαλεία, *«τα παιδιά αποκτούν εμπειρίες, επικοινωνούν με μαθητές από άλλα σχολεία, καλλιεργείται η συνεργασία, ασχολούνται με*

ενδιαφέροντα και καινοτόμα θέματα», «εξοικειώνονται με τα ψηφιακά εργαλεία», «διευρύνεται η ψηφιακή τους γνώση, αποκτούν ορθή προσέγγιση ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο».

4.2. Ανάλυση Δεδομένων των Ερωτηματολογίων

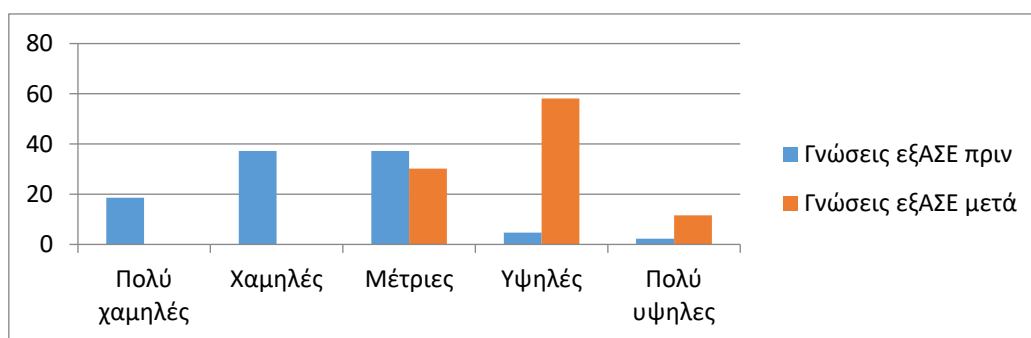
Περιγραφή του Δείγματος

Οι συμμετέχοντες που ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο ήταν 43, εκ των οποίων το 98% ήταν γυναίκες νηπιαγωγοί. Σχετικά με το επίπεδο γνώσεων το 67% έχουν γνώσεις μεταπτυχιακού επιπέδου. Επίσης, το 67% είναι μονιμοί νηπιαγωγοί, το 2% στην ιδιωτική εκπαίδευση και οι υπόλοιποι αναπληρωτές. Να αναφέρουμε ότι 17 συμμετέχοντες είχαν μέχρι 10 έτη εκπαιδευτική προϋπηρεσία και οι υπόλοιποι 26 πάνω από 10 έτη.

Ο δείκτης εσωτερικής συνέπειας Cronbach's α υπολογίστηκε ίσος με $\alpha = 0,832$, τιμή που σύμφωνα με τους Cohen, Manion και Morrison (2007) είναι αποδεκτή.

Γνώσεις για την εξΑΣΕ των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία

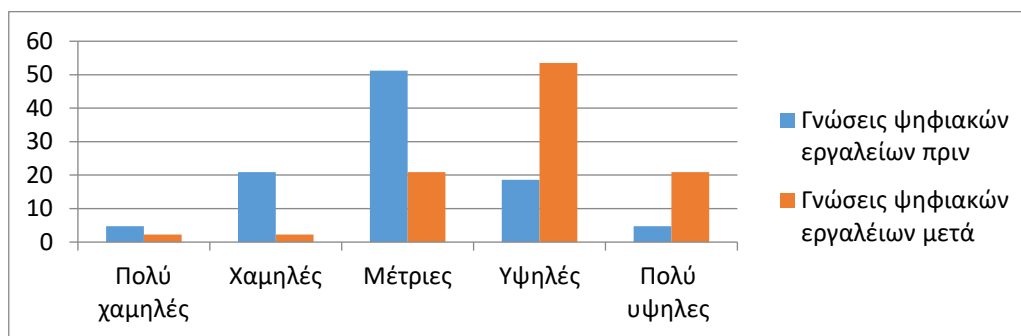
Οι γνώσεις των νηπιαγωγών σχετικά με την εξΑΣΕ πριν και μετά την πανδημία όπως φαίνονται και στο Γράφημα 1, ήταν από πολύ χαμηλές έως και μέτριες και μετά την πανδημία μετατοπίστηκαν σε υψηλές.

Γράφημα 1. Γνώσεις εξΑΣΕ των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία.

Γνώσεις των ψηφιακών εργαλείων των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία

Οι γνώσεις των νηπιαγωγών που αφορούν την χρήση και αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων πριν και μετά την πανδημία, όπως φαίνονται και στο Γράφημα 2, πριν την πανδημία ήταν από χαμηλές έως και μέτριες και μετά την πανδημία μετατοπίστηκαν σε μέτριες και υψηλές.

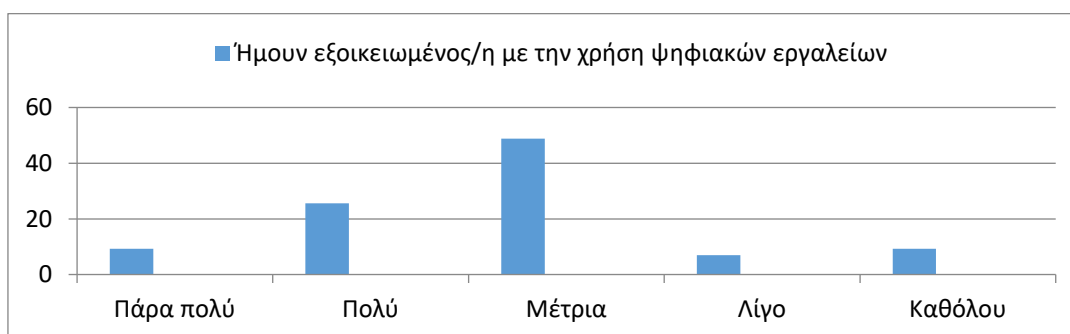

Γράφημα 2. Γνώσεις ψηφιακών εργαλείων των νηπιαγωγών πριν και μετά την πανδημία.

Οι νηπιαγωγοί κατά την διάρκεια της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας:

Εξοικείωση νηπιαγωγών με την χρήση των ψηφιακών εργαλείων

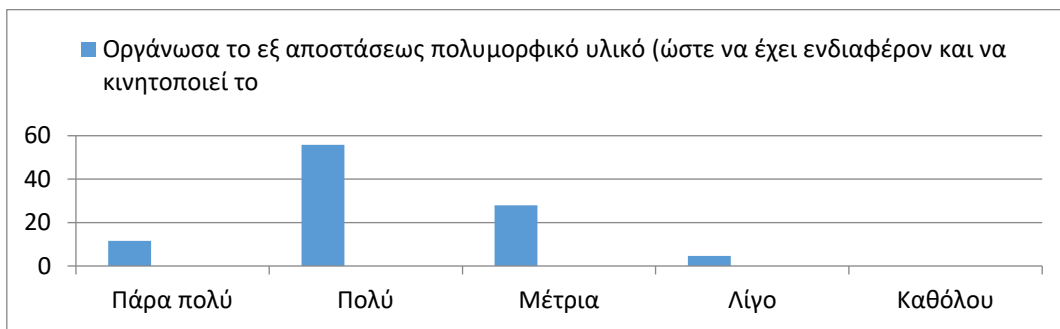
Οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας όπως φαίνεται και στο Γράφημα 3, το 74,4% (Πολύ + Μέτρια) ήταν εξοικειωμένοι με την χρήση ψηφιακών εργαλείων, ενώ το 9,3% δήλωσε ότι δεν ήταν καθόλου εξοικειωμένοι.

Γράφημα 3. Εξοικείωση νηπιαγωγών με τα ψηφιακά εργαλεία.

Οργάνωση πολυμορφικού υλικού από την πλευρά των νηπιαγωγών

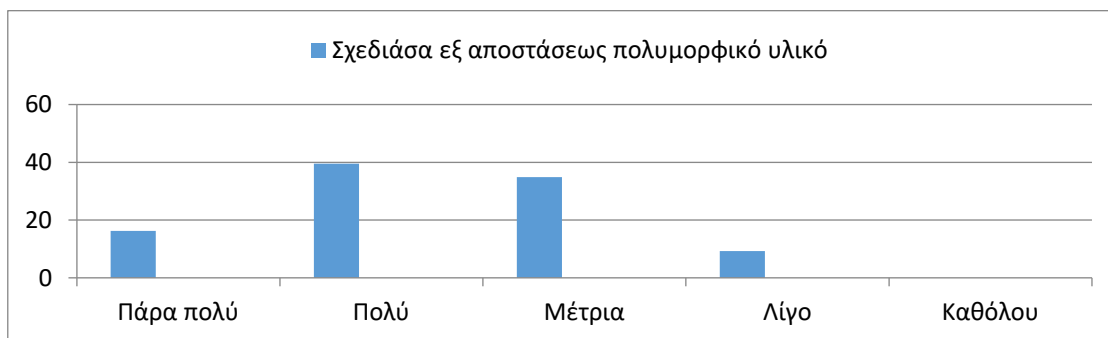
Το 67,4% (Πάρα πολύ + Πολύ) των νηπιαγωγών οργάνωσαν το εξ αποστάσεως πολυμορφικό υλικό προκειμένου να έχει ενδιαφέρον και να κινητοποιήσει τους μαθητές τους, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 4, ενώ ένα 4,7% ασχολήθηκε λίγο με την οργάνωση του.

Γράφημα 4. Οργάνωση πολυμορφικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.

Σχεδιασμός πολυμορφικού υλικού από τους νηπιαγωγούς

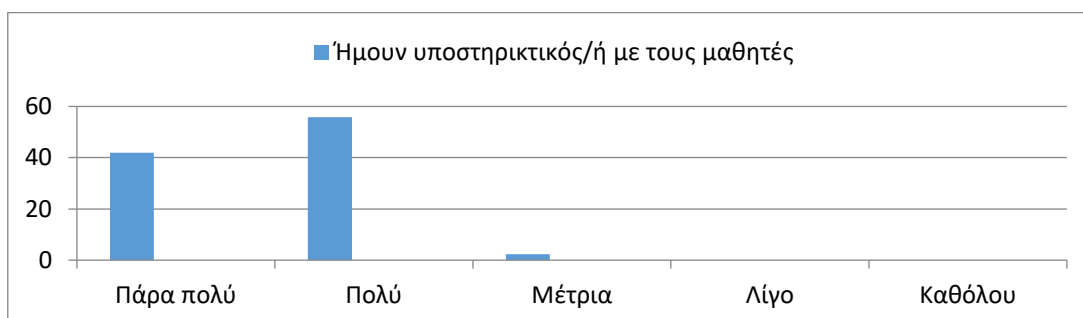
Το 55,8% (Πάρα πολύ + Πολύ) των νηπιαγωγών σχεδιάσαν εξ αποστάσεως πολυμορφικό υλικό, ενώ το 34,9% μέτρια, το 9,3% λίγο και το 0% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 5. Αυτό σημαίνει ότι όλοι οι νηπιαγωγοί μπήκανε στην διαδικασία να σχεδιάσουν πολυμορφικό εξ αποστάσεως υλικό.

Γράφημα 5. Σχεδιασμός πολυμορφικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.

Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους μαθητές

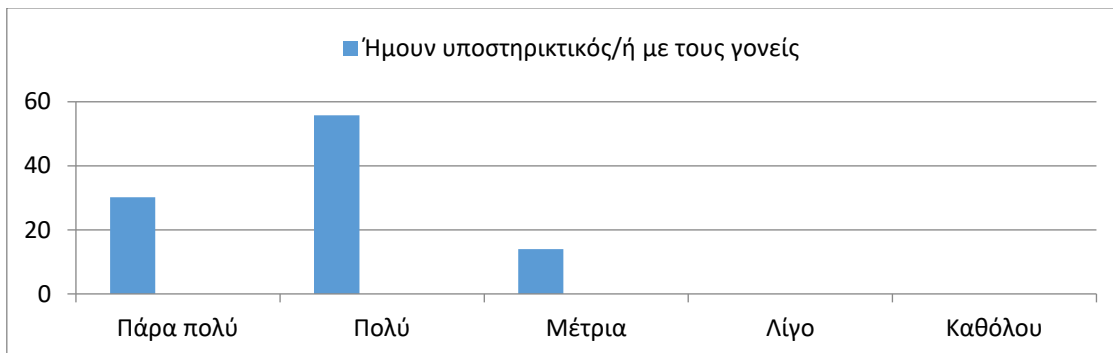
Το 97,7 % (Πάρα πολύ + Πολύ) των νηπιαγωγών υποστήριξαν τους μαθητές τους κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, ενώ μόνο το 2,3% απάντησαν ότι δώσανε μέτρια υποστήριξη προς αυτούς, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 6.

Γράφημα 6. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς μαθητές.

Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς

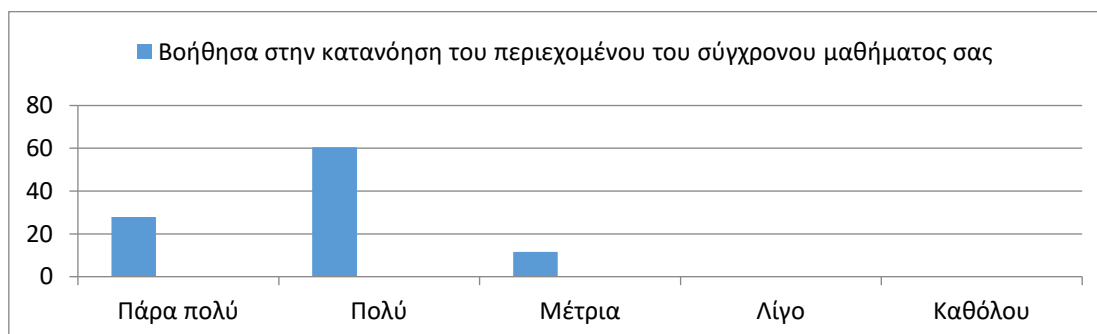
Το 86% (Πάρα πολύ + Πολύ), των νηπιαγωγών υπήρξαν υποστηρικτικοί απέναντι στους γονείς των μαθητών τους από πολύ έως πάρα πολύ, ενώ το 14% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 7.

Γράφημα 7. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς.

Βοήθεια νηπιαγωγών αναφορικά με την κατανόηση του μαθήματος

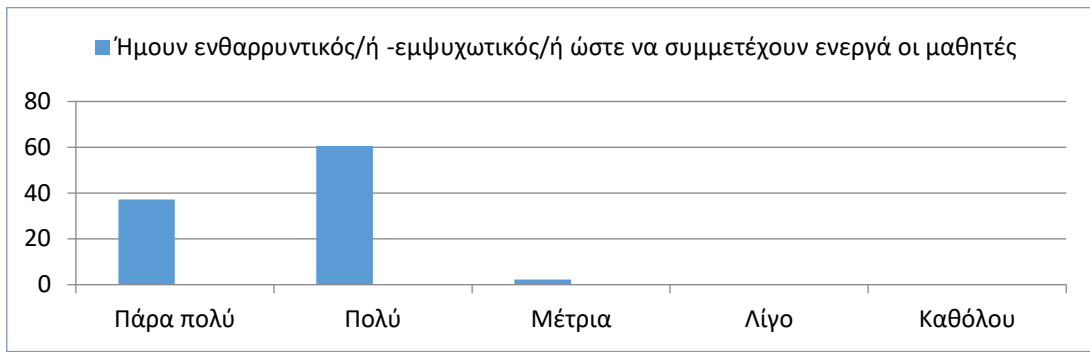
Το 88,4% των νηπιαγωγών βοήθησαν τους μαθητές τους από πάρα πολύ έως πολύ σχετικά με την κατανόηση του περιεχομένου του μαθήματος κατά την διάρκεια της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, και το υπόλοιπο 11,6% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 8.

Γράφημα 8. Βοήθεια νηπιαγωγών αναφορικά με την κατανόηση του μαθήματος.

Ενθάρρυνση νηπιαγωγών προς τους μαθητές τους

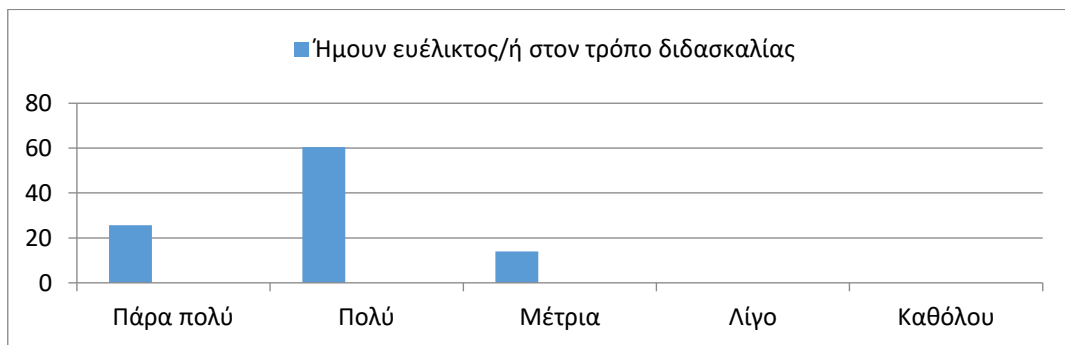
Το 97,7% των νηπιαγωγών υπήρξαν από πολύ έως πάρα πολύ ενθαρρυντικοί με τους μαθητές τους προκειμένου να συμμετέχουν ενεργά στο μάθημα, ενώ το υπόλοιπο 2,3% έδωσε μέτρια υποστήριξη προς αυτούς, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 9.

Γράφημα 9. Ενθάρρυνση νηπιαγωγών προς τους μαθητές τους.

Ευελιξία νηπιαγωγών στον τρόπο διδασκαλίας τους

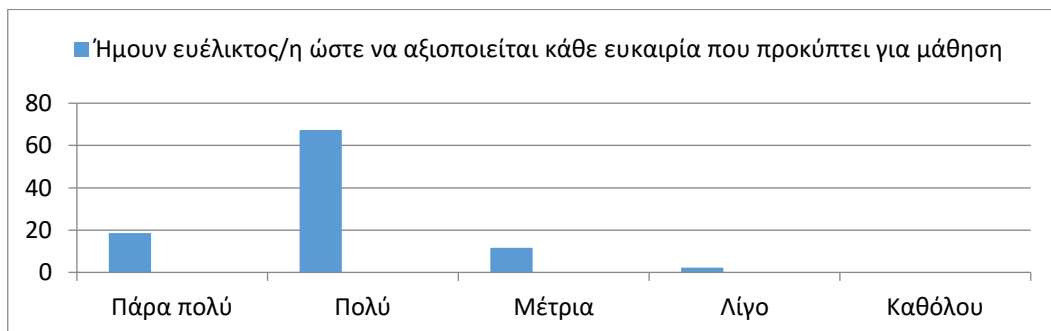
Το 86,1% των νηπιαγωγών υπήρξαν ευέλικτοι ως προς τον τρόπο διδασκαλίας τους από πάρα πολύ έως πολύ, ενώ το υπόλοιπο 14% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 10.

Γράφημα 10. Ευελιξία νηπιαγωγών στον τρόπο διδασκαλίας τους.

Ευελιξία νηπιαγωγών και αξιοποίηση ευκαιριών για μάθηση

Το 86% των νηπιαγωγών υπήρξαν ευέλικτοι και αξιοποίησαν ευκαιρίες που προέκυψαν για μάθηση από πολύ έως πάρα πολύ, το 11,6% μέτρια και μόλις το 2,3% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 11.

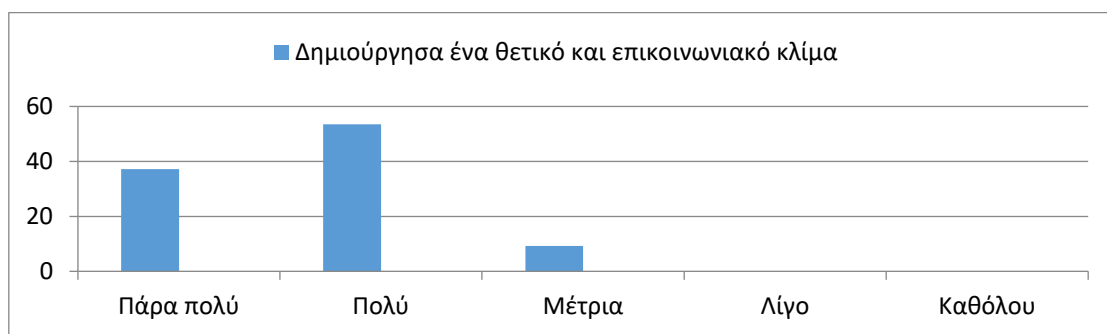

Γράφημα 11. Ευελιξία νηπιαγωγών και αξιοποίηση ευκαιριών για μάθηση.

**Τρόποι υποστήριξης των νηπιαγωγών προς τους γονείς κατά την εφαρμογή
επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας.**

Δημιουργία θετικού κλίματος με τους γονείς

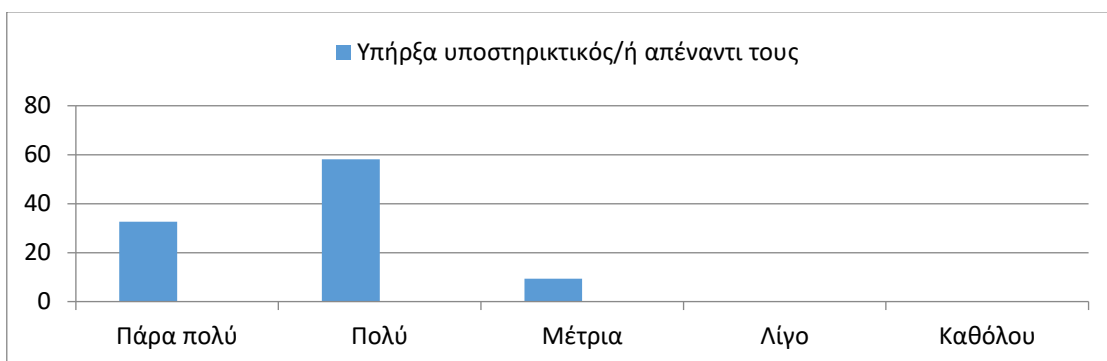
Το 90,7% (Πάρα πολύ + Πολύ) των νηπιαγωγών δημιούργησαν ένα θετικό και επικοινωνιακό κλίμα με τους γονείς των μαθητών, ενώ το υπόλοιπο 9,3% ασχολήθηκαν μέτρια με την δημιουργία καλού κλίματος επικοινωνίας με τους γονείς, όπως φαίνεται και το Γράφημα 12.

Γράφημα 12. Δημιουργία θετικού κλίματος με τους γονείς.

Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς

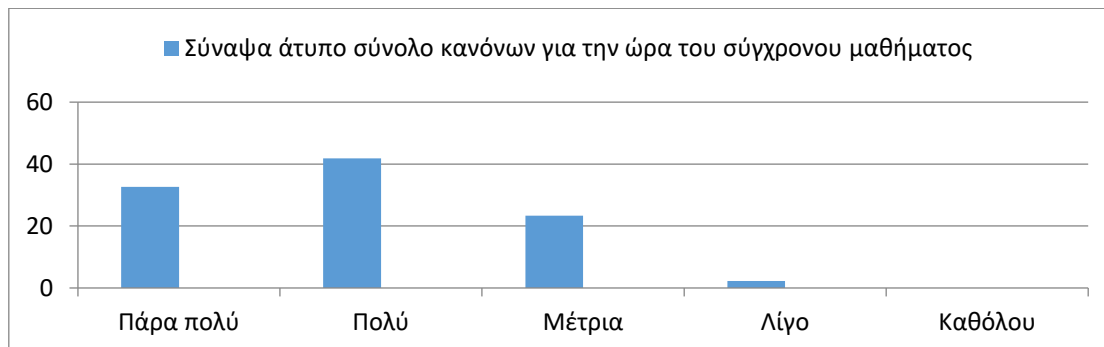
Το 90,7% των νηπιαγωγών υπήρξαν υποστηρικτικοί από πολύ έως πάρα πολύ απέναντι στους γονείς, ενώ το 9,3% μέτρια ως προς την υποστήριξη προς τους γονείς, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 13.

Γράφημα 13. Υποστήριξη νηπιαγωγών προς τους γονείς.

Δημιουργία άτυπου συμβολαίου κανόνων με τους γονείς

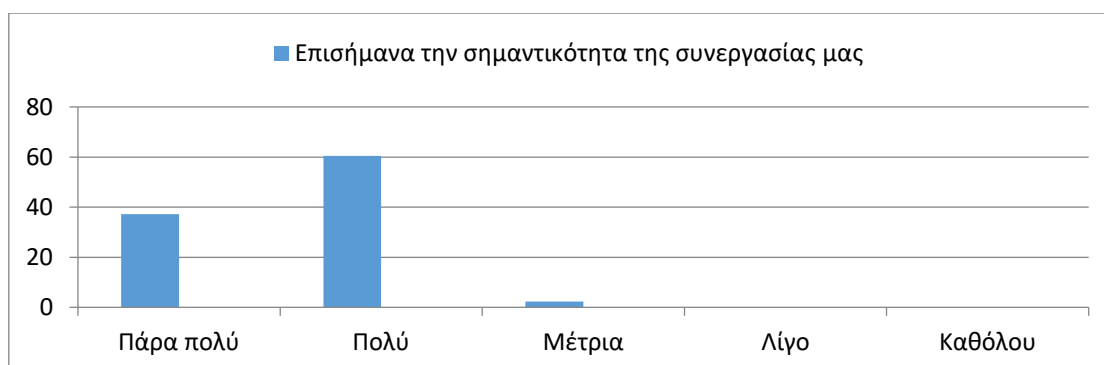
Το 74,4% (Πάρα πολύ + Πολύ) των νηπιαγωγών συνάψανε ένα σύνολο άτυπων κανόνων κατά την διάρκεια του σύγχρονου μαθήματος, το 23,3% μέτρια, ενώ το 2,3% λίγο έως και καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 14.

Γράφημα 14. Δημιουργία άτυπου συμβολαίου κανόνων με τους γονείς.

Επισήμανση σημαντικότητας της συνεργασίας με τους γονείς

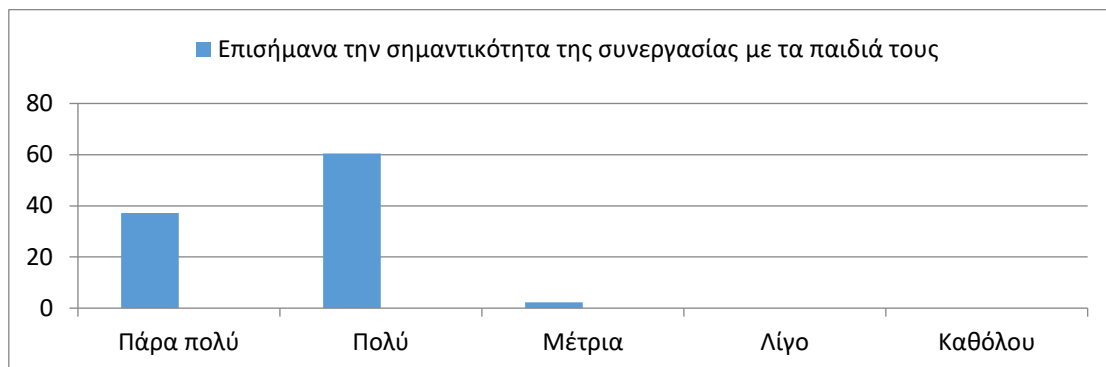
Το 97,7% των νηπιαγωγών επισήμαναν στους γονείς την σημαντικότητα της συνεργασίας με αυτούς, προκειμένου να διεξαχθεί ομάλά η εξΑΣΕ, ενώ μόνο το 2,3% απάντησε μέτρια ως προς αυτό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 15.

Γράφημα 15. Επισήμανση σημαντικότητας της συνεργασίας με τους γονείς.

Επισήμανση σημαντικότητας συνεργασίας γονέων με τα παιδιά τους

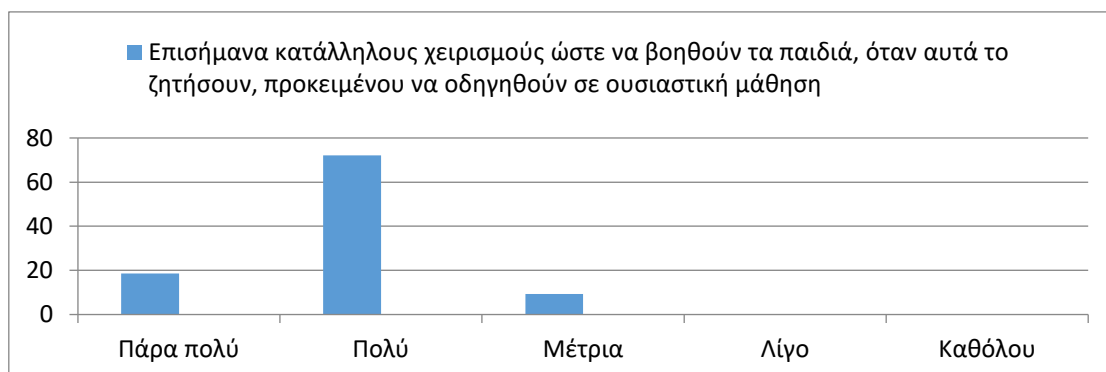
Το 97,7% των νηπιαγωγών επισήμαναν στους γονείς την σημαντικότητα της συνεργασίας με τα παιδιά τους, προκειμένου να υπάρχει μεταξύ τους υποστήριξη και να διεξαχθεί ομάλά η εξΑΣΕ, ενώ μόνο το 2,3% απάντησε μέτρια ως προς αυτό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 16.

Γράφημα 16. Επισήμανση σημαντικότητας συνεργασίας γονέων με τα παιδιά τους.

Επισήμανση κατάλληλων χειρισμών προς τους γονείς για τα παιδιά τους

Το 90,7% των νηπιαγωγών επισήμαναν από πολύ έως πάρα πολύ κατάλληλους χειρισμούς προς τους γονείς ώστε να βοηθήσουν τα παιδιά τους, όταν αυτά τους το ζητήσουν, ενώ το υπόλοιπο 9,3% ασχολήθηκε μέτρια με την επισήμανση κατάλληλων χειρισμών προς τους γονείς, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 17.

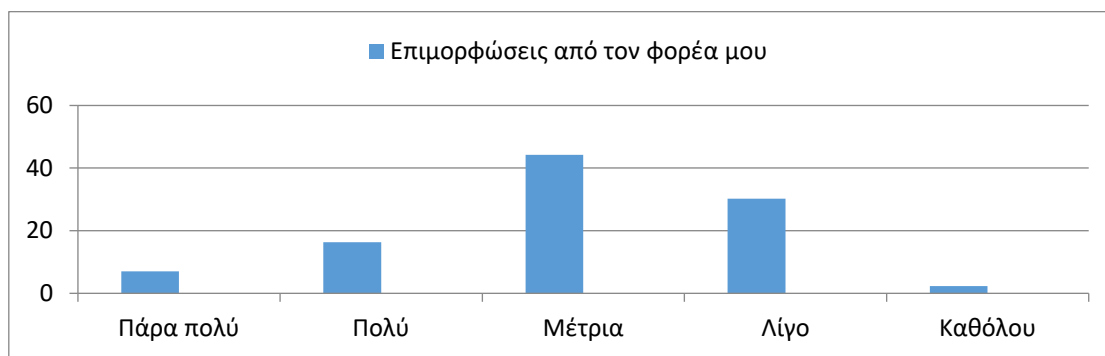

Γράφημα 17. Επισήμανση κατάλληλων χειρισμών προς τους γονείς για τα παιδιά τους.

Πηγές γνώσης των νηπιαγωγών κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας

Συμβολή επιμορφώσεων από τον ίδιο φορέα

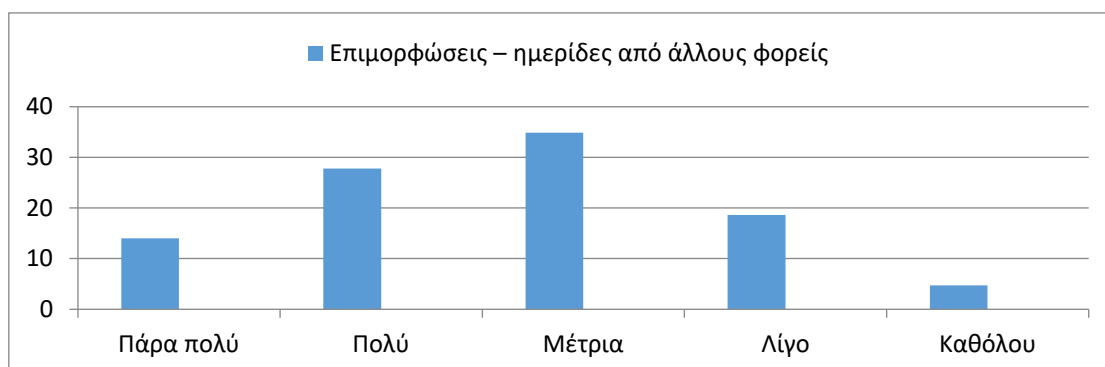
Το 76,7% των νηπιαγωγών απάντησαν πως οι επιμορφώσεις από τον φορέα τους συνετέλεσαν ως πηγή γνώσης εξΑΣΕ από μέτρια έως καθόλου, ενώ το 23,3% από πολύ έως πάρα πολύ, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 18.

Γράφημα 18. Συμβολή επιμορφώσεων από τον ίδιο φορέα.

Συμβολή επιμορφώσεων από διαφορετικούς φορείς

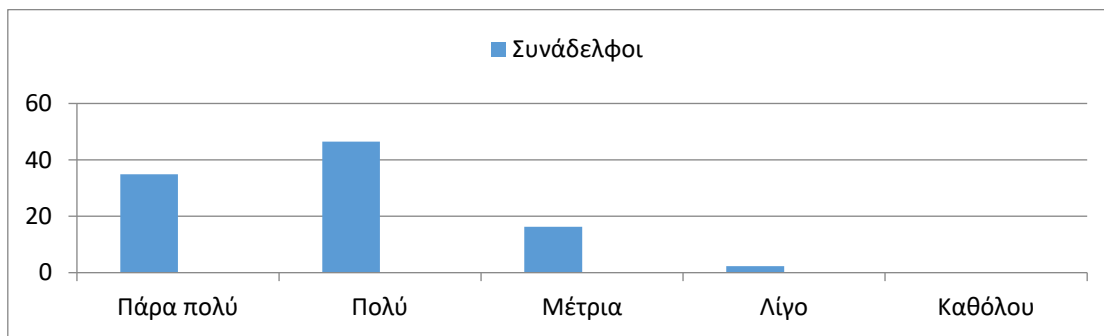
Το 58,2% των νηπιαγωγών απάντησαν πως οι επιμορφώσεις από άλλους φορείς τους βοήθησε από μέτρια έως καθόλου, ενώ το 41,8% από πολύ έως πάρα πολύ, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 19.

Γράφημα 19. Συμβολή επιμορφώσεων από διαφορετικούς φορείς.

Συμβολή συναδέλφων νηπιαγωγών

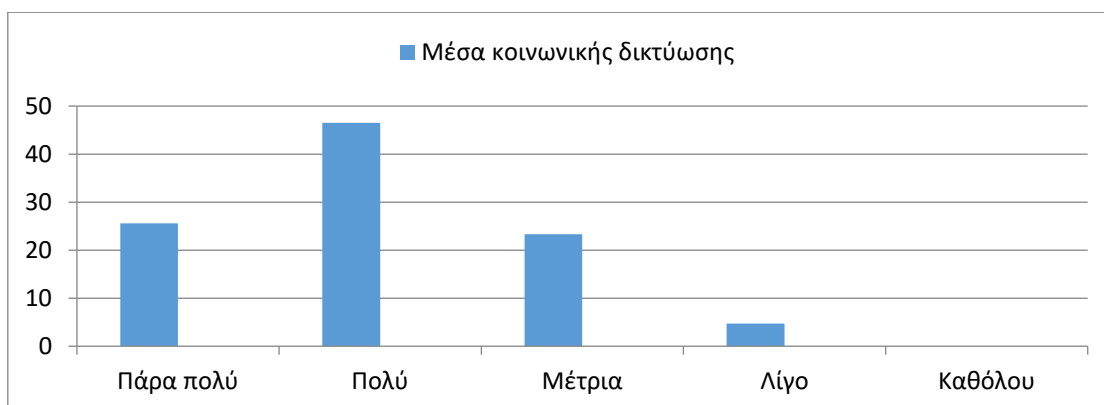
Το 81,5% των νηπιαγωγών ανέφεραν πως οι συνάδελφοι αποτέλεσαν πηγές γνώσης της εξΑΣΕ κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας από πολύ έως πάρα πολύ, ενώ το υπόλοιπο 18,5% από μέτρια έως λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 20.

Γράφημα 20. Συμβολή συναδέλφων νηπιαγωγών.

Συμβολή Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης

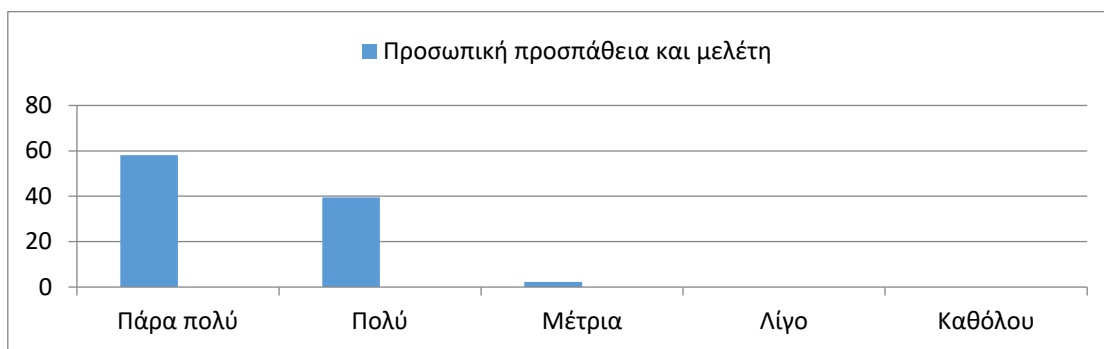
Το 72,1% των νηπιαγωγών από πολύ έως πάρα πολύ είχαν ως πηγή γνώσης και τα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης, το 23,3% μέτρια και το 4,7% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 21.

Γράφημα 21. Συμβολή Μέσων Κοινωνικής Δικτύωσης.

Συμβολή προσωπικής προσπάθειας και μελέτης των νηπιαγωγών

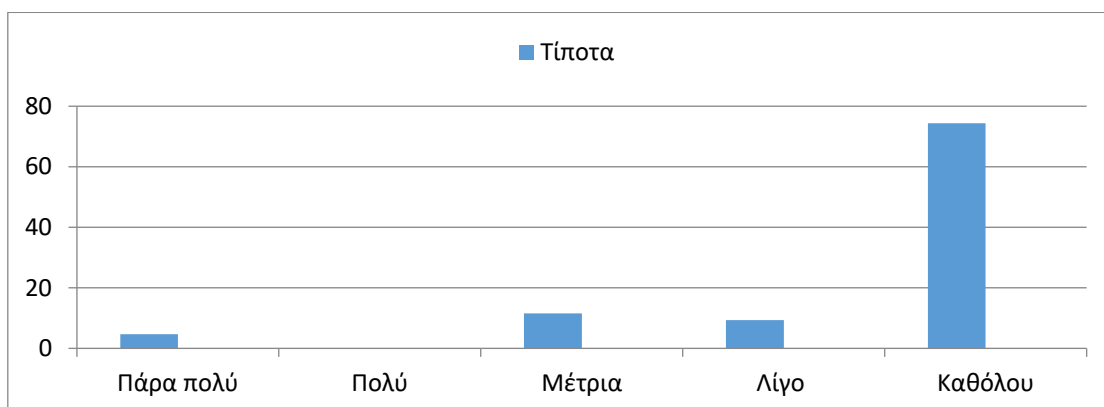
Το 97,7% των νηπιαγωγών από πολύ έως πάρα πολύ προσπάθησαν και μελέτησαν μόνοι τους, ενώ μόνο το 2,3% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 22.

Γράφημα 22. Συμβολή προσωπικής προσπάθειας και μελέτης των νηπιαγωγών.

Συμβολή κανενός από τα παραπάνω

Το 4,7% των νηπιαγωγών απάντησε πως δεν άντλησαν γνώσεις σχετικές με την εξΑΣΕ από τα παραπάνω ενώ το υπόλοιπο 95,3% βοήθηκε, όπως φαίνεται και από το Γράφημα 23.

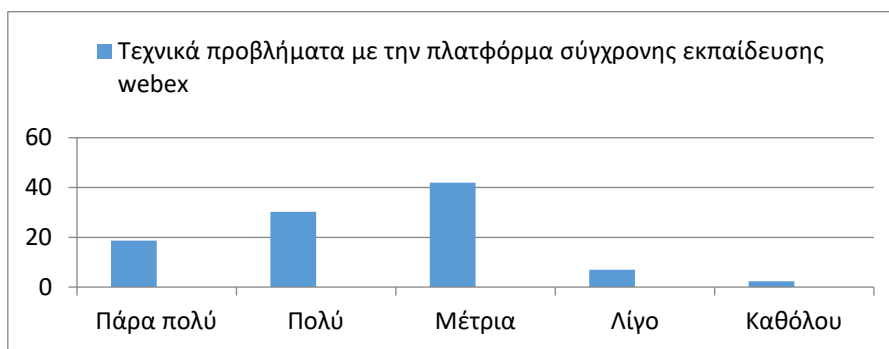

Γράφημα 23. Συμβολή κανενός από τα παραπάνω.

Προβλήματα που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.

Προβλήματα νηπιαγωγών με την πλατφόρμα webex

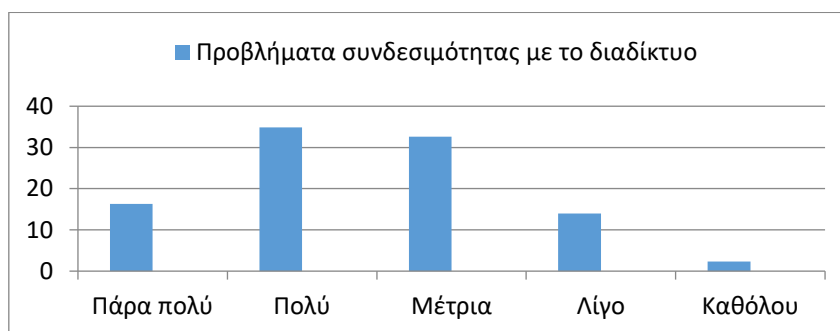
Το 48,8% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν προβλήματα με την πλατφόρμα webex από πολύ έως πάρα πολύ, το 41,9% μέτρια και το 9,3% από λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 24.

Γράφημα 24. Προβλήματα νηπιαγωγών με την πλατφόρμα webex.

Προβλήματα συνδεσιμότητας των νηπιαγωγών

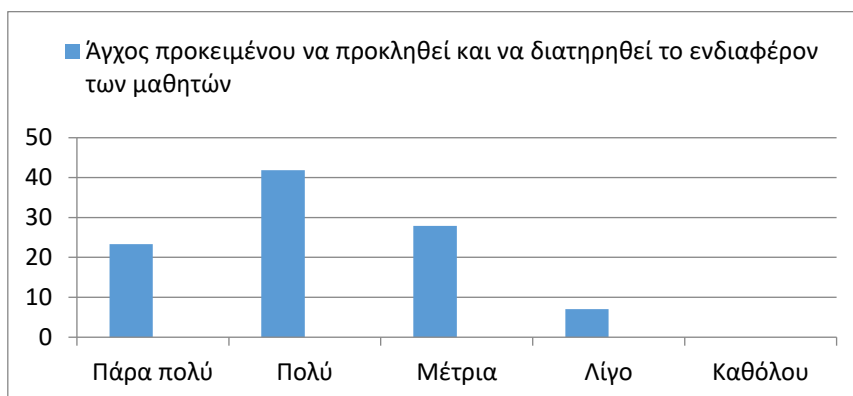
Το 51,1% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν προβλήματα συνδεσιμότητας από πολύ έως πάρα πολύ, το 32,6% μέτρια και το 16,3% από λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 25.

Γράφημα 25. Προβλήματα συνδεσιμότητας των νηπιαγωγών.

Άγχος νηπιαγωγών για πρόκληση και διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών

Το 65,1% των νηπιαγωγών αντιμετώπισε από πολύ έως πάρα πολύ άγχος προκειμένου να προκληθεί και να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών τους κατά την διάρκεια του σύγχρονου μαθήματος, το 27,9% μέτρια και το υπόλοιπο 7% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 26.

Γράφημα 26. Άγχος νηπιαγωγών για πρόκληση και διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών.

Προβλήματα νηπιαγωγών με την καταλληλότητα του ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού

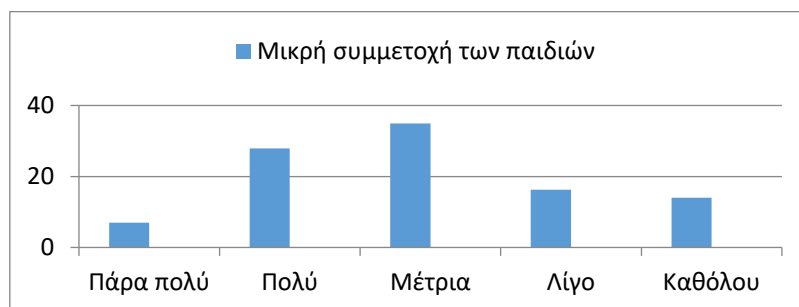
Το 46,5% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν από πολύ έως πάρα πολύ προβλήματα σχετικά με την κατάλληλότητα του εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού που υπήρχε ελεύθερο στο διαδίκτυο, το 37,2% μέτρια, και το υπόλοιπο 16,3% λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 27.

Γράφημα 27. Προβλήματα νηπιαγωγών με την καταλληλότητα του ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού.

Προβλήματα σχετικά με την μικρή συμμετοχή μαθητών

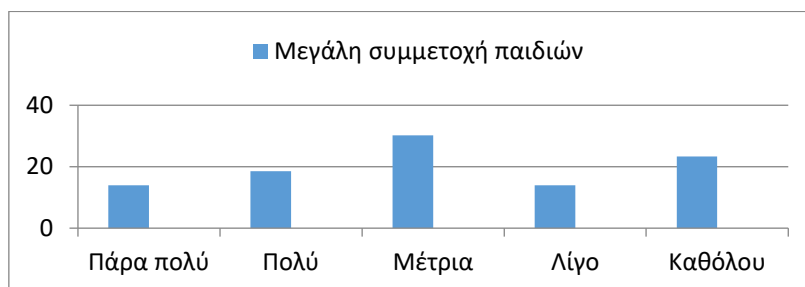
Το 34,9% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν από πολύ έως πάρα πολύ την μικρή συμμετοχή των μαθητών τους ως πρόβλημα, το 34,9% μέτρια και το 30,3% από λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 28

Γράφημα 28. Προβλήματα σχετικά με την μικρή συμμετοχή μαθητών.

Προβλήματα σχετικά με την μεγάλη συμμετοχή μαθητών

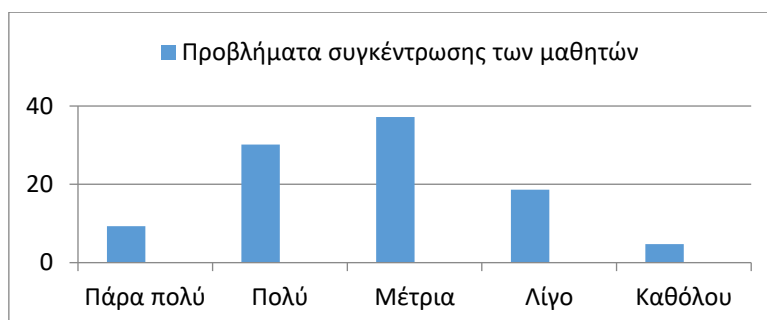
Το 32,5% των νηπιαγωγών από πολύ έως πάρα πολύ αντιμετώπισε ως πρόβλημα την μεγάλη συμμετοχή των παιδιών, το 30,2% ως μέτρια και το 37,3% λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 29.

Γράφημα 29. Προβλήματα σχετικά με την μεγάλη συμμετοχή μαθητών.

Προβλήματα συγκέντρωσης μαθητών

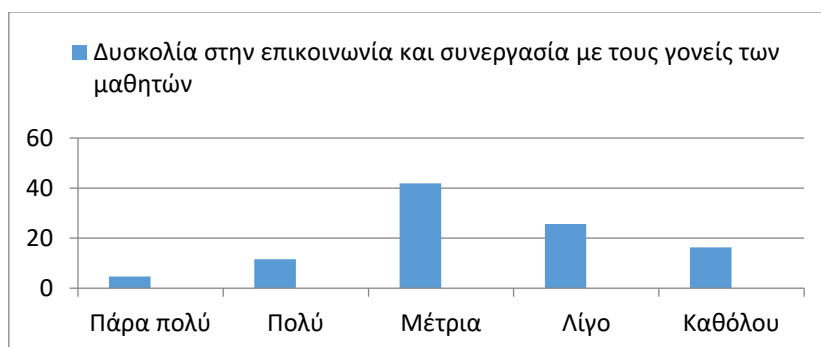
Το 39,2% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν από πολύ έως πάρα πολύ προβλήματα συγκέντρωσης των μαθητών, το 37,2% μέτρια, το 18,6% λίγο και το 4,7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο γράφημα 30.

Γράφημα 30. Προβλήματα συγκέντρωσης μαθητών.

Προβλήματα νηπιαγωγών στην επικοινωνία με τους γονείς

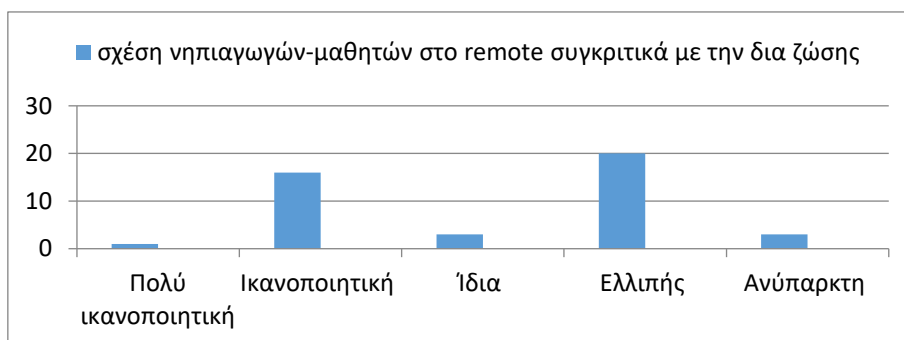
Το 15,7% των νηπιαγωγών είχαν δυσκολίες στην επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών, το 41,9% μέτρια, το 25,6% λίγο και το 16,3% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 31.

Γράφημα 31. Προβλήματα νηπιαγωγών στην επικοινωνία με τους γονείς.

Σχέση νηπιαγωγών – μαθητών στην Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία συγκριτικά με την δια ζώσης διδασκαλία.

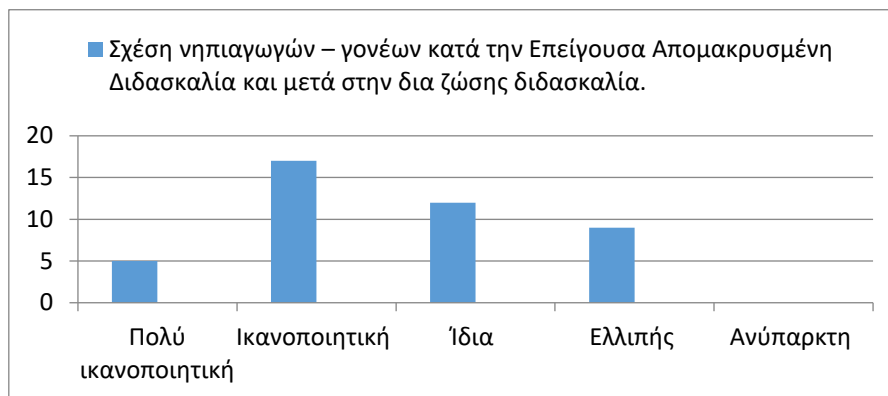
Οι 16 νηπιαγωγοί απάντησαν πως ήταν ικανοποιητική η σχέση τους και στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με τους μαθητές τους, 20 ότι ήταν ελλιπής, 3 ίδια, 1 πολύ ικανοποιητική και 3 ανύπαρκτη, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 32.

Γράφημα 32. Σχέση νηπιαγωγών – μαθητών στην Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία συγκριτικά με την δια ζώσης διδασκαλία.

Σχέση νηπιαγωγών – γονέων κατά την Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία και μετά στην δια ζώσης διδασκαλία.

Οι 17 νηπιαγωγοί, θεωρούν πως είναι πολύ ικανοποιητική η σχέση τους με τους γονείς και μετά την πανδημία, οι 12 την χαρακτηρίζουν ίδια, οι 9 ελλιπής και οι υπόλοιποι 5 πολύ ικανοποιητική, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 33.

Γράφημα 33. Σχέση νηπιαγωγών – γονέων κατά την Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία και μετά στην δια ζώσης διδασκαλία.

Το εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησαν οι νηπιαγωγοί κατά την Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία.

Βαθμός δυσκολίας των νηπιαγωγών στην πρόσβαση εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού

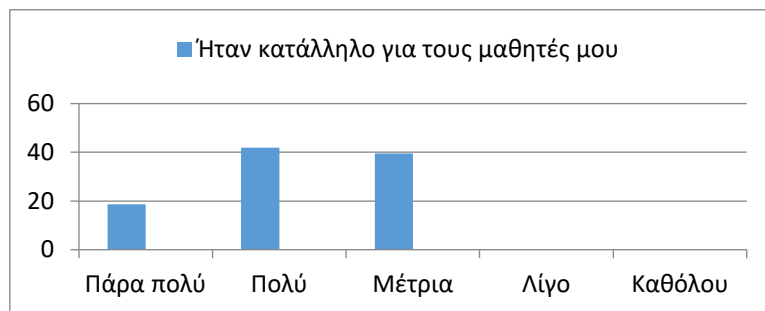
Το 23,3% των νηπιαγωγών δεν δυσκολεύτηκε από πολύ έως πάρα πολύ στην πρόσβαση εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού, το 48,8% μέτρια, και το 27,3% αντιμετώπισε κάποια δυσκολία, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 34.

Γράφημα 34. Βαθμός δυσκολίας των νηπιαγωγών στην πρόσβαση εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού.

Καταλληλότητα εκπαιδευτικού υλικού

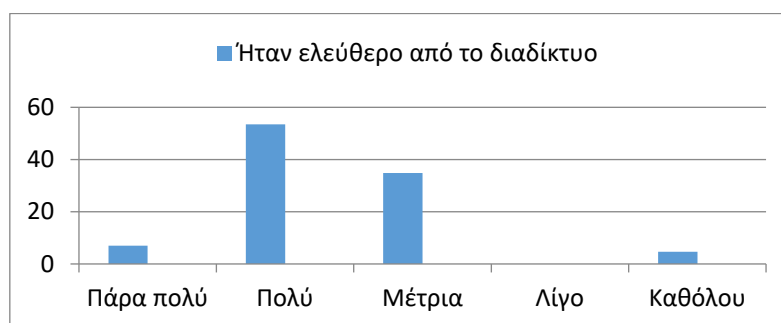
Το 60,5% των νηπιαγωγών απάντησε πως το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό ήταν κατάλληλο για τους μαθητές τους από πολύ έως πάρα πολύ, ενώ το υπόλοιπο 39,5% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 35.

Γράφημα 35. Καταλληλότητα εκπαιδευτικού υλικού.

Χρήση ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο

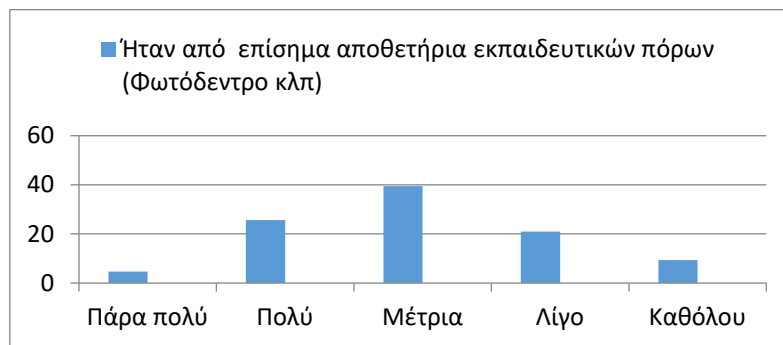
Το 60,5% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν ελεύθερο εκπαιδευτικό υλικό από το διαδίκτυο από πολύ έως πάρα πολύ, το 34,9% μέτρια και το 4,7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 36.

Γράφημα 36. Χρήση ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο.

Χρήση εκπαιδευτικού υλικού από επίσημα αποθετήρια

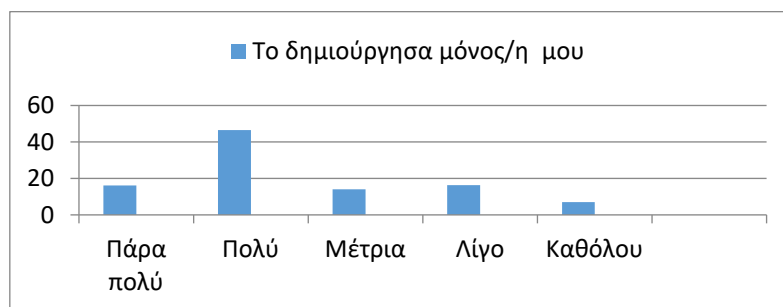
Το 30,3% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν από πολύ έως πάρα πολύ εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό από επίσημα αποθετήρια, το 39,5% μέτρια και το 30,2% λίγο έως καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 37.

Γράφημα 37. Χρήση εκπαιδευτικού υλικού από επίσημα αποθετήρια.

Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού από τους ίδιους τους νηπιαγωγούς

Το 62,5% των νηπιαγωγών δημιούργησαν μόνοι τους εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, το 14% μέτρια, το 16,3% λίγο και το 7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 38.

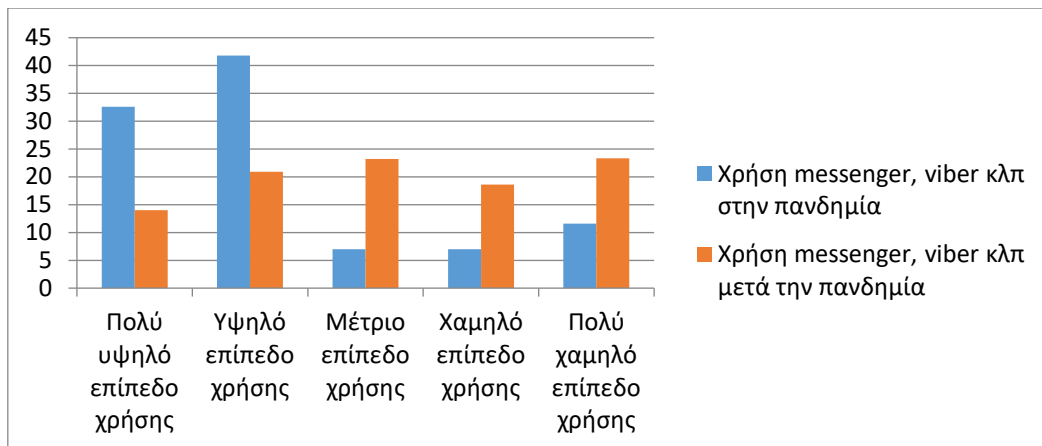
Γράφημα 38. Δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού από τους ίδιους τους νηπιαγωγούς.

Χρήση και εξοικείωση συγκεκριμένων ψηφιακών εργαλείων από τους Νηπιαγωγούς κατά την διάρκεια Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας αλλά και με το πέρας της πανδημίας.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης messenger, viber στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

Το 74,4% των νηπιαγωγών χρησιμοποιούσαν messenger, viber κλπ από πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης έως υψηλό κατά την διάρκεια της πανδημίας, ενώ το υπόλοιπο 25,6% από μέτρια έως καθόλου. Ενώ μετά την πανδημία, το 65,1% χρησιμοποιούσαν messenger,

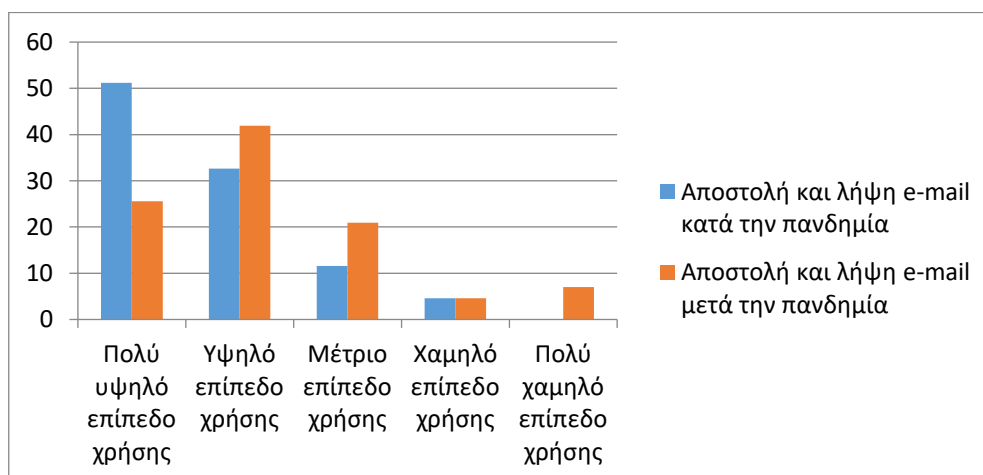
viber κλπ από μέτριο έως πολύ χαμηλό επίπεδο χρήσης και το υπόλοιπο 34,9% σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 39.

Γράφημα 39. Σύγκριση επιπέδου χρήσης messenger, viber στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης e-mail στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

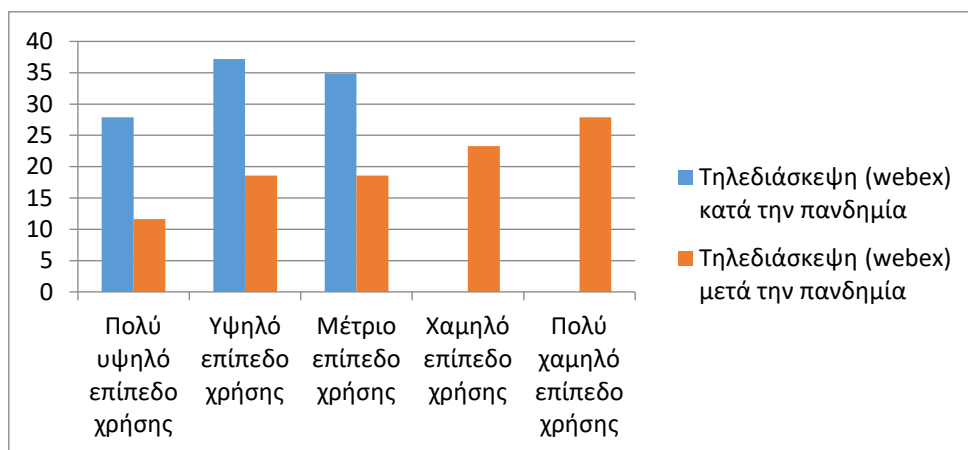
Το 83,8% των νηπιαγωγών κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας έκαναν χρήση e-mail σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, ενώ το υπόλοιπο 16,2% σε μέτριο και χαμηλό επίπεδο. Ενώ μετά την πανδημία, στην δια ζώσης εκπαίδευση, το 67,5% των νηπιαγωγών συνέχισαν να χρησιμοποιούν το e-mail στην επικοινωνία τους σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, το 20,9% σε μέτριο και το 11,6% σε χαμηλό και πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 40.

Γράφημα 40. Σύγκριση επιπέδου χρήσης e-mail στην επείγουσα απομακρυσμένη
διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης τηλεδιάσκεψης (πλατφόρμα webex) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

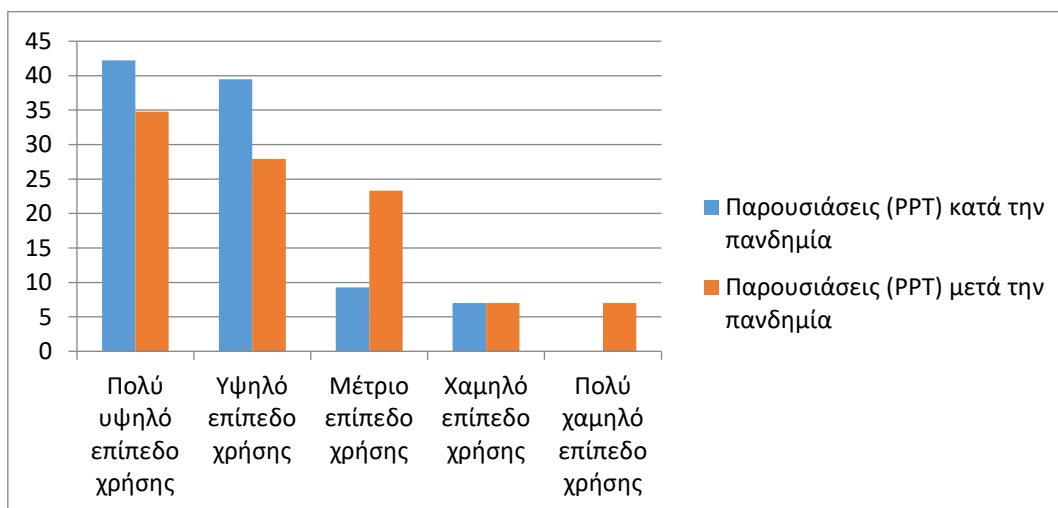
Το 65,1% των νηπιαγωγών χρησιμοποιούσαν την τηλεδιάσκεψη σε υψηλό και πολύ
υψηλό επίπεδο χρήσης και εξοικείωσης, ενώ το 34,9% σε μέτριο επίπεδο. Ενώ μετά την
πανδημία, το 30,2% των νηπιαγωγών χρησιμοποιούν την τηλεδιάσκεψη και στην δια
ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, το 18,6% σε μέτριο, το
23,3% σε χαμηλό και το 27,9% σε πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 41.

Γράφημα 41. Σύγκριση επιπέδου χρήσης τηλεδιάσκεψης (πλατφόρμα webex) στην
επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης παρουσιάσεων (PPT) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

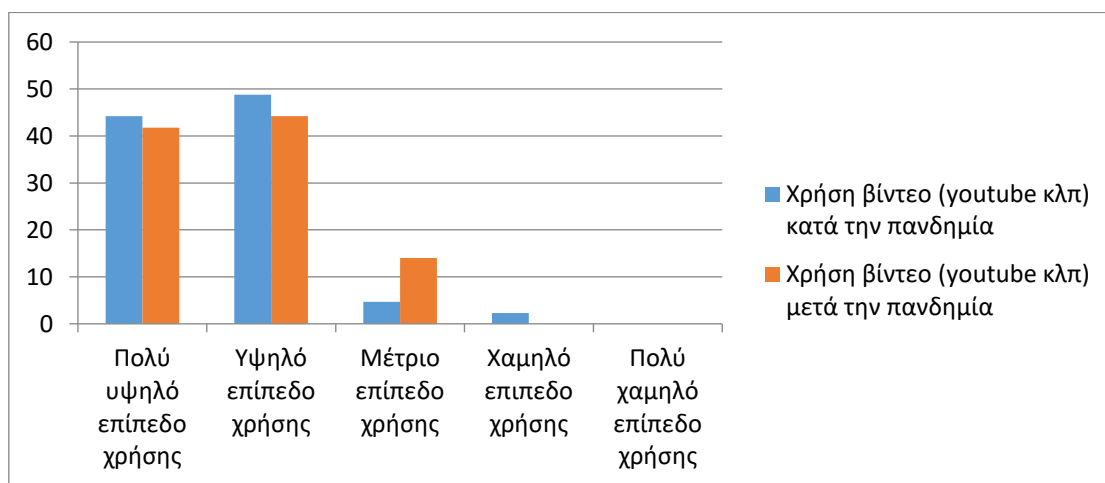
Το 81,7% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν παρουσιάσεις power point κατά την
επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, το
9,3% σε μέτριο και το 7% σε χαμηλό. Ενώ, το 62,7% συνεχίζουν να χρησιμοποιούν τις
παρουσιάσεις και στην δια ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, το
23,3% σε μέτριο, το 7% σε χαμηλό και το 7% σε πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο
γράφημα 42.

Γράφημα 42. Σύγκριση επιπέδου χρήσης παρουσιάσεων (PPT) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης βίντεο (youtube, κλπ) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

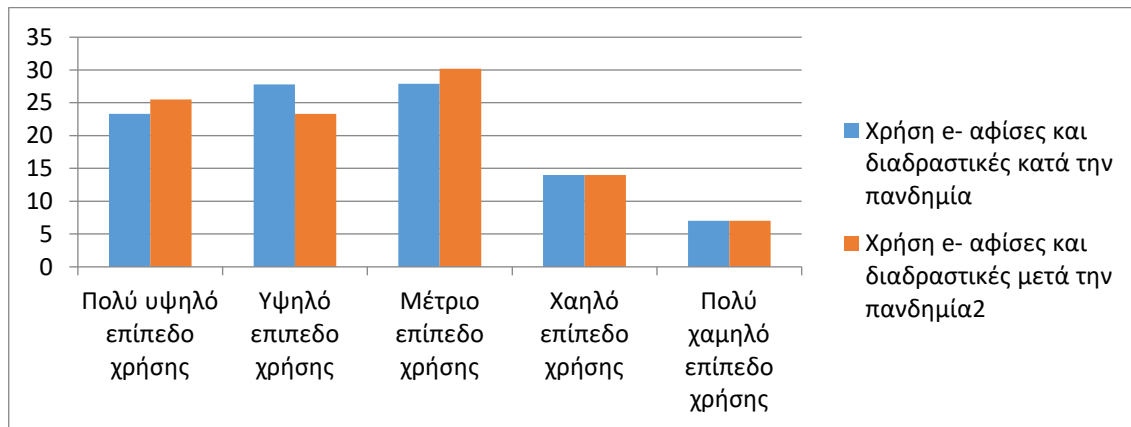
Το 93% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν βίντεο, youtube κλπ κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, ενώ το 4,7% σε μέτριο και το 2,3% σε χαμηλό. Το 86% συνεχίζουν να χρησιμοποιούν βίντεο, youtube κλπ. και στην δια ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο και το 14% σε μέτριο, όπως φαίνεται και στο γράφημα 43.

Γράφημα.43. Σύγκριση επιπέδου χρήσης βίντεο (youtube, κλπ) στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης e – αφίσων και διαδραστικών αφίσων στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

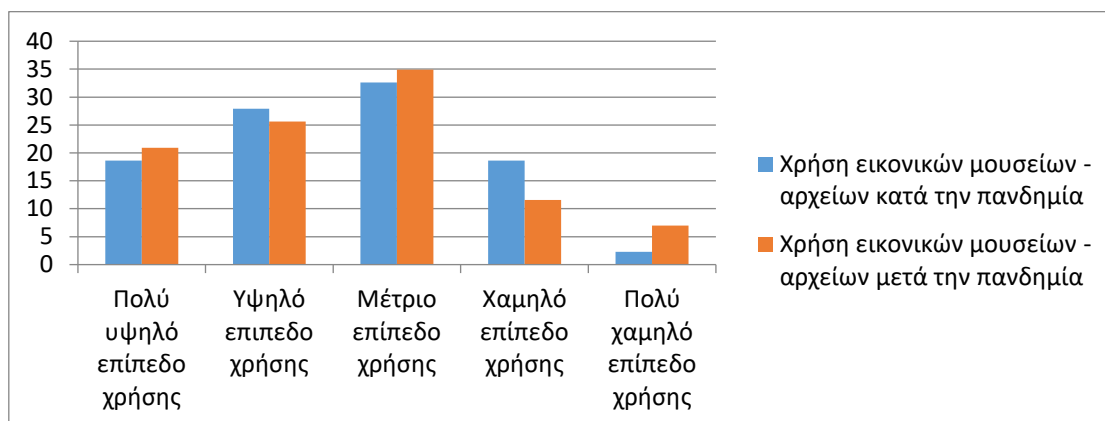
Το 51,1% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν e-αφίσες και διαδραστικές αφίσες κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, το 27,9% σε μέτριο, το 14% σε χαμηλό και το 7% σε πολύ χαμηλό. Το 48,8% συνεχίζουν να χρησιμοποιούν e-αφίσες και διαδραστικές αφίσες και στην δια ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, το 30,2% σε μέτριο, το 14% σε χαμηλό και το 7% σε πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 44.

Γράφημα.44. Σύγκριση επιπέδου χρήσης e – αφίσων και διαδραστικών αφισών στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης εικονικών μουσείων και εικονικών αρχείων στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

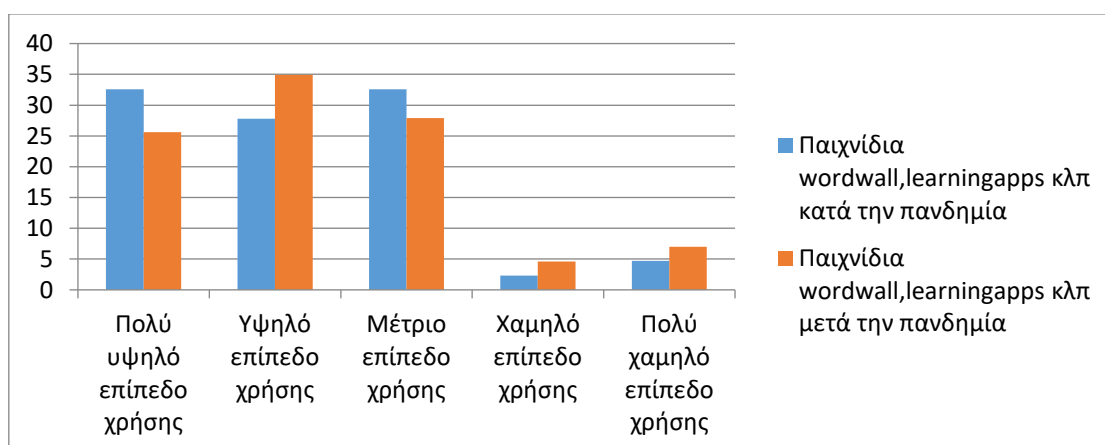
Το 46,5% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν εικονικά μουσεία και εικονικά αρχεία κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, το 32,6% σε μέτριο, το 18,6% σε χαμηλό και το 2,3% σε πολύ χαμηλό. Το 46,5% συνεχίζουν να χρησιμοποιούν εικονικά μουσεία και εικονικά αρχεία και στην δια ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, το 34,9% σε μέτριο, το 11,6% σε χαμηλό και το 7% σε πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 45.

Γράφημα.45. Σύγκριση επιπέδου χρήσης εικονικών μουσείων και εικονικών αρχείων στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Σύγκριση επιπέδου χρήσης online εκπαιδευτικών παιχνιδιών στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά

Το 60,4% των νηπιαγωγών χρησιμοποίησαν online εκπαιδευτικά παιχνίδια κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης, το 32,6% σε μέτριο, το 2,3% σε χαμηλό και το 4,7% σε πολύ χαμηλό. Το 60,5% συνεχίζουν να χρησιμοποιούν online εκπαιδευτικά παιχνίδια και στην δια ζώσης εκπαίδευση σε υψηλό και πολύ υψηλό επίπεδο, το 27,9% σε μέτριο, το 4,6% σε χαμηλό και το 7% σε πολύ χαμηλό, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 46.

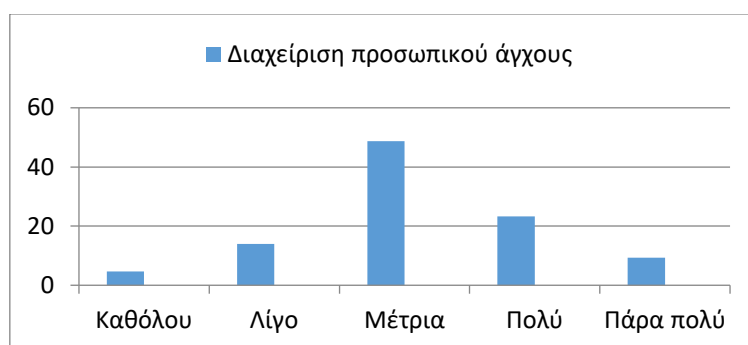

Γράφημα.46. Σύγκριση επιπέδου χρήσης online εκπαιδευτικών παιχνιδιών στην επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία με την δια ζώσης μετά.

Προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή Επείγουσας Απομακρυσμένης διδασκαλίας.

Διαχείριση άγχους των νηπιαγωγών

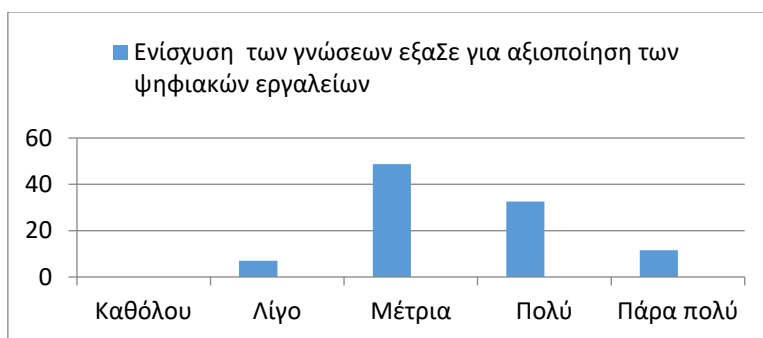
Το 32,6% των νηπιαγωγών ήρθαν αντιμέτωποι με την διαχείριση του προσωπικού τους άγχους από πολύ έως πάρα πολύ, το 48,7% μέτρια, το 14% λίγο και το 4,7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 47.

Γράφημα 47. Διαχείριση άγχους των νηπιαγωγών.

Ενίσχυση των γνώσεων εξΑΣΕ από τους νηπιαγωγούς

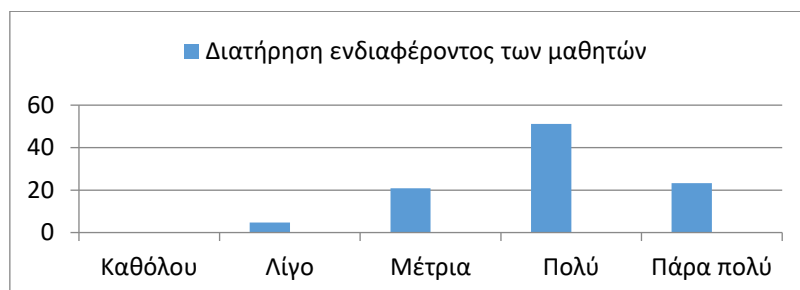
Το 44,2% των νηπιαγωγών κατά την διάρκεια της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας ενίσχυσε τις γνώσεις του στην εξΑΣΕ για αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων από πολύ έως πάρα πολύ, το 48,8% μέτρια και το υπόλοιπο 7% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 48.

Γράφημα 48. Ενίσχυση γνώσεων εξΑΣΕ από τους νηπιαγωγούς.

Διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών από τους νηπιαγωγούς

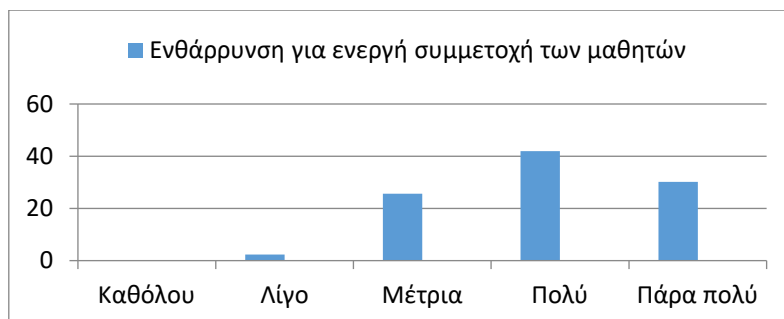
Το 74,5% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν ως πρόκληση την διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών από πολύ έως πάρα πολύ, το 20,8% μέτρια και το 4,7% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 49.

Γράφημα 49. Διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών από τους νηπιαγωγούς.

Ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή από τους νηπιαγωγούς

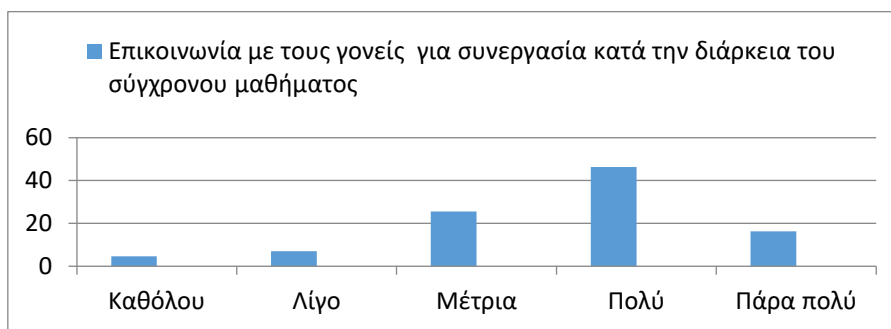
Το 72,1% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν ως πρόκληση την ενθάρρυνση και παρότρυνση για ενεργή συμμετοχή των μαθητών από πολύ έως πάρα πολύ, το 25,6% μέτρια και το 2,3% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 50.

Γράφημα 50. Ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή από τους νηπιαγωγούς.

Επικοινωνία νηπιαγωγών με γονείς

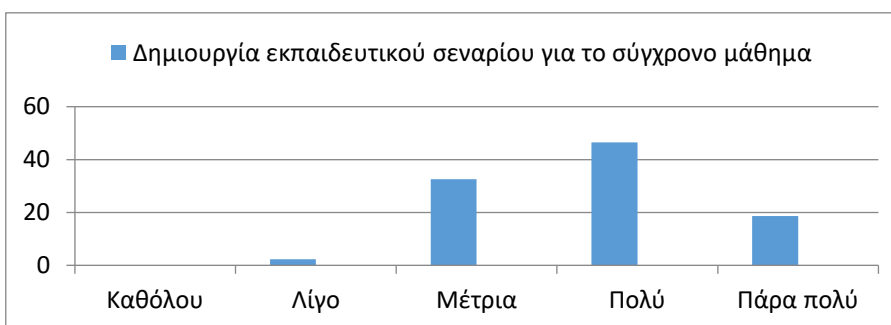
Το 62,7% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν ως πρόκληση την επικοινωνία με τους γονείς για συνεργασία κατά τη διάρκεια του σύγχρονου μαθήματος από πολύ έως πάρα πολύ, το 25,6% μέτρια, το 7% λίγο και το 4,7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 51.

Γράφημα 51. Επικοινωνία νηπιαγωγών με γονείς.

Δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου από τους νηπιαγωγούς

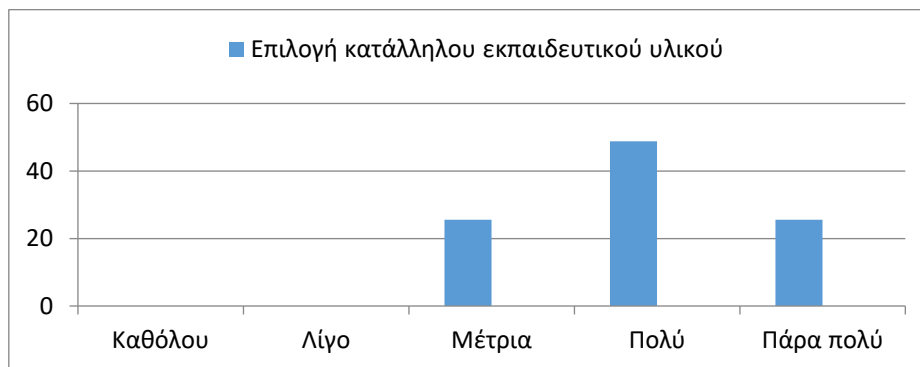
Το 65,1% των νηπιαγωγών αντιμετώπισε ως πρόκληση την δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου κατά την διάρκεια του σύγχρονου μαθήματος από πολύ έως πάρα πολύ, το 32,6% μέτρια και το 2,3% λίγο, όπς φαίνεται και στο Γράφημα 52.

Γράφημα 52. Δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου από τους νηπιαγωγούς.

Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από τους νηπιαγωγούς

Το 74,4% των νηπιαγωγών αντιμετώπισε ως πρόκληση την επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για το σύγχρονο μάθημα από πολύ έως πάρα πολύ και το υπόλοιπο 25,6% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 53.

Γράφημα 53. Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από τους νηπιαγωγούς.

Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου από τους νηπιαγωγούς

Το 72,1% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν ως πρόκληση την επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου από πολύ έως πάρα πολύ, το 25,6% μέτρια και το 2,3% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 54.

Γράφημα 54. Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου από τους νηπιαγωγούς.

Τήρηση χρονικού πλαισίου από τους νηπιαγωγούς κατά την διεξαγωγή μαθήματος

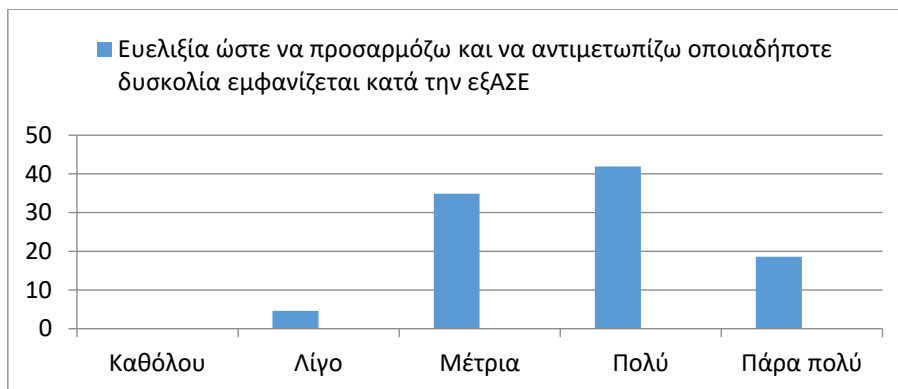
Το 60,4% των νηπιαγωγών αντιμετώπισαν ως πρόκληση την τήρηση χρονικού πλαισίου του σύγχρονου μαθήματος από πολύ έως πάρα πολύ, το 32,6% μέτρια και το 7% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 55.

Γράφημα 55. Τήρηση χρονικού πλαισίου από τους νηπιαγωγούς κατά την διεξαγωγή μαθήματος.

Ευελιξία των νηπιαγωγών στην αντιμετώπιση δυσκολιών-ευκαιριών στο σύγχρονο μάθημα

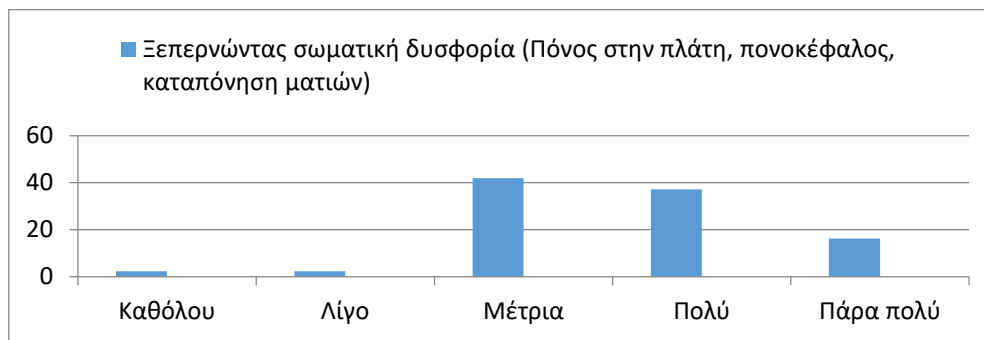
Το 60,5% των νηπιαγωγών αντιμετώπισε ως πρόκληση την ευελιξία να προσαρμόζεται και να αντιμετωπίζει οποιαδήποτε δυσκολία εμφανιζόταν κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία από πολύ έως πάρα πολύ, το 34,9% μέτρια και το 4,6% λίγο, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 56.

Γράφημα 56. Ευελιξία νηπιαγωγών στην αντιμετώπιση δυσκολιών-ευκαιριών στο σύγχρονο μάθημα.

Σωματική δυσφορία νηπιαγωγών

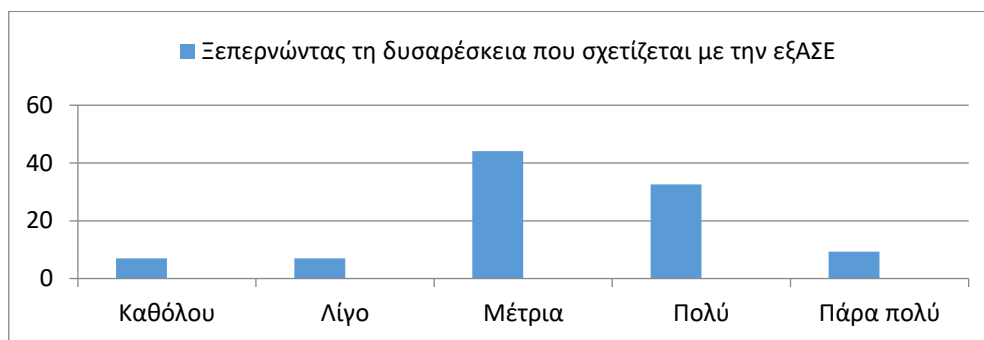
Το 53,5% των νηπιαγωγών ήρθαν αντιμέτωποι με δυσφορία στο σώμα τους (όπως πόνοι στην πλάτη, πονοκεφάλο, κατπόνηση ματιών) από πολύ έως πάρα πολύ, το 41,9% μέτρια, το 2,3% λίγο και το 2,3% καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 57.

Γράφημα 57. Σωματική δυσφορία νηπιαγωγών.

Δυσαρέσκεια νηπιαγωγών σχετικά με την εξΑΣΕ

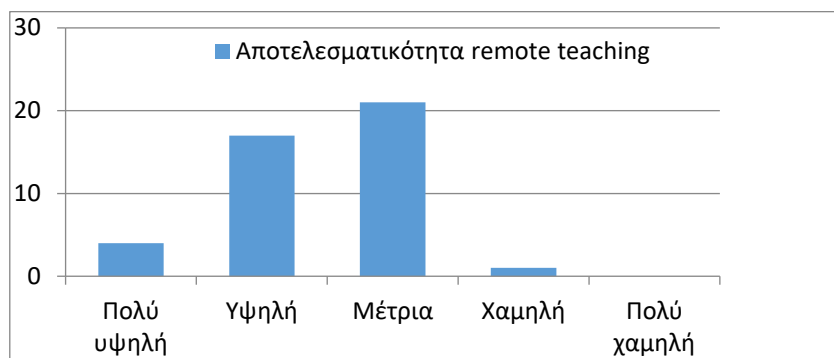
Το 41,9% των νηπιαγωγών μπήκαν στην διαδικασία να ξεπεράσουν την δυσαρέσκεια τους σχετικά με την εξΑΣΕ από πολύ έως πάρα πολύ, το 44,1% μέτρια, το 7% λίγο και το υπόλοιπο 7% καθόλου, όπως φαίνεται και στο γράφημα 58.

Γράφημα 58. Δυσαρέσκεια νηπιαγωγών σχετικά με την εξΑΣΕ.

Αποτελεσματικότητα Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.

Το 9% των νηπιαγωγών χαρακτήρισαν ως πολύ υψηλή την αποτελεσματικότητα της επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας, το 40% ως υψηλή, το 49% ως μέτρια και το 2% ως χαμηλή, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 59.

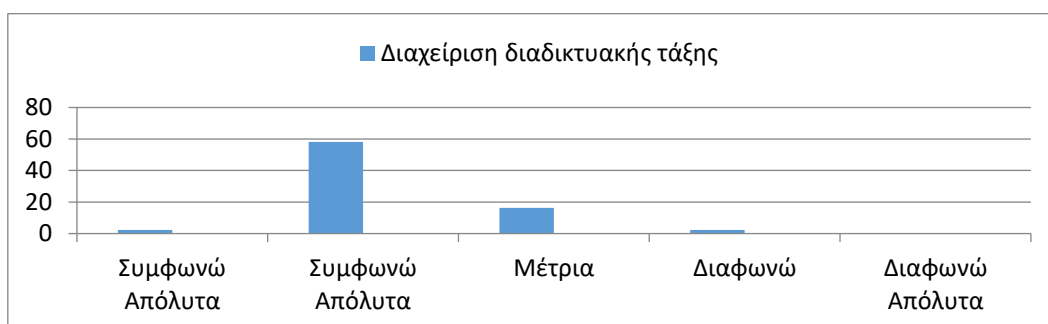

Γράφημα 59. Αποτελεσματικότητα Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας.

Με το πέρας της πανδημίας οι νηπιαγωγοί μπορούν να:

Διαχειριστούν μια τάξη στο διαδίκτυο

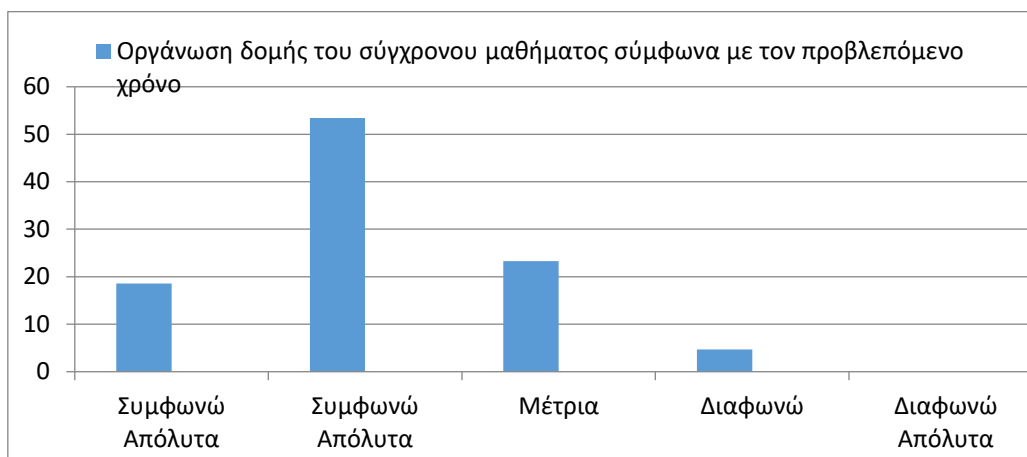
Το 60,4% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών με το πέρας της πάνδημίας είναι σε θέση να διαχειριστούν μια τάξη στο διαδίκτυο, το 16,3% μέτρια, ενώ το 2,3% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 60.

Γραφημα 60. Διαχείριση διαδικτυακής τάξης από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Οργανώσουν τη δομή του σύγχρονου μαθήματος σύμφωνα με τον προβλεπόμενο χρόνο

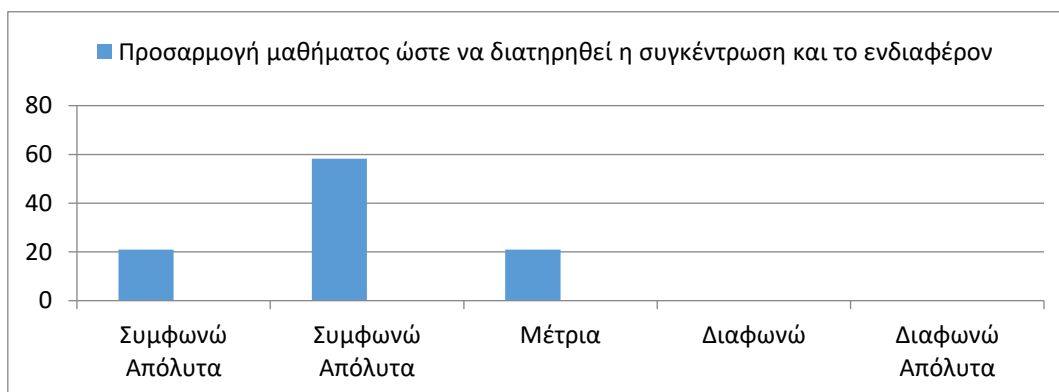
Το 72% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να οργανώσουν τη δομή του σύγχρονου μαθήματος σύμφωνα με τον προβλεπόμενο χρόνο, το 23,3% μέτρια και το 4,7% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 61.

Γράφημα 61. Οργάνωση της δομής του σύγχρονου μαθήματος σύμφωνα με τον προβλεπόμενο χρόνο από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Προσαρμόζουν το μάθημα ώστε να διατηρείται η συγκέντρωση και το ενδιαφέρον των μαθητών

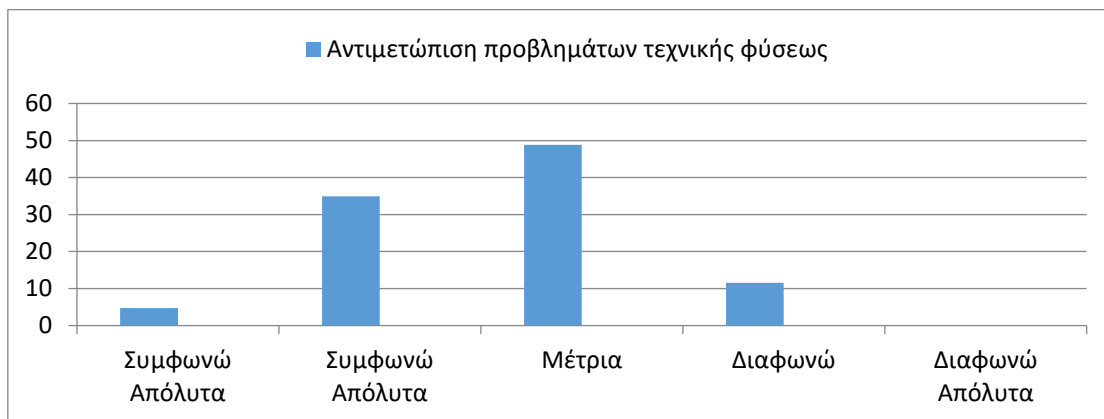
Το 79,1% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να προσαρμόσουν το μάθημα ώστε να διατηρείται η συγκέντρωση και το ενδιαφέρον των μαθητών και το 20,9% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 62.

Γράφημα 62. Προσαρμογή του μαθήματος ώστε να διατηρείται η συγκέντρωση και το ενδιαφέρον του μαθήματος με το πέρας της πανδημίας.

Αντιμετωπίζουν προβλήματα τεχνικής φύσης

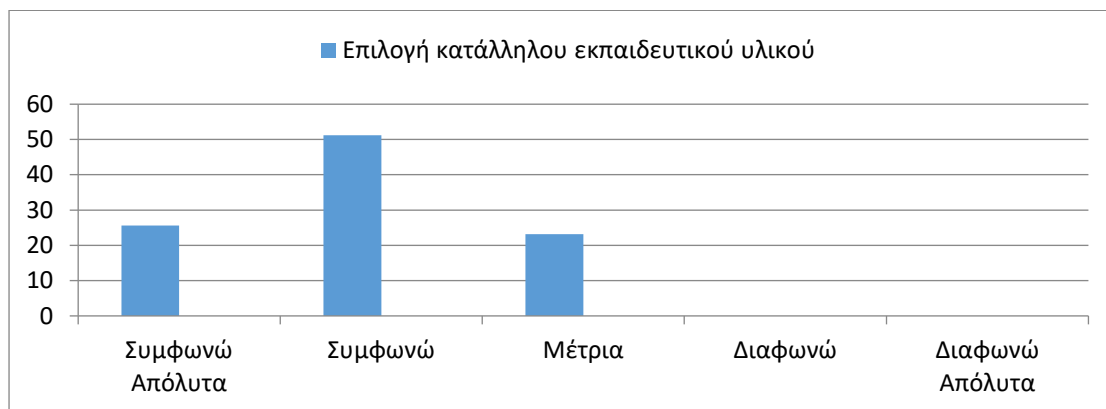
Το 39,6% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να αντιμετωπίζουν προβλήματα τεχνικής φύσης, το 48,8% μέτρια και το 11,6% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 63.

Γράφημα 63. Αντιμετώπιση τεχνικών προβλημάτων με το πέρας της πανδημίας.

Επιλέγουν κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό για τους μαθητές

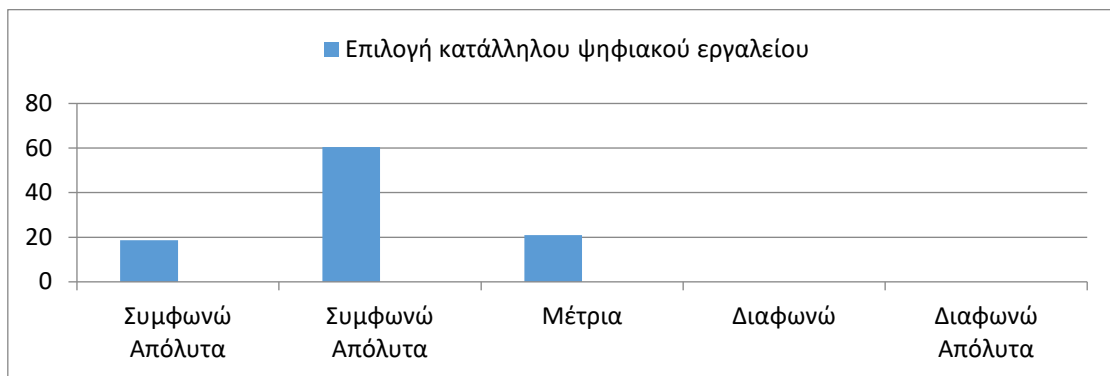
Το 76,8% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να επιλέγουν κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό και το 23,2% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 64.

Γράφημα 64. Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Επιλέγουν κατάλληλο ψηφιακό εργαλείο

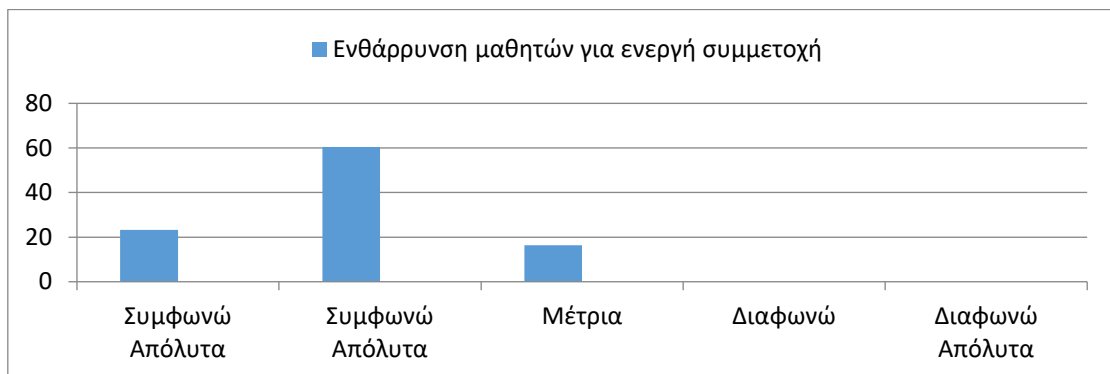
Το 79,1% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να επιλέγουν κατάλληλο ψηφιακό εργαλείο και το 20,9% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 65.

Γράφημα 65. Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Ενθαρρύνουν τους μαθητές για ενεργή συμμετοχή

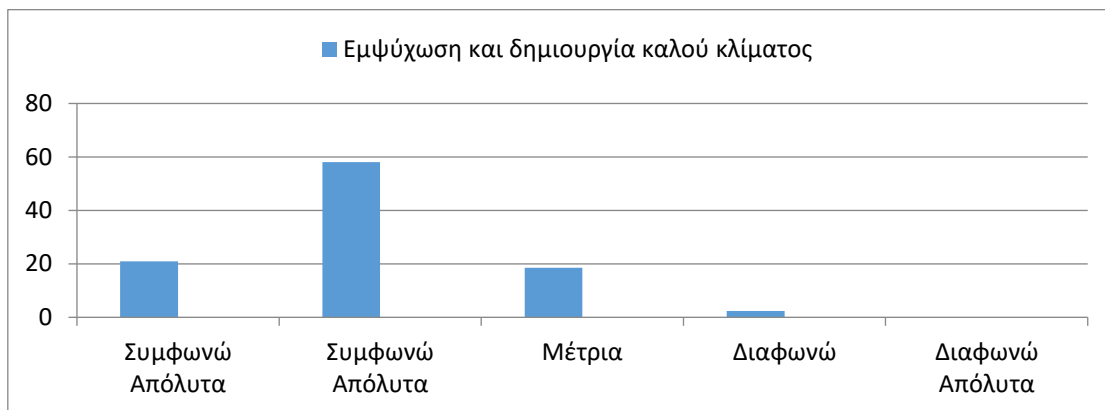
Το 83,7% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να ενθαρρύνουν τους μαθητές τους για ενεργή συμμετοχή και το 16,3% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 66.

Γράφημα 66. Ενθάρρυνση μαθητών για ενεργή συμμετοχή από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Εμψυχώνουν και να δημιουργούν θετικό κλίμα

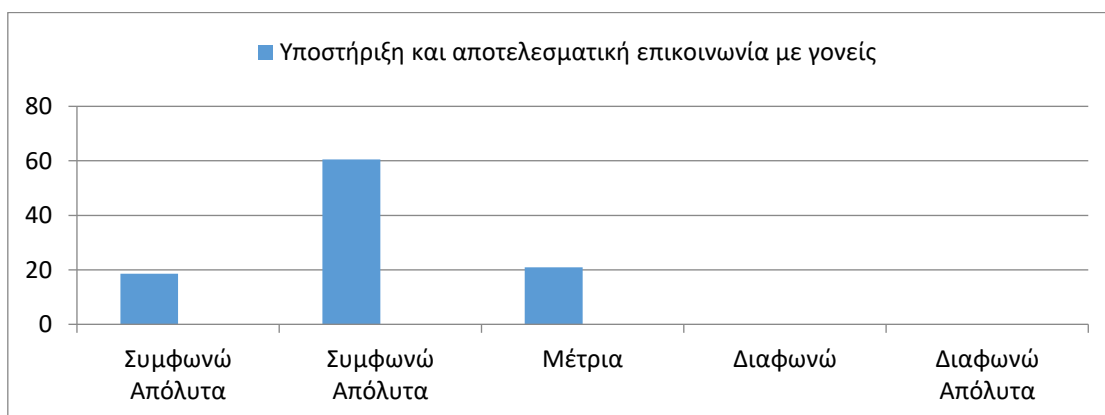
Το 79% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να εμψυχώνουν τους μαθητές τους και να δημιουργούν θετικό κλίμα, το 18,6% μέτρια και το 2,4% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 67.

Γράφημα 67. Εμπύχωση και δημιουργία καλού κλίματος από τους νηπιαγωγούς με το πέρας της πανδημίας.

Υποστηρίζουν και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους γονείς

Το 79,1% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών μπορούν να υποστηρίξουν και να επικοινωνούν αποτελεσματικά με τους γονείς και το 20,9% μέτρια, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 68.

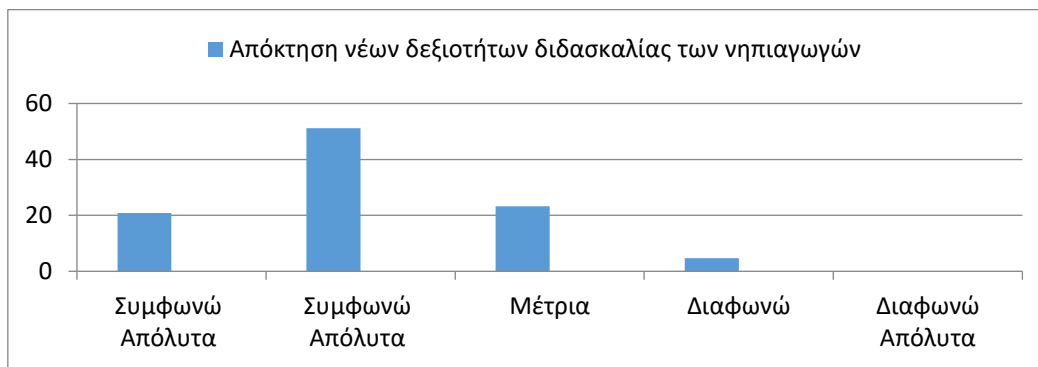

Γράφημα 68. Υποστήριξη και επικοινωνία από τους νηπιαγωγούς με τους γονείς με το πέρας της πανδημίας.

Ως αποτέλεσμα εφαρμογής της Επείγουσας Απομακρυσμένης Διδασκαλίας

Απόκτηση νέων δεξιοτήτων διδασκαλίας από τους νηπιαγωγούς

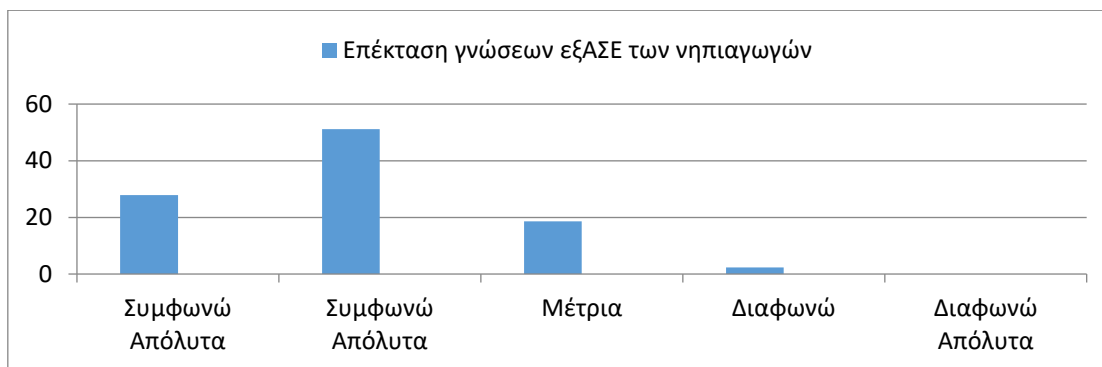
Το 72% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών έχουν αποκτήσει νέες δεξιότητες διδασκαλίας, το 23,3% μέτρια και το 4,7% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 69.

Γράφημα 69. Απόκτηση νέων δεξιοτήτων διδασκαλίας των νηπιαγωγών.

Επέκταση γνώσεων των νηπιαγωγών για την εξΑΣΕ

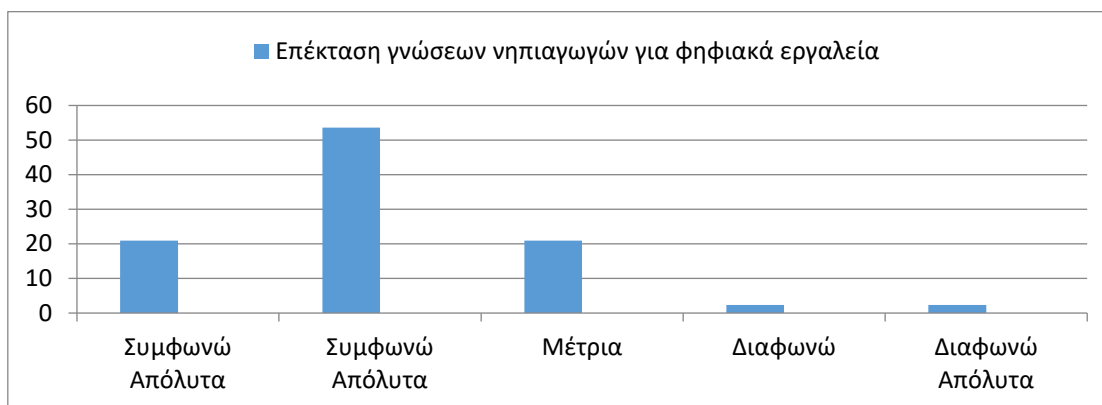
Το 79,1% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών έχουν επεκτείνει τις γνώσεις τους για την εξΑΣΕ, το 18,6% μέτρια και το 2,3% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 70.

Γράφημα 70. Επέκταση γνώσεων για την εξΑΣΕ των νηπιαγωγών.

Επέκταση γνώσεων των νηπιαγωγών για τα ψηφιακά εργαλεία

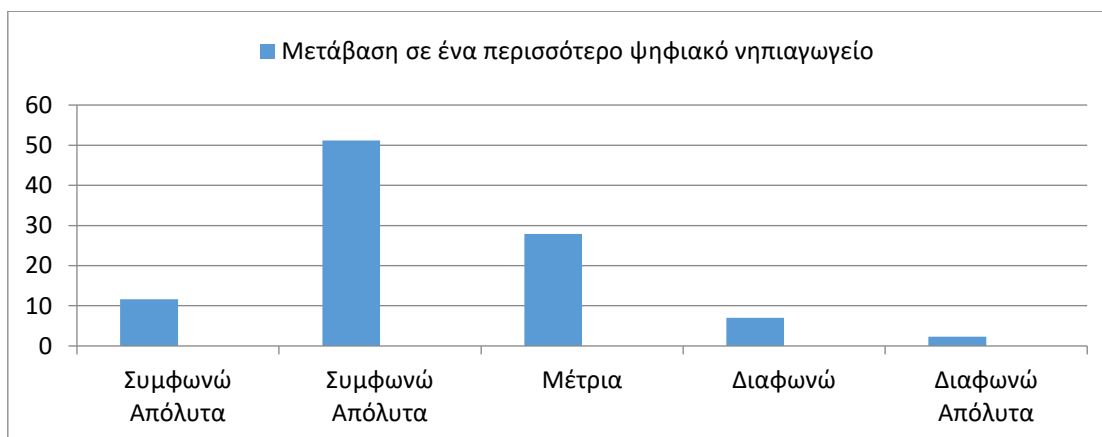
Το 74,5% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών έχουν επεκτείνει τις γνώσεις τους για τα ψηφιακά εργαλεία, το 20,9% μέτρια, το 2,3% διαφωνούν και το 2,3% διαφωνούν απόλυτα, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 71.

Γράφημα 71. Επέκταση γνώσεων των νηπιαγωγών για τα ψηφιακά εργαλεία.

Μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιακό νηπιαγωγείο

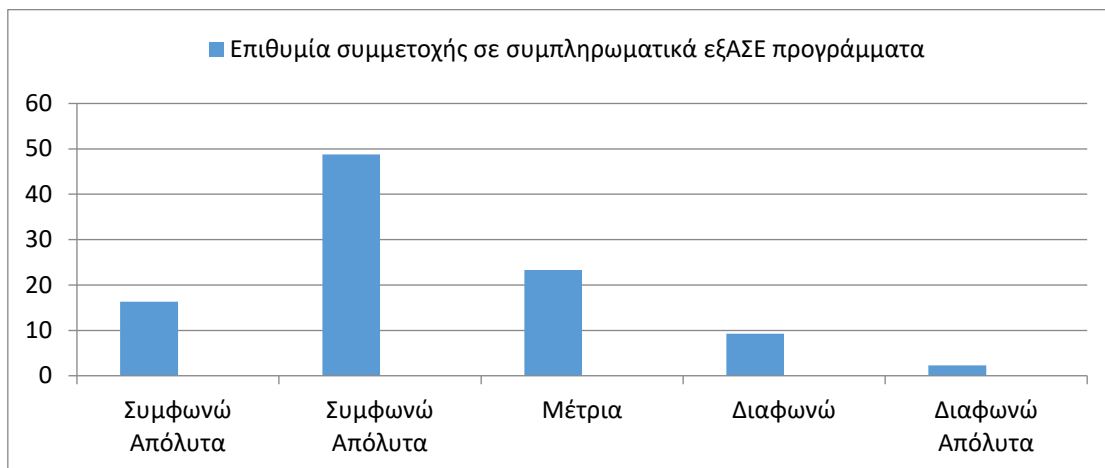
Οι νηπιαγωγοί σε ποσοστό 62,8%(Σ+Σ.Α.) συμφωνούν ότι σε αυτή την περίοδο έγινε μια μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιακό νηπιαγωγείο, το 27,5% μέτρια, και το 9,3%(Δ+Δ.Α.) διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 72.

Γράφημα 72. Μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιακό νηπιαγωγείο.

Επιθυμία συμμετοχής των νηπιαγωγών σε εξ αποστάσεως συμπληρωματικά προγράμματα σχολικής εκπαίδευσης

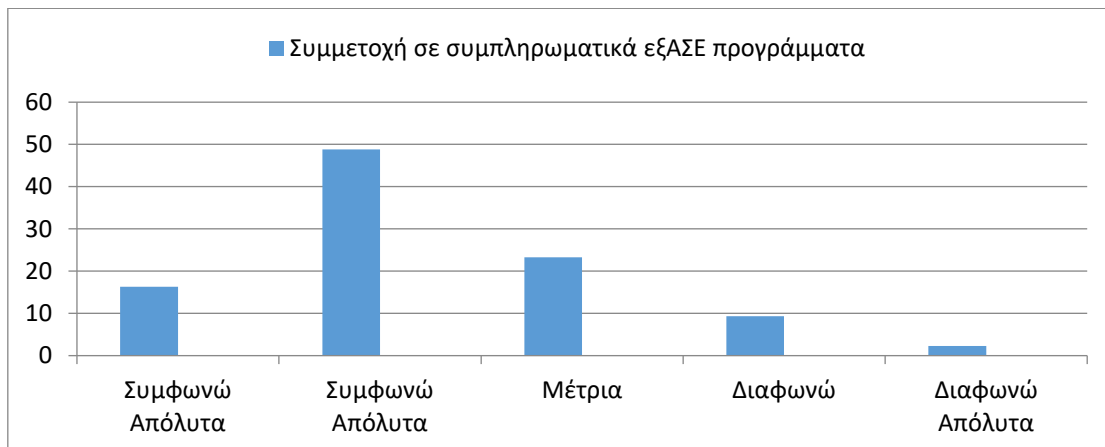
Το 65,1%(Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών εκφράζουν επιθυμία και θέληση συμμετοχής σε εξΑΣΕ συμπληρωματικά προγράμματα, το 23,3% μέτρια και το 11,6% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 73.

Γράφημα 73. Επιθυμία νηπιαγωγών για συμμετοχή σε συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα.

Συμμετοχή των νηπιαγωγών σε εξ αποστάσεως συμπληρωματικά προγράμματα σχολικής εκπαίδευσης

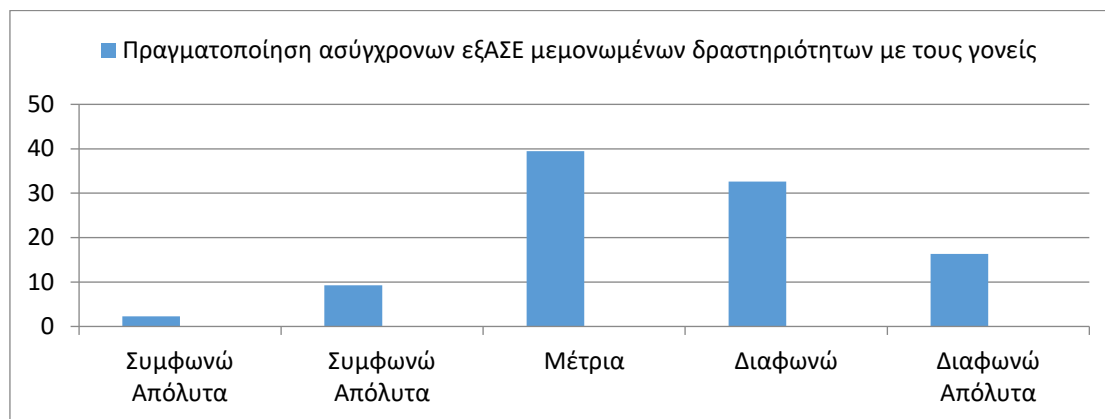
Το 53,5%(Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών συμμετέχουν σε εξΑΣΕ συμπληρωματικά προγράμματα με το πέρας της πανδημίας, το 25,6% μέτρια και το 20,9%(Δ+Δ.Α.) διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 74.

Γράφημα 74. Συμμετοχή νηπιαγωγών σε συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα.

Εφαρμογή από τους νηπιαγωγούς εξ αποστάσεως ασύγχρονων συμπληρωματικών δραστηριοτήτων με τη βοήθεια των γονέων

Το 11,6%(Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών απάντησε ότι δεν εφαρμόζουν ασύγχρονες εξΑΣΕ συμπληρωματικές δραστηριότητες με τη βοήθεια των γονέων, το 39,5% μέτρια, και το 48,9% (Δ+Δ.Α.) διαφωνούν, δηλαδή δεν εφαρμόζουν καθόλου, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 75.

Γράφημα 75. Πραγματοποίηση ασύγχρονων μεμονωμένων δραστηριοτήτων εξΑΣΕ με τους γονείς.

Οφέλη νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.

Εμπειρίες

Το 65,1% (Σ + Σ.Α.) των νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες αντλεί εμπειρίες, το 27,9% μέτρια και το 7% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 76.

Συνεργασία

Το 69,8% των νηπιαγωγών (Σ + Σ.Α.) των νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες αντλεί συνεργασία με εκπαιδευτικούς και άλλα σχολεία, το 27,9% μέτρια και το 2,3% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 76.

Δεξιότητες

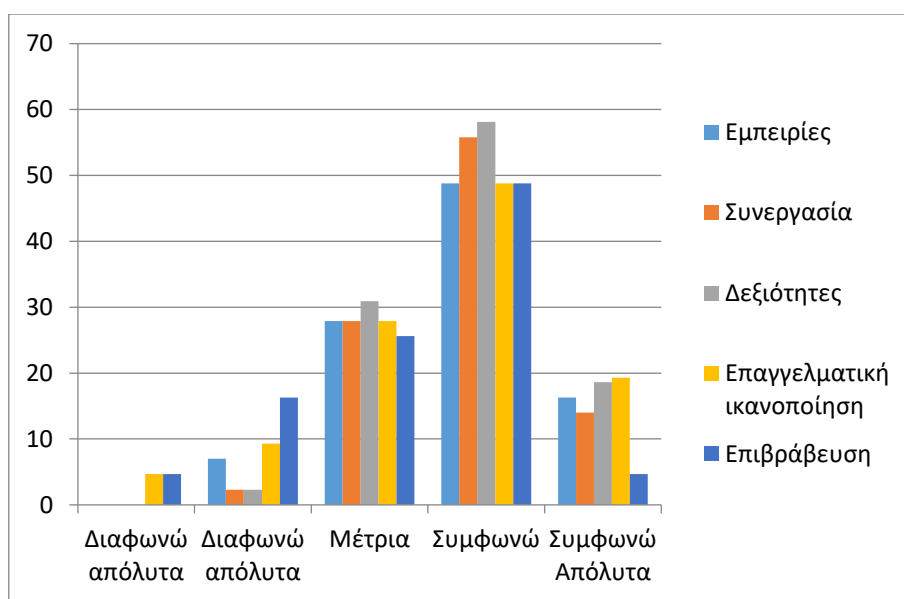
Το 76,7% των νηπιαγωγών (Σ + Σ.Α.) των νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες αντλεί νέες δεξιότητες, το 20,9% μέτρια και το 2,4% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 76.

Επαγγελματική ικανοποίηση

Το 58,1% των νηπιαγωγών (Σ + Σ.Α.) των νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες αποκτά επαγγελματική ικανοποίηση, το 27,9% μέτρια, το 9%% διαφωνούν και το 4,7% διαφωνούν απόλυτα, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 76.

Επιβράβευση

Το 53,5% των νηπιαγωγών (Σ + Σ.Α.) των νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες αποκτά επιβράβευση, το 25,5% μέτρια, το 16,3%% διαφωνούν και το 4,7% διαφωνούν απόλυτα, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 76.

Γράφημα 76. Οφέλη νηπιαγωγών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.

Οφέλη μαθητών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.

Επαφή με δεξιότητες 21^{ου} αιώνα

Το 58,1% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών απάντησαν πως οι μαθητές μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες

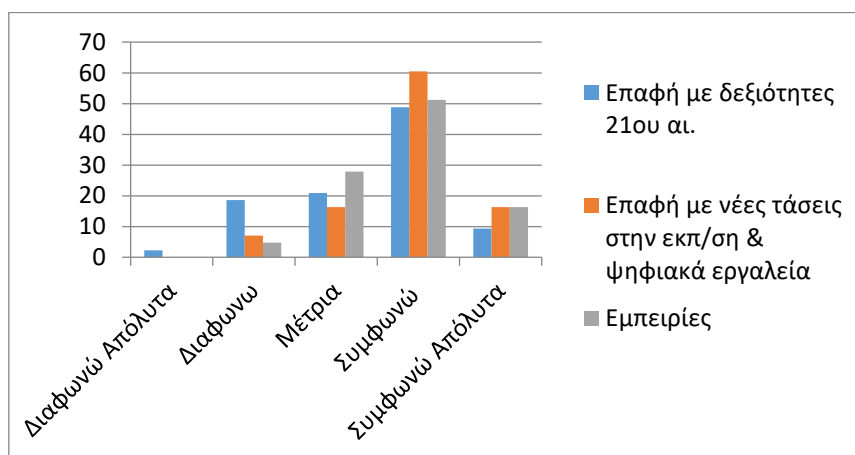
έρχονται σε επαφή με νέες δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία, επικοινωνία), το 20,9% μέτρια, το 18,6% διαφωνούν και το 2,4% διαφωνούν απόλυτα, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 77.

Επαφή με νέες τάσεις στην εκπαίδευση και στα ψηφιακά εργαλεία

Το 76,8% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών απάντησαν πως οι μαθητές μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες έρχονται σε επαφή με νέες τάσεις στην εκπαίδευση με ψηφιακά εργαλεία, το 16,2% μέτρια και το 7% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 77.

Εμπειρίες

Το 67,5% (Σ+Σ.Α.) των νηπιαγωγών απάντησαν πως οι μαθητές μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες αποκτούν εμπειρίες, το 27,8% μέτρια και το 4,7% διαφωνούν, όπως φαίνεται και στο Γράφημα 77.

Γράφημα 77. Οφέλη μαθητών μέσα από συμπληρωματικά εξΑΣΕ προγράμματα και μεμονωμένες ασύγχρονες εξΑΣΕ δραστηριότητες.

Ιδιαιτερότητες στον ρόλο των νηπιαγωγών κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ.

Στο τελευταίο κομμάτι των ερωτηματολογίων υπήρχε και μια ερώτηση ανοιχτού τύπου η οποία αφορούσε τις ιδιαιτερότητες των νηπιαγωγών κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ αναφορικά με τις υπόλοιπες βαθμίδες εκπαιδευτικών.

Αρκετοί ήταν αυτοί οι οποίοι απάντησαν ότι ο/η νηπιαγωγός πρέπει να είναι ενθαρρυντικός, υποστηρικτικός και εμπνευστικός απέναντι στα παιδιά αυτής της ηλικίας, ώστε να υπάρχει ένα καλό κλίμα στην διαδικτυακή τάξη, και τα παιδιά να μη διστάζουν να εκφραστούν ελεύθερα και ανοιχτά, να νιώσουν με άλλα λόγια οικεία και ευχάριστα και να συμμετέχουν, «υποστηρικτικός», «ενθαρρυντικός για την συμμετοχή των παιδιών», «υπομονή και καλή διάθεση», «εμπνευστής», «αποτελεσματική επικοινωνία», «δημιουργία ευχάριστου κλίματος».

Ένα άλλο χαρακτηριστικό το οποίο αναδείχθηκε είναι ότι πρέπει οι νηπιαγωγοί να έχουν εξοικείωση με την τεχνολογία «εξοικείωση με την τεχνολογία», με τα ψηφιακά εργαλεία «εμπειρία χρήσης ψηφιακών εργαλείων», «καλή γνώση ψηφιακών εργαλείων» και με τα ψηφιακά λογισμικά που θα χρησιμοποιήσουν κατά την εξΑΣΕ και όλο αυτό έρχεται σε συνδυασμό με την έλλειψη εκπαιδευτικού – παιδαγωγικού υλικού για την προσχολική ηλικία, το οποίο οι νηπιαγωγοί έπρεπε να αναζητήσουν και να χρησιμοποιήσουν μόνοι τους «σίγουρα δεν υπήρχε επίσημο κατάλληλο υλικό, έπρεπε να το αναζητήσουμε, να το τροποποιήσουμε ή ακόμη και να το δημιουργήσουμε μόνοι μας». Να είναι το εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο, ελκυστικό και διαδραστικό για να κινητοποιεί το ενδιαφέρον των νηπίων «ανάγκη για κινητοποίηση και διατήρηση του ενδιαφέροντος των νηπίων» «διαδραστικό πλαίσιο λειτουργίας» και να διατηρεί την προσοχή τους και την συμμετοχή τους.

Παράλληλα, ένα ακόμη στοιχείο το οποίο αναδείχθηκε ως ιδιαιτερότητα από την ανάλυση των απαντήσεων είναι η σχέση μεταξύ νηπιαγωγού και γονέων, η οποία πρέπει να είναι μέσα σε ένα κλίμα φιλικό και θετικό και να υπάρχει ισορροπία «σωστή επικοινωνία με γονείς και παιδιά», «ισορροπία στις σχέσεις γονέων και παιδιών».

Σημαντική χαρακτήρισαν οι νηπιαγωγοί, την ευελιξία και την ετοιμότητα που πρέπει να έχει ο/η νηπιαγωγός κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ. Μια ευελιξία η οποία χρήσιμο θα είναι να είναι εμπλουτισμένη με καλή διάθεση, με γνώσεις και προσεγγίσεις οι οποίες θα τον/την καθιστούν έτοιμο να αντεπεξέλθει στις νέες καταστάσεις, «ευελιξία», «ευέλικτος, δυνατοτητα να μεταφέρει την σημαντικότητα της βιωματικής μάθησης στην εικονική τάξη», «τον παράγοντα άνθρωπο και την ικανότητα ευελιξίας», «εκπαιδευτικός πολύ-εργαλείο», «ετοιμότητα για ό,τι συμβεί». Επισημάναν την καλή οργάνωση και διαχείριση κατά τη διάρκεια ενός σύγχρονου μαθήματος, «καλή οργάνωση πριν το εξΑΣΕ μάθημα», «συντονιστής μαθήματος», «διαχείριση ηλεκτρονικής τάξης σε τόσο μικρές ηλικίες».

Τέλος, 3 νηπιαγωγοί απάντησαν ότι δεν χρειάζεται η εξΑΣΕ και ότι μειώνει την αλληλεπίδραση και την αποτελεσματική επικοινωνία και εφόσον η μάθηση είναι μια διαδικασία η οποία βασίζεται σε αυτό, καθιστά την εξΑΣΕ προβληματική και τις δυσκολίες των νηπιαγωγών «απροσπέλαστες». Χαρακτηριστικά αναφέρουν: *«λείπει το βιωματικό κομμάτι και η μάθηση που απορρέει από την αλληλεπίδραση των παιδιών», «η εξΑΣΕ είναι προβληματική, οι δυσκολίες του νηπιαγωγού είναι απροσπέλαστες, ως προς μια παιδαγωγική διαδικασία που στοχεύει στην ευημερία του παιδιού», «δεν χρειάζεται η εξΑΣΕ».*

5. Συζήτηση

Η εποχή της πανδημίας δημιούργησε νέες συνθήκες στην εκπαιδευτική πραγματικότητα, μια πραγματικότητα η οποία είναι συνυφασμένη με τις νέες τεχνολογίες και την αξιοποίηση τους, προκειμένου να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ σχολείου και μαθητών. Το νηπιαγωγείο μέσα σε όλα αυτά και οι νηπιαγωγοί ήρθαν αντιμέτωποι με επιπλέον ιδιαιτερότητες, δυσκολίες-εμπόδια αλλά και προκλήσεις οι οποίες αναδείχθηκαν στην συγκεκριμένη έρευνα.

Οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ σε παιδιά προσχολικής ηλικίας, οφείλουν να είναι υποστηρικτικοί, εμπνευστικοί, επικοινωνιακοί και να δημιουργούν ένα κλίμα θετικό, φιλικό και επικοινωνιακό. Είναι σημαντικό σε μια ηλικία παιδιών των οποίων η μάθηση στηρίζεται σε βιωματικές διαδικασίες οι νηπιαγωγοί να καταφέρουν να αναπτύξουν ένα θετικό κλίμα στην εικονική τάξη, το οποίο θα παρέχει ευκαιρίες μάθησης σε όλους τους μαθητές, στο οποίο θα συμμετέχουν ενεργά και θα τους δίνονται και ερεθίσματα για προσωπική και μετέπειτα αναζήτηση και οικοδόμηση νέων γνώσεων. Η Μανούσου (2021), αναφέρει πως η επικοινωνία αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο κατά την διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, και συγκεκριμένα η επικοινωνία στα πλαίσια της εξΑΣΕ θα πρέπει να εστιαστεί στην διαχείριση και στην οργάνωση της. Χαρακτηριστικά της επικοινωνίας στην εξΑΣΕ οφείλουν να είναι *«ο σεβασμός, η αμεσότητα, η δυναμική διαδικασία, η φιλικότητα, η οριοθέτηση, η εμπιστοσύνη και η ασφάλεια»*, προκειμένου να λύνονται απορίες, να δίνονται διευκρινήσεις, να υπάρχει αλληλεπίδραση, αμεσότητα, υποστήριξη, καθοδήγηση που αφορά το εκπαιδευτικό υλικό και η αίσθηση του «ανήκειν» σε μια ομάδα (Μανούσου, 2021).

Επιπλέον, είναι σημαντική η ενθάρρυνση, η υποστήριξη και η διατήρηση καλών σχέσεων και επικοινωνίας με τους γονείς των παιδιών, οι οποίοι είναι αρωγοί και συνοδευτικοί κατά την διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας σε ηλεκτρονικά περιβάλλοντα μάθησης. Οι γονείς βρέθηκαν και αυτοί σε μια πρωτόγνωρη κατάσταση, σε μια νύχτα έπρεπε να είναι παρόντες στην εκπαιδευτική διαδικασία, να έχουν υποδομές στο σπίτι αλλά και γνώσεις Η/Υ προκειμένου να ανταποκριθούν και να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Έρευνα των Steed & Leech (2021), αναφέρει πως οι εκπαιδευτικοί προσπάθησαν με κάθε τρόπο να διατηρήσουν την επικοινωνία με τους γονείς, μέσω τηλεφώνου, e-mail και μηνυμάτων. Οι Attiles et al. (2021), έρχονται σε αρμονία με τα παραπάνω καθώς αναφέρουν πως και οι γονείς βρέθηκαν σε μια δύσκολη κατάσταση, με συναισθήματα όπως άγχος, φόβο, κατάθλιψη, αϋπνία κλπ. να κυριαρχούν και σε μια προσπάθεια να ισορροπήσουν την οικογενειακή με την εργασιακή τους κατάσταση, είχαν ανάγκη και αυτοί από επικοινωνία, κατανόηση και ενθάρρυνση από τους εκπαιδευτικούς προκειμένου να μπορέσουν να βοηθήσουν τα παιδιά τους. Αναφέρει χαρακτηριστικά ότι οι γονείς έχουν άγχος όταν αναλαμβάνουν ρόλο δασκάλου, συνεπώς όταν απλοποιούμε τα πράγματα και τα κάνουμε περισσότερο κατανοητά γι' αυτούς, τότε έχουμε μεγαλύτερη επιτυχία.

Αναφορικά με την διαχείριση και την οργάνωση της επικοινωνίας από την πλευρά των νηπιαγωγών προς τους γονείς, φάνηκε πως υπήρξαν υποστηρικτικοί απέναντί τους, συνάψανε συμβόλαιο άτυπων κανόνων για την ομαλή διεξαγωγή του σύγχρονου μαθήματος, επισήμαναν την σημαντικότητα της συνεργασίας μεταξύ τους, αλλά και μεταξύ γονέων με τα παιδιά τους και τέλος, επισήμαναν κατάλληλους χειρισμούς ώστε να μπορούν να βοηθούν τα παιδιά τους, όταν το ζητήσουν. Τα παραπάνω έρχονται σε αρμονία και με τα όσα αναφέρονται στην ελληνική βιβλιογραφία, όπου σε ένα πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων σε περιβάλλοντα εξΑΣΕ, σημαντικό είναι οι εκπαιδευτικοί να επισημάνουν την αξία των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία, να τους εξηγούν τι πρέπει να κάνουν, ότι η παρουσία τους οφείλει να είναι διακριτική για να εκφράζονται τα παιδιά χωρίς άγχος και υποστηρικτική όταν ζητήσουν βοήθεια τα παιδιά από αυτούς. Επιπλέον, ένα παιδαγωγικό συμβόλαιο το οποίο θα περιέχει κανόνες και το πλαίσιο του μαθήματος πάντα με σεβασμό και ευγένεια δείχνει την οριοθέτηση και τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών απέναντι στην εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία (Μανούσου, 2021).

Επίσης, αναδείχθηκε η έλλειψη κατάλληλου και επίσημου εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Στο πλαίσιο της προσχολικής εκπαίδευσης, δεν υπάρχουν βιβλία και συγκεκριμένη ύλη και τα αναλυτικά προγράμματα ακολουθούν άξονες μάθησης και θεματικές ενότητες, γεγονός που έκανε τους/τις νηπιαγωγούς να αναζητήσουν μόνοι τους εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό, στο οποίο δυσκολεύτηκαν για την πρόσβαση του, ήταν περισσότερο από το διαδίκτυο και λιγότερο από επίσημα αποθετήρια, και τέλος αρκετοί το δημιούργησαν μόνοι τους. Ένα εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό για την προσχολική ηλικία είναι απαραίτητο να είναι εκτός από κατάλληλο, ελκυστικό και διαδραστικό απέναντι στα νήπια προκειμένου να κινητοποιήσει το ενδιαφέρον τους και την προσοχή τους και να τους κάνει να εμπλακούν ενεργά στην εκπαιδευτική διαδικασία. Στήριγμα σε όλο αυτό είναι η τεχνολογία, η εξοικείωση και η επιμόρφωση των νηπιαγωγών για αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων, ώστε να κινητοποιούν και να διατηρούν το ενδιαφέρον και την προσοχή των νηπίων. Όπως αναφέρει και η Τζήλου & Παπαδημητρίου (2021), ο/η εκπαιδευτικός οφείλει να δημιουργεί το κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό αξιοποιώντας τα ψηφιακά εργαλεία προκειμένου να εμπλουτίσει με τις κατάλληλες εκπαιδευτικές μεθόδους το μάθημα και όλα τα παιδιά να έχουν την ευκαιρία για εμπλοκή και διερεύνηση κατά την διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Παράλληλα, αναδείχθηκε η καλή οργάνωση ενός εξ αποστάσεως σύγχρονου μαθήματος, ο συντονισμός και ο προγραμματισμός του, η ευελιξία και ετοιμότητα των νηπιαγωγών προκειμένου να ανταποκρίνονται στις νέες καταστάσεις που προκύπτουν. Η ευελιξία, η οποία αποτελεί ένα από τα χαρακτηριστικά ενός σχεδιασμού είναι σημαντικό να γίνεται προσεκτικά προκειμένου να μην χάνεται ο σκοπός και ο προσανατολισμός του μαθήματος, αλλά να δίνει χώρο σε ευκαιρίες μάθησης πάνω σε νέα ζητήματα (Μανούσου, 2021).

Το δεύτερο ερευνητικό ερώτημα της έρευνας σκοπό είχε την ανάδειξη δυσκολιών και εμποδίων που αντιμετωπίζουν οι νηπιαγωγοί κατά την εξΑΣΕ. Κυριότερα αποτελούν, η έλλειψη υλικο-τεχνικού εξοπλισμού, τα προβλήματα προσβασιμότητας και συνδεσιμότητας τόσο νηπιαγωγών όσο και των μαθητών. Όπως αναφέρουν και η Τζήλου και Παπαδημητρίου (2021), η επιτυχία ενός εξΑΣΕ μαθήματος συνδέεται άμεσα με την τεχνολογία, καθώς αν υπάρχει τεχνικό πρόβλημα, εμποδίζεται. Παράλληλα, η

προσβασιμότητα είναι σημαντικός πυλώνας της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης, αφού έτσι διασφαλίζεται ότι το περιεχόμενο είναι διαθέσιμο σε όλους (Elias, 2010).

Επίσης, η έλλειψη κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού σε ψηφιακή μορφή, όπως αναφέρει και η Foti (2020), οι νηπιαγωγοί δεν έχουν εκπαιδευτικό υλικό κατάλληλο και προσαρμοσμένο στις ανάγκες των νηπίων. Συνεπώς, επικεντρώθηκαν σε αναζητήσεις υλικού από το διαδίκτυο για τις οποίες δεν απάντησαν με σιγουριά ότι ήταν κατάλληλο για τους μαθητές τους καθώς και πολλοί το δημιούργησαν μόνοι τους. Παράλληλα, και οι Kruszewka et al. (2022), αναφέρουν πως οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας εξαρτώνται από τον δικό τους εξοπλισμό για την υλοποίηση εξΑΣΕ, τις δικές τους δεξιότητες αλλά και διδακτικό υλικό το οποίο δημιούργησαν μόνοι τους. Όλο αυτό προσδίδει επιπλέον χρόνο εργασίας επί της οθόνης για τους νηπιαγωγούς και επιπλέον άγχος αναφορικά με την αναζήτηση κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού για τα νήπια, το οποίο θα κινητοποιήσει το ενδιαφέρον και την προσοχή τους. Επιπλέον, η μικρή συμμετοχή των μαθητών ή/και σε κάποιες περιπτώσεις και η μεγάλη συμμετοχή αντίστοιχα, η επικοινωνία και συνεργασία που θα έπρεπε να αναπτύξουν με τους γονείς των μαθητών τους προκειμένου να διεξαχθεί η εξΑΣΕ ομαλά και αποτελεσματικά αποτέλεσαν προβλήματα μικρότερης φύσεως.

Μέσα σε αυτό το πλαίσιο εφαρμογής εξ αποστάσεως εκπαίδευσης σε σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης αναδείχθηκαν και αρκετές ανάγκες οι οποίες στόχο θα έχουν μια αποτελεσματικότερη και ποιοτικότερη εφαρμογή εξΑΣΕ. Ανάγκες όπως, η δημιουργία κατάλληλου εξ αποστάσεως εκπαιδευτικού υλικού, επίσημο και τοποθετημένο σε αποθετήρια από τα οποία οι νηπιαγωγοί θα έχουν άμεση πρόσβαση. Ένα εκπαιδευτικό υλικό το οποίο θα είναι διαδραστικό, θα κινητοποιεί το ενδιαφέρον των νηπίων, θα διατηρεί την προσοχή τους και θα τους οδηγεί σε ενεργητική μάθηση. Παράλληλα, μια δια βίου επιμόρφωση των νηπιαγωγών αλλά και των γονέων σε θέματα γνώσεων εξΑΣΕ αλλά και αξιοποίησης ψηφιακών εργαλείων καθώς και παιδαγωγικών προσεγγίσεων και μεθόδων κατάλληλων στην εφαρμογή εξΑΣΕ. Η επιμόρφωση αποτελεί επανακαθορισμό της σχέσης εκπαιδευτικού –επαγγέλματος, την βελτιώνει και την εξελίσσει, την ανανεώνει και την εμπλουτίζει με γνώσεις. Είναι μια ανάγκη των εκπαιδευτικών να μπορούν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και απαιτήσεις της εποχής. Μια επιμόρφωση η οποία πραγματοποιείται δια βίου, δίνει επαγγελματική και προσωπική εξέλιξη καθώς και

βελτίωση της παρεχόμενης διδασκαλίας και μάθησης (Μανούσου, Ιωακειμίδου, Παπαδημητρίου & Χαρτοφύλακα, 2021).

Το τρίτο ερευνητικό ερώτημα αφορούσε δυνατότητες και προκλήσεις των νηπιαγωγών κατά την επείγουσα απομακρυσμένη διδασκαλία. Όπως αναδείχθηκε από την έρευνα, οι νηπιαγωγοί βρέθηκαν αντιμέτωποι με μια πρωτόγνωρη και αναγκαστική κατάσταση εκπαιδευτικής διαδικασίας σε περιβάλλοντα εξΑΕ στην οποία είχαν να διαχειριστούν το άγχος που τους προσέδιδε αυτή η κατάσταση. Παρόμοια, σε έρευνα της η Nikolopoulou (2022), αναφέρει πως τα συναισθήματα των νηπιαγωγών ειδικά στην αρχή της πανδημίας ήταν αρνητικά, με κυρίαρχο το άγχος το οποίο συνδέεται με την κατάσταση του πρωτόγνωρου και την έλλειψη υποστήριξης.

Παράλληλα, οι νηπιαγωγοί ήρθαν αντιμέτωποι με την ενίσχυση των γνώσεων τους στην εξΑΣΕ για αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, τα οποία χρησιμοποίησαν στην εκπαιδευτική τους διαδικασία, αφού όπως αναδείχθηκε και από την έρευνα οι νηπιαγωγοί βοηθήθηκαν περισσότερο από συναδέλφους, από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης αλλά και μόνοι τους μέσα από προσωπική αναζήτηση και μελέτη και όχι από επιμορφώσεις του φορέα τους ή και άλλων φορέων. Παρόμοια αναφέρουν και οι Μανούσου κ.α. (2021), σε έρευνα τους, ότι πράγματι υπήρχε μεγάλος αριθμός συμμετοχής σε επιμορφώσεις που αφορούσαν την εξΑΣΕ και αυτό δείχνει την ανάγκη για επιπλέον υποστήριξη της εκπαιδευτικής κοινότητας. Επιπλέον, αναφέρουν πως οι επιμορφώσεις κατά την περίοδο της πανδημίας, ειδικά τον πρώτο χρόνο, δεν ήταν επαρκείς και δεν υπήρχε υποχρεωτικότητα όπως υπήρχε στην εφαρμογή εξΑΣΕ.

Οι νηπιαγωγοί ήρθαν αντιμέτωποι με την διατήρηση του ενδιαφέροντος των μαθητών τους, όπως αναφέρουν και οι Ρήγα, Ιωαννίδη, Περικλειδάκης (2022), για μια αποτελεσματική εξΑΣΕ οι εκπαιδευτικοί προκειμένου να κάνουν το μάθημα τους ελκυστικό, ενδιαφέρον και καινοτόμο προς τους μαθητές τους, οφείλουν να αναπτύξουν δεξιότητες διαχείρισης του μαθησιακού περιβάλλοντος και εναλλακτικές μεθόδους διδασκαλίας. Παράλληλα οι νηπιαγωγοί όφειλαν να προωθήσουν την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών τους, μέσα από ένα κατάλληλα διαμορφωμένο εκπαιδευτικό κλίμα γεμάτο με ενθάρρυνση και υποστήριξη προς τα παιδιά. Επιπλέον, η δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου για το σύγχρονο μάθημα και η τήρηση του χρονικού πλαισίου του αποτέλεσε πρόκληση για τους νηπιαγωγούς. Όπως αναφέρει και η Μανούσου (2021), οι εκπαιδευτικοί κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ έχουν «σε μεγάλο βαθμό την ευθύνη του

σχεδιασμού και της υλοποίησης της διδασκαλίας τους». Η παράμετρος, σχεδιασμός μαθήματος, ο οποίος θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες, στα ενδιαφέροντα και στις προτιμήσεις των μαθητών έχει μεγάλη σημασία στην εξΑΣΕ (Ρήγα κ.α., 2022).

Παράλληλα με όλα τα παραπάνω, οι νηπιαγωγοί αντιμετώπισαν ως πρόκληση και την επικοινωνία με τους γονείς για συνεργασία, αναγνωρίζοντας την αξία και την σημασία της καλής συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ τους κατά την εφαρμογή της εξΑΣΕ. Η σημαντικότητα της επικοινωνίας με τους γονείς επισημαίνεται σε πάρα πολλές έρευνες, η Μανούσου (2021), αναφέρει ότι πρέπει να είναι μια σχέση με σεβασμό, με όρια και αμοιβαία κατανόηση. Η Nikolopoulou (2022), αναφέρει ότι είναι σημαντικό να διατηρηθεί η επικοινωνία ώστε να μη χαθεί η εκπαιδευτική διαδικασία σε αυτές τις ηλικίες. Έρευνα των Dong et al. (2020), αναφέρει ότι και οι γονείς αντιλήφθηκαν την εξΑΣΕ ως πρόκληση, αφού διαπίστωσαν την έλλειψη γνώσεων τόσο στις νέες τεχνολογίες, όσο και στην διδακτική των παιδιών τους.

Επιπλέον, οι νηπιαγωγοί ήρθαν αντιμέτωποι με την επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού. Το εκπαιδευτικό υλικό σε μια τηλεδιάσκεψη αποτελεί τον τρόπο για να μάθουν τα νήπια, και επιτυγχάνεται καλύτερα μέσα από εικόνες και δραστηριότητες οι οποίες έχουν, ωραία χρώματα, κίνηση, διάδραση και έναν παιγνιώδη χαρακτήρα (Μουζακιώτου & Κανονάκη, 2015). Παρόμοια, και με την επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου, αυτό επισημαίνεται και σε έρευνα των Βλάχου, Κωτσίδη & Παπαδάκη (2022), σύμφωνα με την οποία η επιλογή κατάλληλων εργαλείων στην εξΑΣΕ είναι σημαντική, καθώς πρέπει να προσελκύει το ενδιαφέρον των μαθητών, να χρησιμοποιείται εύκολα, να προωθεί την ενεργητική μάθηση και να δίνει την δυνατότητα ανατροφοδότησης των απαντήσεων τους.

Η ευελιξία που θα ήταν χρήσιμο να έχουν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας αποτέλεσε άλλη μια πρόκληση γι'αυτούς, καθώς σε κάθε δυσκολία που προέκυπτε χρειάστηκε να βρουν τρόπους να ανταποκριθούν σε αυτές, όπως και να αλλάξουν τρόπους διδασκαλίας όπου χρειαζόταν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Παράλληλα, οι πολλές ώρες μπροστά στην οθόνη ενός υπολογιστή τόσο για την διεξαγωγή του σύγχρονου μαθήματος, όσο και για την οργάνωση, τον σχεδιασμό και την ετοιμασία του, αποτέλεσαν για τους νηπιαγωγούς μια επιπλέον σωματική δυσφορία αλλά και καταπόνηση (πόννοι μέσης, πόννοι στα μάτια, πονοκέφαλος κλπ.) η οποία σε συνδυασμό με την όλη κατάσταση και την έλλειψη

προσωπικής επαφής και επικοινωνίας με τους μαθητές τους, προκαλούσε μια δυσaréσκεια για την εξΑΣΕ, την οποία όμως όφειλαν να ξεπεράσουν και να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις και τις προκλήσεις της νέας πραγματικότητας με κέφι και μεράκι απέναντι στα παιδιά και στην εξ αποστάσεως εκπαιδευτική διαδικασία.

Στην παρούσα έρευνα κατατέθηκαν και απόψεις νηπιαγωγών οι οποίες ήταν αντίθετες στην εφαρμογή εξΑΣΕ σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Αυτές οι απόψεις και οι ανησυχίες βρέθηκαν και σε έρευνα των Attiles et al. (2021), όπου νηπιαγωγοί εκφράζουν απορία για το πως θα πραγματοποιήσουν μια ποιοτική εκπαίδευση μέσα σε μια εικονική τάξη. Ο Λιοναράκης (2020), αναφέρει πως *«η εξΑΕ δεν αντικαθιστά τη φυσική παρουσία δασκάλων και μαθητών σε μια αίθουσα. Αξιοποιείται όταν υπάρχουν υποκειμενικές ή/και αντικειμενικές δυσκολίες στη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας»*. Παρόμοια αναφέρει και η Μανούσου (2021), ότι η διαζώσης εκπαίδευση είναι απαραίτητη, μοναδική και αναντικατάστατη, και η εξ αποστάσεως έρχεται να λειτουργήσει συμπληρωματικά εκεί όπου και όταν δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθεί η δια ζώσης. Ωστόσο, όταν υφίσταται θα πρέπει να γίνεται με όρους σχεδιασμού, οργάνωσης, προγραμματισμού μέσα σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο, από τα οποία όλοι οι συμμετέχοντες θα έχουν προσβασιμότητα, οι εκπαιδευτικοί θα έχουν μια διαρκή επιμόρφωση πάνω στην μεθοδολογία της εξΑΣΕ, στην αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων και κατάλληλων παιδαγωγικών μεθόδων, το εκπαιδευτικό υλικό θα είναι προσβάσιμο και κατάλληλο, η επικοινωνία και η στήριξη των γονέων θα αποτελούν στοιχεία όχι μόνο των εκπαιδευτικών αλλά και της πολιτείας.

Αναφορικά με την διερεύνηση πρόθεσης συμπληρωματικής εξΑΣΕ, η πλειοψηφία των νηπιαγωγών της έρευνας φαίνεται πως εφαρμόζουν συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση περισσότερο μέσω συμπληρωματικών προγραμμάτων εξΑΣΕ και λιγότερο από μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες εξΑΣΕ με τη βοήθεια των γονέων, καθώς θεωρούν πως μέσα από αυτά αντλούν δεξιότητες, συνεργασία, εμπειρίες, επικοινωνία και επιβράβευση. Αυτό αναφέρεται και σε έρευνα της Σπίτσα (2022), πάνω στην καινοτομία των προγραμμάτων e-twinning, από τα οποία οι εκπαιδευτικοί αυξάνουν τις γνώσεις τους στις ΤΠΕ, στις παιδαγωγικές τους μεθόδους και αναπτύσσεται η αυτοπεποίθηση και η συνεργασία τους. Αντίστοιχα, οι μαθητές προσχολικής ηλικίας έρχονται σε μια πρώτη επαφή με τις δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα, κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία και επικοινωνία καθώς και με τις νέες τάσεις στην εκπαίδευση και τα ψηφιακά εργαλεία.

Αυτό έρχεται σε αρμονία με έρευνα της Nikolopoulou (2022), όπου αναφέρει πως η πλειοψηφία των μαθητών κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ αναπτύσσουν ψηφιακές δεξιότητες. Όπως αναφέρει και η Παλαιοδήμου (2017), η εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην προσχολική εκπαίδευση μπορεί να παίξει σημαντικό συμπληρωματικό ρόλο σε ένα πλαίσιο το οποίο θα περιέχει νέες μεθοδολογικές προσεγγίσεις και παιδαγωγικά μοντέλα όπως αναφέρονται και προτείνονται στην διεθνή βιβλιογραφία.

Τέλος, ως απόρρεια αλλά και απορία που αναδείχθηκε περισσότερο από τις συνεντεύξεις, στο εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό πλαίσιο της προσχολικής ηλικίας, λείπει θα λέγαμε η αυτονομία και η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση των μαθητών, αφού η εκπαιδευτική διαδικασία καθιστά υποχρεωτική την παρουσία εκπαιδευτικών και γονέων. Όπως αναφέρεται και στην βιβλιογραφία η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση αποτελεί προσέγγιση που αφορά κατά κύριο λόγο την εκπαίδευση ενηλίκων, με σύμμαχο το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό. Είναι ένας συνδυασμός θέλησης και δεξιοτήτων που οδηγεί τους εκπαιδευόμενους να εκτελούν, να ελέγχουν και να αξιολογούν τις δράσεις τους (Αρμακόλας, Παναγιωτακόπουλος & Μασσάρα, 2015). Μήπως όμως, μέσα από τα κατάλληλα ερεθίσματα και τις επιμορφώσεις γονέων και εκπαιδευτικών, μπορούν οι γονείς να συμπληρώσουν το εκπαιδευτικό υλικό των παιδιών και μέσα από κατάλληλα οργανωμένες δραστηριότητες ασφαλούς πλοήγησης στο διαδίκτυο, να δίνονται νέες ευκαιρίες μάθησης στα παιδιά τους τόσο σε επίπεδο ψηφιακού εγγραμματισμού όσο και σε αναζήτηση και οικοδόμηση νέας γνώσης;

6. Συμπεράσματα

Αρκετές και σημαντικές οι ιδιαιτερότητες των νηπιαγωγών κατά την εφαρμογή της εξΑΣΕ όπως αναδείχθηκαν στην συγκεκριμένη έρευνα, όπως και τα εμπόδια και οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι εκπαιδευτικοί προσχολικής ηλικίας κατά την εφαρμογή της.

Οι ιδιαιτερότητες στον ρόλο του/της νηπιαγωγού κατά την εφαρμογή εξΑΣΕ εστιάστηκαν στην απαραίτητη δημιουργία καλού κλίματος μέσα στην εικονική τάξη, στην διατήρηση επικοινωνίας και συνεργασίας με τους γονείς των μαθητών τους καθώς είναι αρωγοί της εκπαιδευτικής διαδικασίας, στην έλλειψη επίσημου και κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, στην εξοικείωση των νηπιαγωγών με τα ψηφιακά εργαλεία

προκειμένου να κινητοποιήσουν και να διατηρήσουν το ενδιαφέρον των νηπίων, στην καλή οργάνωση του σύγχρονου μαθήματος προκειμένου να αντιμετωπίζεται καλύτερα το άγχος των νηπιαγωγών, στην ευελιξία και ετοιμότητα τους να αντιμετωπίζουν δυσκολίες που προκύπτουν, να αξιοποιούν ευκαιρίες μάθησης και να τροποποιούν τους τρόπους διδασκαλίας τους όταν είναι απαραίτητο και στην έλλειψη αυτονομίας των νηπίων κατά την εξΑΣΕ.

Οι δυσκολίες και τα προβλήματα που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας αφορούσαν κυρίως τεχνικά προβλήματα με την εφαρμογή webex, προβλήματα συνδεσιμότητας, άγχος των νηπιαγωγών προκειμένου να προκληθεί και να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των νηπίων, προβλήματα σχετικά με την κατάλληλότητα και την ποικιλία ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού από το διαδίκτυο, καθώς και προβλήματα μικρότερης φύσεως – απήχησης που αφορούσαν την μικρή συμμετοχή των μαθητών, προβλήματα συγκέντρωσης των μαθητών κατά την διεξαγωγή του σύγχρονου μαθήματος και δυσκολία στην επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών.

Οι προκλήσεις που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί κατά την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας και αναδείχθηκαν από την έρευνα ήταν η διαχείριση του άγχους τους, η ενίσχυση των γνώσεων τους πάνω στην εξΑΣΕ για αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων, η διατήρηση του ενδιαφέροντος των μαθητών, η ενθάρρυνση τους για ενεργή συμμετοχή, η επικοινωνία με τους γονείς των μαθητών για συνεργασία, η δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου για το σύγχρονο μάθημα, επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού, η επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου, η τήρηση του χρονικού πλαισίου του σύγχρονου μαθήματος, η ευελιξία τους να προσαρμόζουν και να αντιμετωπίζουν δυσκολίες που προκύπτουν και τέλος να ξεπεράσουν την σωματική δυσφορία τους αλλά και την δυσαρέσκεια σχετικά με την εξΑΣΕ.

Οι νηπιαγωγοί θεωρούν ότι σε αυτό το πλαίσιο των αλλαγών και των νέων συνθηκών έγινε μια μετάβαση σε ένα περισσότερο ψηφιακό νηπιαγωγείο, ότι έχουν επεκτείνει τις γνώσεις τους για την εξΑΣΕ και για την αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων καθώς και ότι έχουν αποκτήσει νέες δεξιότητες διδασκαλίας. Επιθυμούν να συμμετέχουν ή και συμμετέχουν σε συμπληρωματικά προγράμματα εξΑΣΕ, θεωρούν ότι μέσα από αυτά αποκτούν εμπειρίες, καλλιεργείται η συνεργασία μεταξύ σχολείων και συναδέλφων, αποκτούν νέες δεξιότητες, επαγγελματική ικανοποίηση και επιβράβευση. Οι μαθητές μέσα από τα συμπληρωματικά προγράμματα εξΑΣΕ έρχονται σε μια πρώτη επαφή με τις

δεξιότητες του 21^{ου} αιώνα (κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία, επικοινωνία), με τις νέες τάσεις της εκπαίδευσης με ψηφιακά εργαλεία και αποκτούν νέες εμπειρίες μάθησης.

Σίγουρα η δια ζώσης εκπαίδευση όπως έχει επισημανθεί δεν αντικαθίσταται από την εξ αποστάσεως εκπαίδευση, όμως από την στιγμή που η εφαρμογή της είναι υποχρεωτική έστω και σε συνθήκες έκτακτης ανάγκης, η πολιτεία οφείλει να λάβει σοβαρά την εφαρμογή της εξΑΣΕ, και να την εμπλουτίσει σε ένα παιδαγωγικό πλαίσιο από το οποίο δεν θα λείπει η οργάνωση, ο σχεδιασμός, ένα επίσημο αποθετήριο εκπαιδευτικού υλικού ανά βαθμίδα, μια επιμόρφωση δια βίου τόσο των εκπαιδευτικών όσο και των γονέων.

Σε μια κοινωνία που συνεχώς αλλάζει και εξελίσσεται το νηπιαγωγείο οφείλει να ακολουθεί τις εξελίξεις, να συμμετέχει σε προγράμματα συμπληρωματικής εξΑΣΕ έχοντας σύμμαχο την κοινωνία, η οποία οφείλει να τους εξοπλίζει με υλικό-τεχνικό εξοπλισμό αλλά και με μια επιμόρφωση δια βίου τόσο πάνω σε ψηφιακές γνώσεις όσο και σε παιδαγωγικές μεθόδους και προσεγγίσεις που στοχεύουν στην συνεργατική – διερευνητική μάθηση.

Περιορισμοί της έρευνας

Τα ευρήματα της έρευνας, δεν θα μπορούσαμε να τα μεταφέρουμε σε ευρήματα του συνόλου των νηπιαγωγών που εφαρμόζουν εξΑΣΕ, καθώς η έρευνα εστίασε στην εμπειρία των νηπιαγωγών από την εφαρμογή επείγουσας απομακρυσμένης διδασκαλίας και από την οποία έχει περάσει ήδη ένας χρόνος. Επίσης, οι απαντήσεις ήταν περιορισμένες, υπήρχε μικρή ανταπόκριση και αυτό θέτει ενδεχόμενη μεροληψία ανταπόκρισης στα αποτελέσματα (μεροληψία δειγματοληψίας), και τα αποτελέσματα δεν μπορούν να γενικευθούν.

Προτάσεις για περαιτέρω έρευνα

Η έρευνα είχε στόχο την ανάδειξη και επισήμανση ιδιαιτεροτήτων, εμποδίων και προκλήσεων που αντιμετώπισαν οι νηπιαγωγοί σε μια επείγουσα κατάσταση, μέσα από αυτά τα ευρήματα όμως θα μπορούσε σε μεταγενέστερη έρευνα να διερευνηθούν και να συγκριθούν σε μετέπειτα εφαρμογή της εξΑΣΕ, ενδεχόμενες βελτιώσεις και τροποποιήσεις που θα γίνουν σε μελλοντικό πλαίσιο. Ακόμη, θα ήταν χρήσιμο να ακούγαμε και τις απόψεις των γονέων για την εφαρμογή της εξΑΣΕ, ανάγκες και προβλήματα που αντιμετώπισαν καθώς αποτελούν στήριγμα στην εκπαιδευτική

διαδικασία σε επίπεδο προσχολικής εκπαίδευσης. Τέλος, θα μπορούσε να γίνει μια αποτελεσματικότερη έρευνα πάνω στην εφαρμογή συμπληρωματικής εξΑΣΕ σε εθνικό επίπεδο με το πέρας της πανδημίας, αναδεικνύοντας πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα εφαρμογής της σε παιδιά προσχολικής ηλικίας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- Αραβαντινού, Δ., & Κώστας, Α. (2022). Επείγουσα Απομακρυσμένη Διδασκαλία (ΕΑΔ) Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση κατά την 1^η Περίοδο της Πανδημίας COVID-19: Μια Ποιοτική Διερεύνηση Απόψεων, Πρακτικών και Προβληματισμών σε Εκπαιδευτικούς και Γονείς. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(7Α), 60-71. Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.3386>
- Αρμακόλας, Σ., & Παναγιωτακόπουλος, Χ. (2020). Εξ αποστάσεως διδασκαλία μέσω τηλεδιάσκεψης: οι επιδράσεις των τεχνολογικών παραγόντων. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(1), 22-43. Doi: <https://doi.org/10.12681/jode.22800>
- Αρμακόλας, Σ., Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Μασσάρα, Χ. (2015). Η αυτορρυθμιζόμενη μάθηση και το μαθησιακό περιβάλλον στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(2Α). Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.32>
- Αναστασιάδης, Π. (2017). «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015»: Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μια αποτίμηση της ερευνητικής συνεισφοράς. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 13(1), 88-128. Doi: <https://doi.org/10.12681/jode.14057>
- Αναστασιάδης, Π. (2020). Η Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στην εποχή του Κορωνοϊού COVID-19 : το παράδειγμα της Ελλάδας και η πρόκληση της μετάβασης στο «Ανοικτό Σχολείο Διερευνητικής Μάθησης, της Συνεργατικής Δημιουργικότητας και της Κοινωνικής Αλληλεγγύης». *Ανοικτή Εκπαίδευση : το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), 20-48. Doi: <https://doi.org/10.12681/jode.25506>
- Αναστασιάδης, Π., Κωτσίδης, Κ. Μ., & Συννεφάκης, Χ. (2022). Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση-COVID 19 : Η Συνεισφορά του Πανεπιστημίου Κρήτης - Ε. ΔΙ. ΒΕ. Α. στην Επιμόρφωση των Εκπαιδευτικών (Μάρτιος 2020 –Μάρτιος 2021). *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(2Α), 16-24.
- Βέργου, Μ., Κουτσούμπα, Μ., & Μουζάκης, Χ. (2016). Η συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στη νηπιακή ηλικία μέσα από το παράδειγμα μιας έρευνας

δράσης στη μουσειακή αγωγή. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 12(2), 24-39.

Βλάχου, Ε., Κωτσίδης, Κ., & Παπαδάκης, Σ. (2022). Αξιοποίηση Εκπαιδευτικού Υλικού με τη μέθοδο Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης σε περιβάλλον Τηλεδιάσκεψης στο Νηπιαγωγείο: Αποτίμηση & Προοπτικές. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(7Α), 1-11. Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.3446>

Γρίβας, Κ. (2020). Οι ανάγκες των εκπαιδευτικών για επιμορφωτικές δράσεις στη διάρκεια της επείγουσας εξ αποστάσεως διδασκαλίας κατά την περίοδο της πανδημίας Covid-19. *Επιστημονική Επετηρίδα*, 18.

Ευμορφοπούλου, Ε., & Λιοναράκης, Α. (2015). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση σε μεικτά και πολυμορφικά μοντέλα. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(2Α). Doi: <http://dx.doi.org/10.12681/icodl.37>

Καλατζής, Κ. (2022). Η εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση κατά την περίοδο της πανδημίας: ζητήματα οργάνωσης και προοπτικές εξέλιξης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(9Β), 37-47.

Καραγιάννη, Δ. & Αναστασιάδης, Π. (2009). Συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο Δημοτικό Σχολείο: Σχεδιασμός και Ανάπτυξη Πιλοτικού Έντυπου Εκπαιδευτικού Υλικού με την μέθοδο της εξάε με θέμα: «Βιώσιμη Ανάπτυξη και Ανανεώσιμες πηγές Ενέργειας». *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 5(1Α), 97-110. Doi: <http://dx.doi.org/10.12681/icodl.502>

Κρητικός, Γ., Κώστας, Α., Κοντάκος, Α., Καλαβάσης, Φ., & Βιτσιλάκη, Χ. (2021). Ο/Η Εκπαιδευτικός κατά τη μετάβαση της σχολικής μονάδας στην επείγουσα διαδικτυακή εκπαίδευση: Αναστοχασμοί στο πλαίσιο ταχύρρυθμης επιμόρφωσης από το Πανεπιστήμιο Αιγαίου. *1^ο Διεθνές Διαδικτυακό Εκπαιδευτικό Συνέδριο Από τον 20^ο στον 21^ο αιώνα μέσα σε 15 ημέρες*, (1), 553-565. Doi: <http://dx.doi.org/10.12681/online-edu.3267>

Λιακοπούλου, Ε. (2020). Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση στην εποχή του κορωνοϊού: οδηγίες εφαρμογής και υποστήριξης εκπαιδευτικών. *Επιστημονική Επετηρίδα*, 8. Όπως ανακτήθηκε από <https://dipe.kor.sch.gr/wp-content/uploads/2020/12/epetirida11o.pdf>

- Λιοναράκης Α., (2005). Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Διαδικασίες Μάθησης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.) *Παιδαγωγικές και Τεχνολογικές Εφαρμογές*, (σελ. 13-38). Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Λιοναράκης, Α. (2001). Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και Διαδικασίες Μάθησης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.) *Απόψεις και Προβληματισμοί για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση* (σελ. 34-37). Αθήνα: Προπομπός.
- Λιοναράκης, Α. (2006). Η θεωρία της εξ Αποστάσεως Εκπαίδευσης και η πολυπλοκότητα της πολυμορφικής της διάστασης. Στο Α. Λιοναράκης (Επιμ.) *Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση, Στοιχεία Θεωρίας και Μάθησης*, (σελ. 11-41). Αθήνα : Προπομπός.
- Λιοναράκης, Α., Μανούσου, Ε., Χαρτοφύλακα, Α. Μ., Παπαδημητρίου, Σ. Θ., & Ιωακειμίδου, Β. (2021). Editorial 2021. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(1). Doi: <https://doi.org/10.12861/jode.26726>
- Μανούσου, Ε. (2021). *Εξ Αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση. Ζητήματα Σχεδιασμού & Οργάνωσης. Διαπιστώσεις, Προβληματισμοί & Προτάσεις*. Θεσσαλονίκη : Φυλάτος.
- Μανούσου, Ε., Ιωακειμίδου, Β., Παπαδημητρίου, Σ., & Χαρτοφύλακα, Α. Μ. (2021). Προκλήσεις και καλές πρακτικές για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στον ελληνικό χώρο κατά την περίοδο της πανδημίας. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(1), 19-37. Doi: <https://doi.org/10.12681/jode.26762>
- Μουζακιώτου, Σ., & Κανονάκη, Μ. Ο. (2015). Το οπτικοακουστικό υλικό και η δυναμική του στο Εκπαιδευτικό Υλικό της Εξ Αποστάσεως Διδασκαλίας. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 8(3Α). Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.52>
- Μουρατίδου, Ο., & Μανούσου, Ε. (2020). Εξ αποστάσεως μουσειακή εκπαίδευση στην προσχολική αγωγή. Έρευνα Δράσης: Η δημιουργία ενός εικονικού μουσείου στο νηπιαγωγείο; Distance Museum Education in pre-school education. Action Research: The creation of a virtual museum in pre-school. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), 89-109.

- Παλαιοδήμου, Α. (2017). Συμπληρωματική εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση. Η περίπτωση του e-twinning στο Νηπιαγωγείο. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 9(6B), 16-23.
- Παναγιωτακόπουλος, Χ., & Σαρρής, Μ. (2015). *Η εκπόνηση μιας επιστημονικής εργασίας με τη χρήση των ΤΠΕ: Μια ολοκληρωμένη προσέγγιση*. Αθήνα: ΙΩΝ
- Παπανικολάου, Κ., & Μανούσου, Ε. (2019). Συμπληρωματική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Μια Έρευνα Δράσης για την αναπλήρωση των μαθημάτων για τους μαθητές που απουσιάζουν περιστασιακά από το σχολείο. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 15(1), 184-201. Doi: <https://orcid.org/0000-0003-4503-2981o/>
- Παρασκευοπούλου-Κόλλια, Ε. Α. (2019). Μεθοδολογία ποιοτικής έρευνας: συνεντεύξεις και συνεντεύξεις μέσω διαδικτύου. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 15(2), 24-37. Doi : <https://orcid.org/0000-0003-1317-4686>
- Ρήγα, Α., Ιωαννίδη, Β., & Περικλειδάκης, Γ. (2022). Σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση: Θεωρητική διερεύνηση του ρόλου της και της απήχησης της στους/στις μαθητές/τριες. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(9B), 29-36. Doi: <https://doi.org/10.12681/icodl.3295>
- Σπίτσα, Α. (2022). Η καινοτομία του προγράμματος e Twinning και η ενσωμάτωση του σε σχολικές μονάδες Προσχολικής Εκπαίδευσης. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, 11(9B), 147-157.
- Τζήλου, Γ.Θ., & Παπαδημητρίου, Σ. (2021). Εξ αποστάσεως εκπαίδευση στην προσχολική ηλικία: Μελέτη περίπτωσης αξιοποίησης των περιβαλλόντων Webex και e-Class την περίοδο της πανδημίας Covid-19. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 17(2), 6-22.
- Φώτη, Π. Ε. (2021). Εποχή COVID-19 και Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο. Διερεύνηση απόψεων εκπαιδευτικών. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την*

- Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 17(2), 92-115.
- Atilas, J. T., Almodovar, M., Chavarria Vargas, A., Dias, M. J., & Zuniga Leon, I. M. (2021). International responses to COVID-19: challenges faced by early childhood professionals. *European Early Childhood Education Research Journal*, 29(1), 66-78. Doi: <https://doi.org/10.1080/1350293X.2021.1872674>
- Brislin, R. W. (1970). Back translation for cross-cultural research. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 1(3), 187-216. Doi: <https://doi.org/10.1177/135910457000100301>
- Cahapay, M. B., Loranía, J. B., Labrador, M. G. P., & Bangoc, N. F. (2021). Instructional Development for Distance Education Amid COVID-19 Crisis in the Philippines: Challenges and Innovations of Kindergarten Teachers. *Asian Journal of Distance Education*, 16(2), 69-84.
- Cohen, L. & Manion, L. (2000). *Μεθοδολογία Εκπαιδευτικής Έρευνας* (4^η εκδ.). Αθήνα : Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2007). *Research methods in education* (6th Edition). London: Routledge.
- Dong, C., Cao, S., & Li, H. (2020). Young children's online learning during COVID-19 pandemic: Chinese parents' beliefs and attitudes. *Children and youth services review*, 118, 105440. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.105440>
- Elias, T. (2010). Universal instructional design principles for Moodle. *The International Review of Research in Open and Distributed Learning*, 11(2), 110-124. Doi: <https://doi.org/10.19173/irrodl.v11i2.869>
- Foti, P. (2020). Research in distance learning in Greek kindergarten schools during the pandemic of COVID-19: Possibilities, dilemmas, limitations. *European Journal of Open Education and E-learning Studies*, 5(1).
- Garrison, D. R., & Shale, D. (1987). Mapping the boundaries of distance education: Problems in defining the field. *American Journal of Distance Education*, 1(1), 7-13. Doi: <https://doi.org/10.1080/08923648709526567>
- Kruszewska, A., Nazaruk, S., & Szweczyk, K. (2022). Polish teachers of early education in the face of distance learning during the COVID-19 pandemic – the difficulties

- experienced and suggestions for the future. *Education 3-13*, 50(3), 304-315. Doi: <https://doi.org/10.80/03004279.2020.1849346>
- Mills, G. E., Gay, L. R. & Airasian, P. (2017). *Εκπαιδευτική Έρευνα. Ποσοτικές και Ποιοτικές Μέθοδοι – Εφαρμογές*. Αθήνα : Προπομπός.
- Nikolopoulou, K. (2022). Online Education in Early Primary Years: Teachers' Practices and Experiences during the COVID-19 Pandemic. *Education Sciences* 12, no. 2 (2022):76. Doi: <https://doi.org/10.3390/educsci1220076>
- Papadimitriou, S. T. (2020). Η συμβολή της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης στην εξ αποστάσεως Σχολική Εκπαίδευση. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία*, 16(2), 49-66. Doi: <https://doi.org/10.12681/jode.24560>
- Pyun, Y. S. (2021). A Study on the Actual Condition of Kindergarten Distance Education. *Review of International Geographical Education Online*, 11(2), 291-301.
- Steed, E. A., & Leech, N. (2021). Shifting to remote learning during COVID-19: Differences early childhood and early childhood special education teachers. *Early childhood education journal*, 49(5), 789-798. Doi: <https://doi.org/10.1007/s10643-021-01218-w>
- WHO. (2020). Statement on the COVID-19. Situation in Europe. Ανακτήθηκε 11 Ιουνίου, 2022, από <https://www.who.int/europe/news/item/12-03-2020-statement-on-the-covid-19-situation-in-europe>
- Zecca, L. (2021). Distance Education Links: a qualitative study on the perception of kindergarten teachers. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*, 17(3), 127-134. Doi: <https://doi.org/10.20368/1971-8829/1135563>

Παράρτημα Α: Συνέντευξη σε Νηπιαγωγούς

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

ΘΕΜΑ: «Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού στην εξ' αποστάσεως σχολική εκπαίδευση: Ιδιαιτερότητες, εμπόδια, προκλήσεις.»

Η συνέντευξη αυτή αφορά έρευνα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες, τα εμπόδια και τις προκλήσεις που είναι δυνατόν να συναντήσει ένας/μία νηπιαγωγός κατά την διεξαγωγή εξ' αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης. Η συνέντευξη είναι ανώνυμη και οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν σε συνδυασμό με σχετική βιβλιογραφία, θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την προσαρμογή ερωτηματολογίου για το ρόλο των νηπιαγωγών κατά την εξ' αποστάσεως σχολική εκπαίδευση στο πλαίσιο ερευνητικής διαδικασίας διπλωματικής εργασίας στο ΠΜΣ «Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε συστήματα εξ' αποστάσεως εκπαίδευσης» του ΕΑΠ.

Η συμμετοχή σας θα έχει σημαντική συνεισφορά στην ερευνητική διαδικασία.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

Λίγα λόγια για εσάς:

- Φύλο:.....
- Ηλικία:.....
- Τι σπουδές έχετε κάνει;.....
- Ποια είναι η σχέση εργασίας σας :.....
- Ποιά είναι η διδακτική σας προϋπηρεσία:-:

Ας συζητήσουμε για το θέμα:

Κατά την περίοδο της πανδημίας covid-19, από τον Μάρτιο του 2020, εκπαιδευτικοί και μαθητές σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης ενεπλάκησαν επείγοντως και από ένα σημείο και μετά και υποχρεωτικά, σε από απόσταση μαθήματα σύγχρονα ή/και ασύγχρονα αξιοποιώντας την τεχνολογία. Αυτό συνέβη και στην προσχολική εκπαίδευση.

- Εσείς πως δουλέψατε το διάστημα αυτό; Αξιοποιήσατε σύγχρονη εξ' αποστάσεως εκπαίδευση μόνο ή και ασύγχρονη; Ποιες πλατφόρμες και εργαλεία αξιοποιήσατε σε κάθε περίπτωση;

.....

-
- Είχατε προηγούμενη εμπειρία ή εκπαίδευση σχετικά με την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση γενικά; Ή και συγκεκριμένα με την εξ αποστάσεως εκπαίδευσης παιδιών προσχολική ηλικίας;
-
-

- Κατά την περίοδο εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης παρακολουθήσατε κάποιο πρόγραμμα επιμόρφωσης που να αφορά την εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση; Από ποιον φορέα? Πότε? Σας βοήθησε?
-
-
-

- Ποια ήταν τα πρώτα σας συναισθήματα, προβληματισμοί, αγωνίες;
-
-

- Νιώθατε έτοιμος/η να προχωρήσετε σε αυτής της μορφής την εκπαίδευση;
-
-

- Πως οργανώσατε το πρόγραμμα μαθημάτων σας και την διεξαγωγή του? Είχατε βοήθεια από τον φορέα σας με κάποιο τρόπο; Αν ναι, με ποιο? Αν όχι, πως βοηθηθήκατε?
-
-
-

- Τι εκπαιδευτικό υλικό χρησιμοποιήσατε;(Αναφέρετε κάποιο λογισμικό, εργαλεία, αποθετήρια κλπ) Ελεύθερο από το διαδίκτυο; Από επίσημα αποθετήρια εκπαιδευτικών πόρων και εκπαιδευτικού υλικού όπως το φωτόδεντρο κλπ; Ποιες ήταν οι πηγές σας; Πως ενηρωθήκατε για αυτές και την καταλληλότητά τους; Πόσο εύκολη ή δύσκολη ήταν η πρόσβαση σε κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό για τους μαθητές σας;
-
-
-
-
-

- Μπήκατε στην διαδικασία να δημιουργήσετε εσείς εκπαιδευτικό υλικό εκείνη την περίοδο ώστε να ανταποκρίνεται στις εκπαιδευτικές ανάγκες των μαθητών σας; Αν ναι, τι είδους υλικό; Με ποια εργαλεία; Πως εκπαιδευτήκατε σε αυτά;
-
-

-
-
- Στο νηπιαγωγείο πολλοί μαθητές λόγω της ηλικίας τους δεν είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση της τεχνολογίας. Πως το αντιμετωπίσατε αυτό;
.....
.....
.....
 - Κατά πόσο πιστεύετε πως ήσασταν υποστηρικτικός/η και εμπνευστικός/η κατά με την επικοινωνία σας με τους μαθητές; Με ποιο τρόπο;
.....
.....
 - Κατά την εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο η παρουσία των γονέων είναι υποχρεωτική. Πως λειτούργησε η συνεργασία σας με τους γονείς; Πως πραγματοποιήθηκε; Με τι σκοπό; Ήταν αποτελεσματική;
.....
.....
.....
 - Υπήρχαν τεχνικά προβλήματα από την πλευρά σας; Αν ναι, τι είδους; Πως τα λύσατε;
.....
.....
.....
 - Υπήρχαν τεχνικά προβλήματα από την πλευρά των μαθητών σας; Αν ναι, τι είδους; Πως λύθηκαν;
.....
.....
.....
 - Υπήρχαν άλλης φύσεως προβλήματα (επικοινωνίας, διδακτικής, διαχείρισης τάξης, κα.) από την πλευρά σας; Αν ναι, τι είδους; Πως τα λύσατε;
.....
.....
.....
 - Υπήρχαν άλλης φύσεως προβλήματα προβλήματα (επικοινωνίας, συνεργασίας, συγκέντρωσης, συμμετοχής στο μάθημα, κ.α) από την πλευρά των μαθητών σας; Αν ναι, τι είδους; Πως λύθηκαν;
.....
.....
.....
 - Όλο αυτό το διάστημα από την αρχή της πανδημίας μέχρι σήμερα θεωρείται ότι έγινε μια μετάβαση σε ένα περισσότερο ‘ψηφιακό’ νηπιαγωγείο;

-
-
-
- Υπάρχουν εργαλεία, εκπαιδευτικό υλικό, δραστηριότητες που συνεχίζετε να αξιοποιείτε στην τάξη σας (με κάποιο τρόπο) και στη διαζώσης εκπαιδευτική διδασκαλία; Αν ναι, ποια και γιατί; Αν όχι, γιατί;
.....
.....
.....
 - Αξιοποιείται η εξ αποστάσεως συμπληρωματική σχολική εκπαίδευση με το πέρας της πανδημίας (είτε με προγράμματα e-twinning είτε μέσω κάποιου άλλου προγράμματος στο νηπιαγωγείο που εργάζεστε) ; Αν ναι, ποια είναι τα οφέλη της για εσάς αλλά και για τους μαθητές σας;
.....
.....
.....
 - Πιστεύετε ότι η εξ αποστάσεως συμπληρωματική σχολική εκπαίδευση μέσα σε ένα κατάλληλο παιδαγωγικό πλαίσιο μπορεί να οδηγήσει σε ένα συνεργατικό και ανοιχτό νηπιαγωγείο με έμφαση στη μαθητο-κεντρική και συνεργατική προσέγγιση;
.....
.....
.....
 - Πιστεύετε ότι η συμπληρωματική σχολική εξ αποστάσεως εκπαίδευση στο νηπιαγωγείο μπορεί να φέρει τους μαθητές σε μια πρώτη επαφή με δεξιότητες του 21ου αιώνα και με τις νέες τάσεις στην εκπαίδευση με ψηφιακά εργαλεία; (Ψηφιακή επικοινωνία, ψηφιακή συνεργασία, ψηφιακή δημιουργικότητα, ψηφιακή κριτική σκέψη) ;
.....
.....
.....

Κλείνοντας και συνοψίζοντας,

- Ποιές θεωρείτε πως είναι οι ιδιαιτερότητες της αξιοποίησης της αξ αποστάσεως εκπαίδευσης στην προσχολική εκπαίδευση;
.....
.....
.....
- Ποιά ήταν τα βασικά εμπόδια/προβλήματα;
.....
.....
.....

- Ποιές ήταν οι προκλήσεις που αναδείχθηκαν μέσα από αυτό το πλαίσιο με τα θετικά του και τα αρνητικά του;

.....
.....
.....
.....

- Υπάρχει κάτι άλλο που θα θέλατε να καταθέσετε/σχολιάσετε/προτείνετε;

.....
.....
.....
.....

Παράρτημα Β: Ερωτηματολόγιο προς Νηπιαγωγούς

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού στην εξΑΣΕ : Ιδιαιτερότητες, εμπόδια, προκλήσεις "

Η παρούσα έρευνα έχει τίτλο "Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση: Ιδιαιτερότητες, εμπόδια και προκλήσεις" και διεξάγεται στα πλαίσια εκπόνησης Μεταπτυχιακής Διπλωματικής Εργασίας του προγράμματος " Εκπαίδευση και Τεχνολογίες σε συστήματα εξ αποστάσεως διδασκαλίας και μάθησης" του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.

Αφορά έρευνα σχετικά με τις ιδιαιτερότητες, τα εμπόδια και τις προκλήσεις που είναι δυνατόν να αντιμετωπίσει ο/η νηπιαγωγός κατά την εφαρμογή εξ αποστάσεως σχολικής εκπαίδευσης.

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οι πληροφορίες που θα συλλεχθούν θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για στατιστική επεξεργασία και ανάλυση για τις ανάγκες της παρούσας έρευνας.

Ο χρόνος συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου είναι περίπου 15 λεπτά.

Για λόγους συντομίας, όπου υπάρχει ο όρος εξΑΣΕ, αναφέρεται στην εξ αποστάσεως σχολική εκπαίδευση και όπου υπάρχει ο όρος " emergency remote teaching" αναφέρεται στην επείγουσα εξ αποστάσεως διδασκαλία την περίοδο της πανδημίας.

Η συμμετοχή σας θα έχει σημαντική συνεισφορά στην ερευνητική διαδικασία. Για οποιαδήποτε διευκρίνιση θα βρίσκομαι στη διάθεσή σας στο e-mail : std514474@ac.eap.gr
Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για την συμμετοχή σας.

Με εκτίμηση Βίντση Αθανασία.

Απαιτούνται

Προσωπικές πληροφορίες

1.Φύλο

Ανδρας

Γυναίκα

2.Ηλικία

25-34

35-44

45-54

55 και άνω

3.Σπουδές

- ☐ Πτυχίο Α.Ε.Ι.
- ☐ Δεύτερο Πτυχίο Α.Ε.Ι.
- ☐ Μεταπτυχιακό
- ☐ Διδακτορικό
- ☐ Μεταδιδακτορικό

4.Σχέση εργασίας

- ☐ Μόνιμος/η νηπιαγωγός στην δημόσια εκπαίδευση
- ☐ Αναπληρωτής/τρια νηπιαγωγός στην δημόσια εκπαίδευση
- ☐ Νηπιαγωγός στην ιδιωτική εκπαίδευση

5.Διδακτική προϋπηρεσία

- ☐ 1-5 έτη
- ☐ 6-10 έτη
- ☐ 11-15 έτη
- ☐ 16-20 έτη
- ☐ 21-25 έτη
- ☐ 25 έτη και άνω

6. Πως θα εκτιμούσατε τις γνώσεις σας σχετικά με την εξΑΣΕ πριν την πανδημία;

Πολύ υψηλές
Υψηλές
Μέτριες
Χαμηλές
Πολύ χαμηλές

☐	
☐	
☐	
☐	
☐	

7.Πως θα εκτιμούσατε τις γνώσεις σας σχετικά με την εξΑΣΕ μετά την πανδημία;

Πολύ υψηλές

Υψηλές
Μέτριες
Χαμηλές
Πολύ χαμηλές

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

8.Πως θα εκτιμούσατε τις γνώσεις σας σχετικά με την χρήση ψηφιακών εργαλείων πριν την πανδημία ;

Πολύ υψηλές
Υψηλές
Μέτριες
Χαμηλές
Πολύ χαμηλές

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

9.Πως θα εκτιμούσατε τις γνώσεις σας σχετικά με την χρήση ψηφιακών εργαλείων μετά την πανδημία ;

Πολύ υψηλές
Υψηλές
Μέτριες
Χαμηλές
Πολύ χαμηλές

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

10.Ως νηπιαγωγός που εφάρμοσε emergency remote teaching

Πάρα πολύ
Πόλύ
Μέτρια
Λίγο
Καθόλου

Ήμουν εξοικειωμένος/η με την χρήση ψηφιακών εργαλείων

	☐	
--	-----------------------	--

	☐ ☐ ☐ ☐	
Οργάνωσα το εξ αποστάσεως πολυμορφικό υλικό (ώστε να έχει ενδιαφέρον και να κινητοποιεί το ενδιαφέρον των μαθητών)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Σχεδιάσα εξ αποστάσεως πολυμορφικό υλικό	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Ήμουν υποστηρικτικός/ή με τους μαθητές	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Ήμουν υποστηρικτικός/ή με τους γονείς	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Βοήθησα στην κατανόηση του περιεχομένου του σύγχρονου μαθήματος σας	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Ήμουν ενθαρρυντικός/ή -εμπυχωτικός/ή ώστε να συμμετέχουν ενεργά οι μαθητές	☐ ☐	

	☐	
	☐	
	☐	
Έμουν ευέλικτος/ή στον τρόπο διδασκαλίας	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Έμουν ευέλικτος/η ώστε να αξιοποιείται κάθε ευκαιρία που προκύπτει για μάθηση	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

11. Κατά την περίοδο εφαρμογής του emergency remote teaching και αναφορικά με την σχέση μου με τους γονείς των μαθητών

Πάρα πολύ
Πολύ
Μέτρια
Λίγο
Καθόλου

Δημιούργησα ένα θετικό και επικοινωνιακό κλίμα	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Υπήρξα υποστηρικτικός/ή απέναντι τους	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Σύναψα άτυπο σύνολο κανόνων για την ώρα του σύγχρονου μαθήματος	☐	
	☐	
	☐	

	☐	
	☐	
Επισήμανα την σημαντικότητα της συνεργασίας μας	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Επισήμανα την σημαντικότητα της συνεργασίας με τα παιδιά τους	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Επισήμανα κατάλληλους χειρισμούς ώστε να βοηθούν τα παιδιά, όταν αυτά το ζητήσουν, προκειμένου να οδηγηθούν σε ουσιαστική μάθηση	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

12. Σε ποιο βαθμό οι ακόλουθες πηγές γνώσης εξΑΣΕ συνέβαλαν στο remote teaching που εφαρμόσα

Πάρα πολύ
Πολύ
Μέτρια
Λίγο
Καθόλου

Επιμορφώσεις από τον φορέα μου	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Επιμορφώσεις – ημερίδες από άλλους φορείς	☐	
	☐	

	☐	
	☐	
	☐	
Συνάδελφοι	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Μέσα κοινωνικής δικτύωσης	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Προσωπική προσπάθεια και μελέτη	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Τίποτα	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

13. Κατά την διάρκεια του remote teaching αντιμετώπισα

Πάρα πολύ

Πολύ

Μέτρια

Λίγο

Καθόλου

Τεχνικά προβλήματα με την πλατφόρμα σύγχρονης εκπαίδευσης webex

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

Προβλήματα συνδεσιμότητας με το διαδίκτυο

☐
☐
☐
☐
☐

Άγχος προκειμένου να προκληθεί και να διατηρηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών

☐
☐
☐
☐
☐

Προβλήματα σχετικά με την καταλληλότητα και την ποικιλία ελεύθερου εκπαιδευτικού υλικού που υπήρχε στο διαδίκτυο

☐
☐
☐
☐
☐

Μικρή συμμετοχή των παιδιών

☐
☐
☐
☐
☐

Μεγάλη συμμετοχή παιδιών

☐
☐
☐
☐
☐

Προβλήματα συγκέντρωσης των μαθητών

☐
☐
☐
☐
☐

Δυσκολία στην επικοινωνία και συνεργασία με τους γονείς των μαθητών

☐

	☐	
	☐	
	☐	

14. Περιγράψτε τη σχέση σας με τους μαθητές σας κατά την διάρκεια του remote teaching

- ☐ Πολύ ικανοποιητική σε σχέση με την δια ζώσης
- ☐ Ικανοποιητική σε σχέση με την δια ζώσης
- ☐ Ίδια σε σχέση με την δια ζώσης
- ☐ Ελλιπής σε σχέση με την δια ζώσης
- ☐ Ανύπαρκτη σε σχέση με την δια ζώσης

15. Περιγράψτε την σχέση με τους γονείς των μαθητών κατά την διάρκεια του remote teaching και μετά

- ☐ Πολύ ικανοποιητική κατά την διάρκεια του remote και μετά
- ☐ Ικανοποιητική κατά την διάρκεια του remote και μετά
- ☐ Ίδια κατά την διάρκεια του remote και μετά
- ☐ Ελλιπής κατά την διάρκεια του remote και μετά
- ☐ Ανύπαρκτη κατά την διάρκεια του remote και μετά

16. Το εξ αποστάσεως εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποίησα στο remote teaching

Πάρα πολύ
Πολύ
Μέτρια
Λίγο
Καθόλου

Δεν δυσκολεύτηκα στην πρόσβασή του

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

Ήταν κατάλληλο για τους μαθητές μου

	☐	
	☐	

	☐	
	☐	
	☐	
Ήταν ελεύθερο από το διαδίκτυο	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Ήταν από επίσημα αποθετήρια εκπαιδευτικών πόρων (Φωτόδεντρο κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Το δημιούργησα μόνος/η μου	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

17.Με ποιόν από τους παρακάτω τύπους εργαλείων είστε εξοικειωμένοι
και χρησιμοποιήσατε στο remote teaching

Πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης

Υψηλό επίπεδο χρήσης

Μέτριο επίπεδο χρήσης

Χαμηλό επίπεδο χρήσης

Πολύ χαμηλό επίπεδο χρήσης

messenger, viber κλπ	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Αποστολή και λήψη μηνυμάτων e-mail	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

	☐	
Τηλεδιάσκεψη (webex, zoom κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Παρουσιάσεις (PPT)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Βίντεο (Youtube, Nearpod κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
E- αφίσες και διαδραστικές αφίσες (padlet, thinglink κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Εικονικά μουσεία, εικονικά αρχεία	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Παιχνίδια (wordwall, learningapps, liveworksheets κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

18. Ποιόν από τους παρακάτω τύπους εργαλείων συνεχίζετε να
χρησιμοποιείτε και στην δια ζώσης εκπαίδευση;

Πολύ υψηλό επίπεδο χρήσης
Υψηλό επίπεδο χρήσης
Μέτριο επίπεδο χρήσης
Χαμηλό επίπεδο χρήσης
Πολύ χαμηλό επίπεδο χρήσης

messenger, viber κλπ	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Αποστολή και λήψη μηνυμάτων e-mail	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Τηλεδιάσκεψη (webex, zoom κλπ)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Παρουσιάσεις (PPT)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
Βίντεο (Youtube, Nearpod κλπ)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
E- αφίσες και διαδραστικές αφίσες (padlet, thinglink κλπ)	☐

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Εικονικά μουσεία, εικονικά αρχεία	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Παιχνίδια (wordwall, learningapps, liveworksheets κλπ)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

19. Σε ποιο βαθμό αντιμετωπίζετε τις ακόλουθες προκλήσεις κατά την διάρκεια του remote teaching

Καθόλου
Λίγο
Μέτρια
Πολύ
Πάρα πολύ

Διαχείριση προσωπικού άγχους	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Ενίσχυση των γνώσεων εξαΣε για αξιοποίηση των ψηφιακών εργαλείων	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Διατήρηση ενδιαφέροντος των μαθητών	☐	

	☐ ☐ ☐ ☐	
Ενθάρρυνση για ενεργή συμμετοχή των μαθητών	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Επικοινωνία με τους γονείς για συνεργασία κατά την διάρκεια του σύγχρονου μαθήματος	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Δημιουργία εκπαιδευτικού σεναρίου για το σύγχρονο μάθημα	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Επιλογή κατάλληλου εκπαιδευτικού υλικού	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Επιλογή κατάλληλου ψηφιακού εργαλείου	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Τήρηση χρονικού πλαισίου του μαθήματος	☐ ☐ ☐	

	☐	
	☐	
Ευελιξία ώστε να προσαρμόζω και να αντιμετωπίζω οποιαδήποτε δυσκολία εμφανίζεται κατά την εξΑΣΕ	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Ξεπερνώντας σωματική δυσφορία (Πόνος στην πλάτη, πονοκέφαλος, καταπόνηση ματιών)	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Ξεπερνώντας τη δυσαρέσκεια που σχετίζεται με την εξΑΣΕ	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

20.Με το πέρας της πανδημίας μπορώ να :

- Συμφωνώ Απόλυτα
- Συμφωνώ
- Μέτρια
- Διαφωνώ
- Διαφωνώ Απόλυτα

Διαχειριστώ μια τάξη στο διαδίκτυο	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Οργανώσω τη δομή του σύγχρονου μαθήματος σύμφωνα με τον προβλεπόμενο χρόνο	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

	☐
Προσαρμόζω το μάθημα μου ώστε να διατηρείται η συγκέντρωση και το ενδιαφέρον των μαθητών μου	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
Αντιμετωπίζω προβλήματα τεχνικής φύσεως	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
Επιλέγω κατάλληλο εκπαιδευτικό υλικό για τους μαθητές μου	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
Επιλέγω κατάλληλο ψηφιακό εργαλείο	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
Ενθαρρύνω την ενεργή συμμετοχή των μαθητών μου	☐
	☐
	☐
	☐
	☐
Εμψυχώνω τους μαθητές μου και προσπαθώ να δημιουργήσω ένα θετικό κλίμα	☐
	☐
	☐
	☐
	☐

Ενθαρρύνω, υποστηρίζω και να επικοινωνώ αποτελεσματικά με τους γονείς των
μαθητών

☐
☐
☐
☐
☐

21.Πως θα αξιολογούσατε την αποτελεσματικότητα της εφαρμογής του
remote teaching σας

- ☐ Πολύ υψηλή
- ☐ Υψηλή
- ☐ Μέτρια
- ☐ Χαμηλή
- ☐ Πολύ χαμηλή

22.Υποδείξτε σε ποιο βαθμό συμφωνείτε με τις ακόλουθες δηλώσεις. Ως
αποτέλεσμα της εφαρμογής του remote teaching

Συμφωνώ Απόλυτα
Συμφωνώ
Μέτρια
Διαφωνώ
Διαφωνώ Απόλυτα

Έχω αποκτήσει νέες δεξιότητες διδασκαλίας

☐
☐
☐
☐
☐

Έχω επεκτείνει τις γνώσεις μου για την ΕΞΑΣΕ

☐
☐
☐
☐
☐

Έχω επεκτείνει τις γνώσεις μου για τα ψηφιακά εργαλεία για να μπορώ να διδάξω
αποτελεσματικά

☐

	☐ ☐ ☐ ☐	
Θεωρώ ότι έγινε μια μετάβαση σε ένα περισσότερο «ψηφιακό νηπιαγωγείο»	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Θέλω να συμμετάσχω σε συμπληρωματικά προγράμματα που σχετίζονται με την εξΑΣΕ (e-twinning κλπ)	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Συμμετέχω σε συμπληρωματικά προγράμματα που αφορούν την εξΑΣΕ	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
Πραγματοποιώ εξ αποστάσεως συμπληρωματικές δραστηριότητες ασύγχρονης μορφής με την βοήθεια των γονέων	☐ ☐ ☐ ☐ ☐	
<p>23.Θεωρώ πως μέσα από συμπληρωματικά προγράμματα εξΑΣΕ αλλά και μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες εξΑΣΕ ως εκπαιδευτικός αντλώ</p> <p>Διαφωνώ Απόλυτα Διαφωνώ Μέτρια Συμφωνώ Συμφωνώ Απόλυτα</p>		
Εμπειρίες	☐	

	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Συνεργασία	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Δεξιότητες	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Επαγγελματική ικανοποίηση	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
Επιβράβευση	☐	
	☐	
	☐	
	☐	
	☐	

24.Θεωρώ πως μέσα από συμπληρωματικά προγράμματα εξΑΣΕ στο νηπιαγωγείο αλλά και μεμονωμένες ασύγχρονες δραστηριότητες εξΑΣΕ, οι μαθητές μου

Διαφωνώ Απόλυτα
Διαφωνώ
Μέτρια
Συμφωνώ
Συμφωνώ Απόλυτα

Έρχονται σε μια πρώτη επαφή με τις δεξιότητες μάθησης του 21ου αιώνα (Κριτική σκέψη, δημιουργικότητα, συνεργασία, επικοινωνία)

☐
☐
☐
☐
☐

Έρχονται σε επαφή με τις νέες τάσεις στην εκπαίδευση με ψηφιακά εργαλεία

☐
☐
☐
☐
☐

Αποκτούν εμπειρίες

☐
☐
☐
☐
☐

25.Τέλος, τι θα σημειώνατε ως βασική ιδιαιτερότητα στον ρόλο του/της νηπιαγωγού σε ένα μάθημα εξΑΣΕ ;

Υπεύθυνη Δήλωση Συγγραφέα:

Δηλώνω ρητά ότι, σύμφωνα με το άρθρο 8 του Ν.1599/1986, η παρούσα εργασία αποτελεί αποκλειστικά προϊόν προσωπικής μου εργασίας, δεν προσβάλλει κάθε μορφής δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, προσωπικότητας και προσωπικών δεδομένων τρίτων, δεν περιέχει έργα/εισφορές τρίτων για τα οποία απαιτείται άδεια των δημιουργών/δικαιούχων και δεν είναι προϊόν μερικής ή ολικής αντιγραφής, οι πηγές δε που χρησιμοποιήθηκαν περιορίζονται στις βιβλιογραφικές αναφορές και μόνον και πληρούν τους κανόνες της επιστημονικής παράθεσης.